

Bachelor in de orthopedagogie

Bachelorproef

Hoe dragen muzikale verhalen bij aan het creëren van een veilige ervaring voor kinderen van 4 tot 8 jaar tijdens medische procedures volgens de PROSA-aanpak?

Naam: Kim Van Vlaenderen
Datum: 10/06/2025
BAP-begeleider: Tine Broux

1 VOORWOORD	4
1 INLEIDING.....	6
2 LITERATUURSTUDIE.....	8
2.1 MUZIEK EN HAAR WERKING	8
2.1.1 Wat is muziek?	8
2.1.2 Muziek als doel en middel.....	8
2.1.3 Waarom raakt muziek ons fysiek en emotioneel?	9
2.2 STRESS EN ANGST BIJ KINDEREN IN EEN MEDISCHE CONTEXT	10
2.2.1 Angst, stress en emotioneel welzijn van kinderen in ziekenhuizen.....	10
2.2.2 Ziektebegrip en -beleving per leeftijd	11
2.2.3 Kinderen van 4 tot 7 jaar:.....	11
2.2.4 Kinderen van 7 tot 8 jaar:.....	12
2.2.5 Factoren die de emotionele beleving beïnvloeden.....	13
2.3 HOE ZIEKENHUIZEN KINDEREN ONDERSTEUNEN	14
2.3.1 Afleidings- en ontspanningstechnieken.....	15
2.4 MUZIEKINTERVENTIES IN MEDISCHE SETTINGS.....	17
2.4.1 Muziektherapie.....	17
2.4.2 Muziekluisteren.....	17
2.4.3 Algemene muziekgebaseerde interventies.....	18
2.4.4 Psychologische effecten van muziekinterventies.....	18
2.5 PROSA EN MUZIKALE VERHALEN	19
2.5.1 De rechten van het gehospitaliseerde kind als fundament.....	19
2.5.2 PROSA (Procedurele Sedatie en Analgesie).....	20
2.6 WAT ZIJN MUZIKALE VERHALEN?.....	21
2.6.1 Muzikale verhalen als afleidingstechniek tijdens medische procedures	22
2.6.2 Muzikale verhalen afstemmen op de ontwikkelingsfasen van jonge kinderen	23
2.6.3 Thema's die aansluiten bij de interesses van kinderen van 4-6 – 6-8 jaar:.....	24
3 METHODOLOGIE.....	25
4 RESULTATEN.....	30
4.1 LITERATUURONDERZOEK	30

4.2 UITVOERING VAN DE METHODIEK	32
4.2.1 Casus 1 (4-jarig jongetje)	32
4.2.2 Casus 2 (bijna 6-jarig meisje)	36
4.2.3 Casus 3 (8-jarig meisje)	40
4.3 OVERKOEPELENDE ANALYSE: GEMEENSCHAPPELIJKE PATRONEN EN VERSCHILLEN	44
5 CONCLUSIE	46
5.1 CONCLUSIE DEELVRAAG 1	46
5.2 CONCLUSIE DEELVRAAG 2	47
5.3 CONCLUSIE DEELVRAAG 3	49
5.4 CONCLUSIE DEELVRAAG 4	50
5.5 CONCLUSIE DEELVRAAG 5	51
5.6 SAMENVATTENDE CONCLUSIE	53
DISCUSSIE	54
6 LITERATUURLIJST	58
7 BIJLAGEN	60

1 Voorwoord

Het moment waar ik lang naar heb toegewerkt, is bijna daar: het einde van mijn opleiding tot professionele bachelor in de orthopedagogie. Voor mij was mijn bachelorproef meer dan een gewone studieopdracht. Het was een unieke kans om mijn persoonlijke passie te koppelen aan wetenschappelijk onderzoek en zo op een vernieuwend, creatief en doordacht niveau iets te betekenen binnen de praktijk.

Vanuit mijn liefde voor muziek – dat voor mij altijd een krachtbron is geweest in moeilijke tijden – wilde ik onderzoeken of muziek ook kinderen in het ziekenhuis op een ondersteunende en geruststellende manier kan helpen. Met deze nieuwsgierigheid en persoonlijke drijfveer ben ik aan de slag gegaan binnen de kinderafdeling van het Noorderhart Mariaziekenhuis in Pelt. In aansluiting op de PROSA-aanpak, die streeft naar een zo veilig, stressvrij en traumavrij mogelijke ervaring voor kinderen tijdens medische procedures, heb ik onderzocht hoe muzikale verhalen hen een gevoel van controle en veiligheid kunnen bieden. Mijn onderzoeksvraag luidde: *“Hoe kunnen muzikale verhalen bijdragen aan het creëren van een veilige ervaring voor kinderen van 4 tot 8 jaar tijdens medische procedures, uitgevoerd volgens de PROSA-aanpak, op de pediatrische afdeling van het Mariaziekenhuis?”* Deze combinatie van muziek, verhalen en keuzemogelijkheden vormde voor mij een inspirerend en betekenisvol thema waar ik met volle overgave aan heb gewerkt.

Dit traject was niet mogelijk geweest zonder de steun van velen. Mijn oprechte dank gaat in de eerste plaats uit naar mijn mentor, die mij gedurende mijn stage met raad, daad en vertrouwen heeft bijgestaan en mij stimuleerde mijn ideeën in de praktijk te brengen. Ook de pedagogisch medewerker die met veel betrokkenheid aanwezig was bij meerdere uitvoeringen van mijn uitgewerkte methodiek en waardevolle feedback gaf wil ik van harte bedanken. De verpleegkundige die de medische handelingen uitvoerde tijdens de uitvoering en mij voorzag van talloze praktische tips, ben ik ook bijzonder dankbaar. Dankzij haar expertise in het afleiden van kinderen kon ik mijn aanpak sterk verbeteren en verfijnen.

Met waardering denk ik ook aan het hoofd van de kinderafdeling en de hoofdverpleegkundige. Dankzij hun toestemming kon het onderzoek plaatsvinden. De hoofdverpleegkundige reikte me daarnaast waardevolle adviezen aan die hielpen bij het structureren van de uitvoering en dataverzameling.

Een speciaal woord van dank gaat naar het volledige team van de kinderafdeling. Hun ondersteuning, openheid en eerlijke feedback doorheen het hele proces hebben het onderzoek niet alleen mogelijk gemaakt, maar ook verrijkt.

Met bijzondere dankbaarheid denk ik aan de kinderen en ouders die openstonden voor het uitproberen van deze methodiek. Hun vertrouwen, nieuwsgierigheid en bereidheid om deel te nemen aan dit traject waren van onschatbare waarde.

Verder ben ik mijn bachelorproefbegeleider dankbaar voor haar bemoedigende woorden, constructieve feedback en het helpen brengen van helderheid in momenten van twijfel en onzekerheid.

Tot slot wil ik mijn vriend en vader bedanken. Zij stonden met geduld, begrip en liefde aan mijn zijde, ving mijn frustraties op en gaven mij de kracht om door te zetten, ook wanneer het even moeilijk was.

Dankzij al deze steun en door het gehele proces van dit onderzoek ben ik zowel professioneel als persoonlijk gegroeid. Met trots en voldoening presenteer ik nu mijn bachelorproef, in de hoop een waardevolle bijdrage te leveren aan het welzijn van de jonge kinderen in het ziekenhuis.

Kim Van Vlaenderen,

Juni 2025

1 Inleiding

Muziek biedt al eeuwenlang troost, plezier en verbondenheid, maar kan het ook een betekenisvolle rol spelen in de medische zorg voor kinderen? Dit onderzoek richt zich op de inzet van muzikale verhalen als afleidingstechniek om kinderen van 4 tot 8 jaar een veilige ervaring te bieden tijdens medische procedures volgens de PROSA-aanpak (Procedurele Sedatie en Analgesie) op de pediatrische afdeling van het Mariaziekenhuis. Een "*veilige ervaring*" verwijst hier naar een situatie waarin negatieve elementen zoals angst, pijn, stress en trauma worden geminimaliseerd, terwijl positieve elementen zoals vertrouwen, geborgenheid en respect worden versterkt.

Om deze vraag te beantwoorden, wordt allereerst gestart met een literatuurstudie. De essentie en werking van muziek wordt verkend: wat het is, hoe het functioneert als zowel doel als middel, en op welke manier het lichamelijke en emotionele reacties kan beïnvloeden. Aansluitend volgt een verdieping in de impact van stress en angst binnen een medische context. Hierbij wordt geanalyseerd hoe angst, stress en het emotionele welzijn van jonge kinderen in ziekenhuizen met elkaar samenhangen, hoe ziektebegrip en -beleving per ontwikkelingsfase verschillen, en op welke manier ziekenhuizen ondersteuning bieden aan kinderen met onder andere afleidings- en ontspanningstechnieken.

Vervolgens worden muziekinterventies in de gezondheidszorg besproken, van muziektherapie en doelgericht muziekklusteren tot algemene muziekgebaseerde activiteiten, waarbij hun psychologische en fysiologische effecten—zoals het verlagen van stresshormonen en het activeren van het beloningssysteem—centraal staan. Daarna wordt de PROSA-aanpak uitvoerig besproken: hoe deze farmacologische en niet-farmacologische pijlers combineert om procedureel comfort te realiseren, en hoe de rechten van het gehospitaliseerde kind (EACH Charter) dit kader ethisch ondersteunen.

Tenslotte staat de specifieke invulling van muzikale verhalen centraal: wat deze precies inhouden, hoe ze methodisch zijn opgebouwd en op welke wijze ze kunnen worden afgestemd op de ontwikkelingsfasen van kinderen van 4 tot 8 jaar. Deze inzichten vormen de basis voor de interventie die in dit onderzoek wordt geëvalueerd.

Na de literatuurstudie wordt de methodologie gepresenteerd. In dit onderdeel worden de vijf deelvragen, die gekozen zijn om de hoofdonderzoeksvraag te beantwoorden, grondig besproken. Per deelvraag wordt toegelicht welke dataverzamelmethode is toegepast en waarom. In het daaropvolgende hoofdstuk worden de resultaten uitgebreid gepresenteerd. Vervolgens worden de conclusies per deelvraag behandeld, en afgesloten wordt er bij dit deel met een samenvattende conclusie die een antwoord biedt op de hoofdonderzoeksvraag.

Tot slot volgt de discussie, waarin het volledige onderzoeksproces kritisch wordt gereflecteerd en verdere stappen worden geschetst om de muzikale verhalenmethodiek duurzaam en krachtig te implementeren op de kinderafdeling.

2 Literatuurstudie

2.1 Muziek en haar werking

2.1.1 Wat is muziek?

Muziek is van alle tijden en kom je overal in de wereld tegen. Het wordt omschreven als georganiseerd geluid, opgebouwd uit drie kerncomponenten: melodie, harmonie en ritme. Een melodie is een reeks tonen in een vaste volgorde, harmonie voegt diepte toe door meerdere klanken te combineren, en ritme geeft structuur via een herkenbare cadans, net zoals de hartslag die ons tempo onbewust beïnvloedt bij dagelijkse bewegingen.

Archeologische vondsten, zoals fluiten van bot en schelpen als trompetten, laten zien dat mensen tienduizenden jaren geleden al muziek maakten, mogelijk als middel voor sociale binding of expressie. Ludwig van Beethoven zag muziek als een directe overdracht van gevoelens – *“Vanuit het hart – voor het hart”* – zoals hij noteerde boven zijn Missa solemnis. Deze emotionele kracht maakt muziek bijzonder: het verbindt mensen en roept reacties op die zowel fysiek als emotioneel resoneren.

Of muziek nu ontstond als imitatie van vogelgezang, als ritueel onderdeel van sociale binding, of – zoals Charles Darwin speculeerde – als middel om partners aan te trekken, muziek is een universele taal die mensen verbindt en emoties kan overbrengen. Hoe muziek precies deze rol vervult en waarom ze ons zo raakt, komt in de volgende secties aan bod (Waldorp et al., 2003).

2.1.2 Muziek als doel en middel

Muziek is meer dan alleen een reeks aangename klanken; het is een krachtig instrument dat dient als zowel doel als middel. Als artistieke expressie, zoals in symfonieën of popnummers, wordt het gewaardeerd om zijn schoonheid. Als functioneel hulpmiddel wordt muziek ingezet bij therapie, onderwijs en marketing. In praktische settings, zoals bij muziektherapie, benut men deze veelzijdigheid om welzijn en communicatie te verbeteren. Filosofen en wetenschappers noemen muziek de ‘taal van emoties’ vanwege haar unieke vermogen om

gevoelens uit te drukken die vaak moeilijk in woorden te vatten zijn (Van der Heijden, 2018).

Muziek heeft de unieke eigenschap om diep in ons door te dringen, zowel lichamelijk als emotioneel. Maar wat maakt muziek nu precies zo krachtig dat het fysieke en emotionele reacties kan oproepen?

2.1.3 Waarom raakt muziek ons fysiek en emotioneel?

Muziek heeft een diepgaande invloed op zowel ons lichaam als onze emoties door de activatie van verschillende processen in ons brein en zenuwstelsel. Afhankelijk van het tempo en de context kan muziek een kalmerend of juist stimulerend effect hebben. Rustige melodieën activeren het parasympathische zenuwstelsel, wat de hartslag, ademhaling en bloeddruk verlaagt en stress vermindert. Opzwepende ritmes prikkelen daarentegen het sympathische zenuwstelsel, wat leidt tot verhoogde alertheid en energie (Van Hooren et al., 2014).

Vanuit deze fysiologische basis speelt muziek ook een cruciale rol in onze emotionele beleving. De effecten hiervan variëren echter per individu. Volgens muziekpsycholoog Stefan Koelsch hangen emotionele reacties op muziek sterk af van persoonlijke ervaringen, culturele achtergrond en de luistercontext. Een vrolijk lied kan bijvoorbeeld nostalgie oproepen bij de een, maar irritatie bij een ander (Van der Heijden, 2018). Deze emoties ontstaan doordat muziek het limbische systeem activeert, waaronder de nucleus accumbens (het beloningscentrum) en de amygdala, die verantwoordelijk is voor emotieverwerking. Dit proces stimuleert de afgifte van dopamine, een neurotransmitter die gevoelens van genot en beloning opwekt. Hierdoor kan muziek diepe emotionele reacties oproepen, zoals kippenvel of een intens gevoel van ontroering (Levitin & Alluri, 2011).

Daarnaast heeft muziek een bewezen pijn verlichtend effect. De Gate Control Theorie van Melzack & Wall legt uit hoe muziek pijn kan verlichten. Deze theorie stelt dat het ruggenmerg functioneert als een "poort" die bepaalt welke pijnsignalen naar de hersenen worden doorgestuurd. Door muziek als niet-pijnlijke auditieve prikkel in te zetten, kan deze poort gedeeltelijk worden gesloten, waardoor de pijnperceptie afneemt. Dit principe wordt

al toegepast bij medische ingrepen, zoals tandartsbehandelingen en bevallingen, om angst en ongemak te verminderen (Locsin, 1981).

Bovendien werkt muziek als een krachtig cognitief hulpmiddel door de aandacht te verleggen van negatieve gevoelens, zoals stress en verdriet, naar een positieve en troostende ervaring. Door deze combinatie van fysiologische, emotionele en afleidende effecten is muziek niet alleen een bron van plezier, maar ook een krachtig therapeutisch middel met veel potentieel voor zorg en welzijn (Van Hooren et al., 2014).

2.2 Stress en angst bij kinderen in een medische context

2.2.1 Angst, stress en emotioneel welzijn van kinderen in ziekenhuizen

Kinderen die geconfronteerd worden met medische procedures in een ziekenhuis, worden geconfronteerd met een wereld die hen volledig overvalt. De onbekende, vaak kille en intimiderende omgeving – waarin de harde geluiden van medische apparatuur, de doordringende geur van ontsmettingsmiddelen en de angstaanjagende aanblik van naalden en witte jassen centraal staan – zorgt ervoor dat zij al snel een intens gevoel van machteloosheid ervaren (Kind & Zorg, 2018).

Deze stressvolle setting wordt nog verder versterkt door de pijnlijke aard van de procedures. Naast de daadwerkelijke fysieke pijn speelt de vrees voor pijn, en zelfs voor bewustzijnsverlies door narcose of medicatie, een belangrijke rol. Vooral jonge kinderen, die zich intens richten op zichtbare prikkels zoals bloed of de naald, hebben moeite deze prikkels in een begrijpelijke context te plaatsen. Hierdoor kan zich een diepgewortelde angst ontwikkelen, die later in hun leven nog doorwerkt (Stichting Kind en Ziekenhuis, 2019; Van Wageningen, 2004).

Naast de directe fysieke impact van medische procedures ervaren kinderen vaak ook psychische spanning. Zo speelt de (gedeeltelijke) scheiding van ouders – wanneer zij niet gedurende de gehele procedure aanwezig kunnen zijn – een cruciale rol. Het ontbreken van de vertrouwde aanwezigheid van een ouder kan leiden tot gevoelens van eenzaamheid en onveiligheid. Kinderen zien de nabijheid van hun ouders als een bron van troost en

veiligheid. Wanneer deze ontbreekt, wordt de indruk versterkt dat zij volledig overgeleverd zijn aan een onbegrijpelijke situatie (CHIREC Pro, 2020). Ook kunnen onzekerheden over de uitkomst van de behandeling – zoals de vraag of zij beter zullen worden en wat er met hun lichaam gebeurt – de angst en het gevoel van controleverlies verder aanwakkeren (Van Wageningen, 2004).

2.2.2 Ziektebegrip en -beleving per leeftijd

Het ziektebegrip en de beleving van medische handelingen bij kinderen hangen sterk samen met hun cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling. In de leeftijd van vier tot acht jaar doorkruisen kinderen verschillende fasen van ontwikkeling, waarbij hun denken, emoties en begrip van abstracte concepten ingrijpend veranderen. Volgens Piagets theorie van cognitieve ontwikkeling bevinden kinderen van ongeveer 2 tot 7 jaar zich in het pre-operationele stadium, terwijl het concreet-operationele stadium begint rond de leeftijd van 7 jaar (Feldman, 2020). In dit theoretische kader worden daarom twee subgroepen onderscheiden: kinderen van vier tot zeven jaar (pre-operationeel) en kinderen van zeven tot acht jaar (concreet-operationeel).

2.2.3 Kinderen van 4 tot 7 jaar:

Kinderen van vier tot zeven jaar bevinden zich in het pre-operationele stadium. In deze fase denken kinderen nog voornamelijk magisch en egocentrisch. Ze kunnen gebeurtenissen niet logisch verklaren en redeneren veelal vanuit hun eigen perspectief. Dit betekent dat hun begrip van ziekte grotendeels gebaseerd is op wat zij kunnen waarnemen en ervaren via hun zintuigen, zoals hoesten, pijn of een pleister. Omdat abstracte concepten zoals virussen of interne lichamelijke processen voor hen nog moeilijk te bevatten zijn, koppelen zij ziekte vaak aan directe, zichtbare signalen of ervaringen (Feldman, 2020; Van Wageningen, 2004).

Deze beperkte cognitieve vermogens maken dat ziekte in de beleving van jonge kinderen soms wordt geïnterpreteerd als een vorm van straf. Door hun magisch denken kunnen zij geloven dat hun ziekte het gevolg is van iets wat zij hebben gedaan of gedacht – bijvoorbeeld een boze gedachte of het overtreden van een regel. Dit kan leiden tot schuldgevoelens of angst, zeker wanneer medische handelingen als ingrijpend en onbegrijpelijk worden ervaren (Van Wageningen, 2004).

Medische procedures, zoals injecties, bloedafnames of onderzoeken, worden vaak als bedreigend en onvoorspelbaar beleefd. Kinderen in deze leeftijdsgroep zijn sterk gericht op tastbare elementen van een situatie; de aanblik van een naald of het dragen van een witte jas door zorgverleners kan al voldoende zijn om intense angst op te roepen. Er is zelden begrip voor het doel van de procedure, wat het gevoel van machteloosheid versterkt. Negatieve ervaringen kunnen bovendien leiden tot geconditioneerde angst: het kind associeert de ziekenhuisomgeving of bepaalde handelingen met pijn, waardoor bij een volgend bezoek al sprake kan zijn van paniek of verzet (Van Wageningen, 2004; Stichting Kind en Ziekenhuis, 2019).

Gezien hun afhankelijkheid van volwassenen, hebben kinderen van vier tot zeven jaar sterke behoefte aan nabijheid en geruststelling van ouders of vertrouwde personen. Het is essentieel om hen op een eenvoudige en eerlijke manier uitleg te geven over wat er gaat gebeuren, en dit te ondersteunen met visuele middelen of spel. Rollenspellen met poppen of boekjes over dokters kunnen helpen om het kind voor te bereiden en controle te geven over een anders onbekende situatie.

2.2.4 Kinderen van 7 tot 8 jaar:

Rond zeven jaar verschuift het denken van kinderen richting de concreet-operationele fase. In deze periode beginnen zij logischer en systematischer na te denken. Hoewel zij nog steeds moeite hebben met abstract denken, kunnen zij eenvoudige biologische verklaringen van ziekte beter begrijpen, zeker wanneer deze visueel of concreet worden gepresenteerd. Deze kinderen maken een begin met het begrijpen van oorzaak-gevolgrelaties. Zij beseffen bijvoorbeeld dat bacteriën of virussen iemand ziek kunnen maken, en dat bepaalde handelingen – zoals een prik – bedoeld zijn om beter te worden (Feldman, 2020).

Deze cognitieve vooruitgang betekent echter niet dat medische procedures minder spannend zijn. Integendeel: met de toegenomen kennis komt ook een toegenomen bewustzijn van mogelijke risico's, wat kan leiden tot meer gerichte angsten. Angst voor pijn, verlies van controle of de gevolgen van een ingreep komt in deze leeftijdsgroep vaker voor. Kinderen kunnen angstig worden van het vooruitzicht op een injectie of een operatie, en stellen vragen over wat er precies gaat gebeuren en of het pijn zal doen. Wanneer zij

onvoldoende informatie of ondersteuning krijgen, kunnen zij zich machteloos voelen, wat zich kan uiten in teruggetrokken gedrag, huilen, of juist agressie en opstandigheid (Van Wageningen, 2004).

Eerdere ervaringen spelen in deze leeftijdsgroep ook een belangrijke rol. Als een kind bij een vorige medische handeling veel pijn of angst heeft ervaren, is de kans groot dat deze ervaring wordt meegenomen naar volgende contacten met de zorg. Er kan dan sprake zijn van conditionering: de associatie met pijn of angst wordt automatisch opgeroepen, ook als de nieuwe situatie minder ingrijpend is. Dit benadrukt het belang van adequate begeleiding, uitleg en positieve bekrachtiging tijdens medische contacten.

Kinderen hebben baat bij een benadering waarin hun groeiende behoefte aan autonomie wordt erkend. Door hen bijvoorbeeld keuzes te bieden ("Wil je op schoot of op de stoel zitten?"), voelen zij zich meer betrokken en in controle. Eerlijke, begrijpelijke uitleg – eventueel ondersteund door visuele hulpmiddelen – helpt hen om situaties beter te begrijpen en angst te reduceren. Het is van belang dat zorgverleners emoties van het kind serieus nemen, actief luisteren en ruimte bieden om gevoelens onder woorden te brengen.

Tussen de vier en acht jaar ontwikkelen kinderen zich op cognitief, sociaal en emotioneel vlak in hoog tempo. Deze ontwikkeling heeft grote invloed op hoe zij ziekte en medische handelingen begrijpen en beleven. Waar jongere kinderen sterk beïnvloed worden door magisch denken en tastbare ervaringen, laten oudere kinderen al een meer logisch en causaal ziektebegrip zien. Voor beide leeftijdsgroepen geldt dat negatieve ervaringen en een gebrek aan uitleg kunnen leiden tot verhoogde angst, vermijdingsgedrag of machteloosheid. Een kindgerichte benadering, afgestemd op de ontwikkelingsfase, met ruimte voor uitleg, emotionele steun en spel, is essentieel voor het creëren van een veilige en ondersteunende zorgomgeving.

2.2.5 Factoren die de emotionele beleving beïnvloeden

De manier waarop kinderen omgaan met de stress en angst tijdens medische procedures wordt beïnvloed door een samenspel van verschillende factoren. Individuele verschillen in persoonlijkheid en cognitieve ontwikkeling spelen hierbij een centrale rol. Elk kind

interpreteert de situatie op basis van zijn of haar eigen karakter, eerdere ervaringen en ontwikkelingsniveau, waardoor de perceptie en verwerking van de ingreep sterk kunnen variëren. Daarnaast is de ondersteuning vanuit het gezin van essentieel belang. De aanwezigheid en betrokkenheid van ouders geeft het kind niet alleen troost, maar versterkt ook het gevoel van controle, wat op zijn beurt de angst kan verminderen. Bovendien is de ernst van de aandoening en de complexiteit van de procedure van invloed op de emotionele reactie; hoe ingrijpender en intensiever de ingreep, des te groter de kans op emotionele overbelasting. Zeker wanneer er onvoldoende begeleiding aanwezig is. Zonder de juiste ondersteuning kunnen herhaalde en onbehandelde ervaringen leiden tot een langdurige angst voor medische situaties en een verstoord zelfbeeld (CHIREC Pro, 2020; Stichting Kind en Ziekenhuis, 2019).

2.3 Hoe ziekenhuizen kinderen ondersteunen

Ziekenhuizen erkennen de uitdagingen die medische procedures voor kinderen met zich meebrengen en hebben daarom een geïntegreerde aanpak ontwikkeld om hen zowel emotioneel als fysiek te ondersteunen. Deze benadering zorgt voor een meer begripvolle en geruststellende ervaring tijdens de ingrepen en omvat diverse strategieën die elkaar aanvullen.

Een gedegen voorbereiding vormt de basis van deze ondersteuning. Kinderen worden op een leeftijdsgerichte wijze geïnformeerd over wat zij kunnen verwachten tijdens de procedure. Door sensorische informatie te delen – over wat zij zullen zien, horen en voelen – wordt de onvoorspelbaarheid verminderd en neemt de onbekendheid af. Heldere en eerlijke communicatie, die nauwkeurig is afgestemd op het ontwikkelingsniveau van het kind, draagt bij aan het creëren van een gevoel van controle en begrip, wat essentieel is om angst te temperen (Kind & Zorg, 2018).

De betrokkenheid van ouders speelt een cruciale rol in dit ondersteuningsproces. Hun aanwezigheid biedt niet alleen troost en emotionele steun, maar vermindert ook gevoelens van eenzaamheid en onveiligheid. In het Mariaziekenhuis geldt dat er tijdens onderzoeken altijd één ouder aanwezig mag blijven bij het kind. Deze continue aanwezigheid versterkt de

vertrouwensband tussen het kind en de zorgverleners, waardoor de ingreep minder als een straf wordt ervaren en het kind beter kan omgaan met de procedure (CHIREC Pro, 2020). Goed geïnformeerde ouders, die ondersteund worden door verpleegkundigen en pedagogisch medewerkers, kunnen op deze wijze effectief uitleg geven en geruststelling bieden.

2.3.1 Afleidings- en ontspanningstechnieken

Naast een goede voorbereiding en ouderlijke betrokkenheid worden er diverse afleidings- en ontspanningstechnieken ingezet om de pijn en stress bij kinderen in een medische setting te verlichten. Psychologische factoren spelen een belangrijke rol in hoe pijn wordt ervaren. Het richten van de aandacht op pijn – vaak het gevolg van angst, negatieve verwachtingen of eerdere pijnlijke ervaringen – kan de beleving van pijn versterken. Door de aandacht af te leiden van de ingreep en te zorgen voor een gevoel van voorspelbaarheid en controle, kan de ervaren pijn verminderd worden. Voor jonge kinderen vormen spel, verhalen, poppen, muziek of andere creatieve activiteiten een effectieve uitlaatklep voor emoties. Deze activiteiten helpen de spanning te verminderen en geven het kind een tijdelijke ontsnapping aan de realiteit van de medische ingreep. Voor oudere kinderen kunnen visuele afleidingsmethoden, zoals het kijken naar een favoriete video of het gebruiken van een VR-bril, het luisteren naar muziek of een verhaal, gecombineerd met ontspanningsoefeningen zoals rustige ademhaling en spierontspanning, ervoor zorgen dat zij weer controle over hun beleving krijgen en de vicieuze cirkel van angst en pijn doorbreken. Ook comfort talk en het bieden van een comfortabele houding kan kinderen helpen zich te concentreren op iets anders dan de procedure en kan bijdragen aan een minder stressvolle ervaring (Van Wageningen, 2004; Kind & Zorg, 2018).

Helpende zorgtaal speelt een cruciale rol in dit proces. Volgens Ruyschaert (2024) moeten afleidings- en ontspanningstechnieken worden afgestemd op de leeftijd en het ontwikkelingsstadium van het kind. Zo kan afleiding worden ingezet door de aandacht van het kind te verschuiven naar iets leuks, zoals een verhaal of imaginatie, waardoor het minder focust op de pijnlijke ingreep.

Het ziekenhuispersoneel speelt hierbij een centrale rol. Zij dienen goed geschoold te zijn in het omgaan met kinderen met uiteenlopende achtergronden en emoties. De pedagogisch medewerkers, als belangrijke schakel binnen dit zorgteam, bieden een emotioneel en pedagogisch onderbouwde ondersteuning. Zij stemmen hun aanpak af op het unieke ontwikkelingsniveau en de individuele behoeften van elk kind en gebruiken spel als communicatiemiddel om kinderen te helpen hun emoties te uiten en sociale vaardigheden te ontwikkelen. Een warme, begrijpelijke uitleg over de procedure draagt bovendien bij aan het gevoel van veiligheid en controle (Van Wageningen, 2004).

Ook de fysieke omgeving speelt een cruciale rol in het creëren van een kindvriendelijke setting. Ziekenhuizen streven ernaar ruimtes te bieden die rust en veiligheid uitstralen door het minimaliseren van de intimiderende aspecten van een medische setting. Dit wordt gerealiseerd door het gebruik van warme kleuren, kindvriendelijke decoraties en de inrichting van speelhoeken en ontspanningsruimtes. Een dergelijke omgeving helpt niet alleen het kind om zich meer op zijn gemak te voelen, maar geeft ook de ouders een gevoel van geruststelling, wat bijdraagt aan een algeheel positieve ervaring (Van Wageningen, 2004).

De gecombineerde inzet van deze interventies levert meer op dan louter onmiddellijke verlichting van stress. Het contact met zorgverleners en de continue betrokkenheid van ouders dragen bij aan het opbouwen van vertrouwen in de medische zorg. Wanneer kinderen ervaren dat zij op een respectvolle en begripvolle wijze worden behandeld, neemt hun zelfwaardering toe en ontwikkelen zij een grotere veerkracht. Dit helpt hen niet alleen bij de huidige ingreep, maar bereidt hen ook beter voor op toekomstige medische procedures (Van Wageningen, 2004).

Door een dergelijke geïntegreerde aanpak, waarin een gedegen voorbereiding, ouderlijke betrokkenheid, afleidings- en ontspanningstechnieken en deskundige ondersteuning centraal staan, slagen ziekenhuizen erin de impact van stress en angst tijdens medische procedures aanzienlijk te verminderen. Deze benadering biedt kinderen niet alleen onmiddellijke verlichting tijdens de medische procedures, maar draagt ook bij aan hun lange termijn veerkracht en emotionele welzijn.

2.4 Muziekinterventies in medische settings

Naast bovenstaande geïntegreerde strategieën worden muziekinterventies ook steeds meer erkend als een waardevol instrument binnen de gezondheidszorg. Deze benaderingen helpen patiënten bij het verminderen van pijn, het verlichten van angst en het verbeteren van hun welzijn. Volgens Raglio en Oasi (2015) omvatten muziekinterventies drie categorieën: muziektherapie, muziekluisteren en algemene muziek gebaseerde interventies, elk met unieke kenmerken en voordelen afhankelijk van de patiënt en zorgcontext.

2.4.1 Muziektherapie

Muziektherapie is een gespecialiseerde interventie die wordt uitgevoerd door een gekwalificeerde muziektherapeut en zich kenmerkt door een sterke relatie tussen therapeut en patiënt. Deze vorm omvat zowel actieve technieken, zoals muzikale improvisatie, als receptieve technieken, waarbij patiënten luisteren naar muziek en de emotionele inhoud ervan verbaal verwerken. Muziektherapie wordt toegepast in diverse medische domeinen, waaronder psychiatrie, kinderneuropsychiatrie, neurologie, oncologie en palliatieve zorg, met name bij chronische en degeneratieve aandoeningen. Daarnaast wordt het ingezet in acute situaties, zoals in ziekenhuizen vóór operaties om angst en stress te verminderen, of om pijnperceptie te verlichten tijdens invasieve procedures. Door meerdere zintuigen te prikkelen – geluid, ritme, soms visuele elementen – biedt het afleiding en emotionele steun, wat copingvaardigheden versterkt (CHIREC Pro, 2020; Raglio & Oasi, 2015; Stichting Kind en Ziekenhuis, 2019).

2.4.2 Muziekluisteren

Muziekluisteren omvat zowel het individueel beluisteren van favoriete muziek als de "muziekgeneeskunde"-benadering, waarbij muziek zorgvuldig wordt geselecteerd om specifieke therapeutische doelen te bereiken. In tegenstelling tot muziektherapie is er bij deze interventie geen directe relatie tussen een therapeut en de patiënt. Het richt zich op de persoonlijke ervaring van de patiënt met muziek, bijvoorbeeld voor ontspanning, stemmingsverbetering of pijnbestrijding. Deze flexibiliteit maakt muziekluisteren breed

toepasbaar in verschillende zorgcontexten, afhankelijk van de individuele voorkeuren of klinische behoeften.

2.4.3 Algemene muziekgebaseerde interventies

Algemene muziekgebaseerde interventies zijn gericht op het bevorderen van welzijn, stemming, motivatie en socialisatie, vaak in groepsverband, zonder specifieke therapeutische basis. Ze stimuleren sensorische en cognitieve functies en zijn waardevol in revalidatie- of langdurige zorgsettings.

Muziekinterventies vormen een veelzijdige aanvulling op traditionele behandelingen, waarbij hun fysieke en emotionele impact hun belang in de gezondheidszorg onderstreept. Verder onderzoek blijft nodig om hun volledige potentieel te begrijpen (Raglio & Oasi, 2015).

2.4.4 Psychologische effecten van muziekinterventies

Muziekinterventies hebben een positieve invloed op emotieregulering en stressvermindering. Onderzoek heeft aangetoond dat muziek de pijnperceptie kan verminderen, wat leidt tot door muziek geïnduceerde analgesie en verlichting. Dit effect wordt deels verklaard door de Gate Control Theorie, waarbij muziek als niet-pijnlijke prikkel de "poort" in het ruggenmerg sluit en pijnsignalen naar de hersenen blokkeert (Music396, 2023; Locsin, 1981).

Afleiding is hierbij een belangrijk mechanisme, zoals blijkt uit een studie van Music396 (2023). Hierin hielden deelnemers hun hand in ijswater terwijl ze naar verschillende muziekgenres luisterden; degenen die hun favoriete muziek hoorden, verdroegen de pijn langer, ongeacht het genre. Dit benadrukt het belang van persoonlijke voorkeuren bij pijnmanagement.

Daarnaast activeert muziek het centrale zenuwstelsel, met name de primaire auditieve cortex en het limbisch systeem, die betrokken zijn bij de verwerking van emoties en pijn (Music396, 2023; Levitin & Alluri, 2011). Deze activatie bevordert ontspanning en helpt stress te reguleren. Bovendien kan emotionele betrokkenheid bij muziek de afgifte van endorfines stimuleren, die als natuurlijke pijnstillers werken. Hierdoor ervaren patiënten

niet alleen minder pijn, maar ook een groter gevoel van rust en controle, wat vooral vóór medische procedures van grote waarde is (HAN University of Applied Sciences, 2019; Levitin & Alluri, 2011).

Door muziekinterventies af te stemmen op de individuele voorkeuren van patiënten, kunnen zorgverleners op een eenvoudige en kosteneffectieve manier bijdragen aan stressvermindering en pijnbestrijding. Bovendien biedt muziek een veilige interventie zonder bijwerkingen, waardoor het een waardevolle aanvulling is op bestaande behandelmethoden (Music396, 2023).

2.5 PROSA en muzikale verhalen

2.5.1 De rechten van het gehospitaliseerde kind als fundament

Kinderen in een ziekenhuis verdienen zorg die hun welzijn en waardigheid vooropstelt. De EACH Charter van de European Association for Children in Hospital formuleert tien rechten die dit garanderen, en vormt een ethisch fundament voor de PROSA-methodiek. Deze rechten zijn cruciaal voor mijn onderzoek naar hoe muzikale verhalen een veilige ervaring kunnen creëren voor kinderen van 4 tot 8 jaar in het Mariaziekenhuis.

Artikel 2 geeft kinderen recht op de constante aanwezigheid van ouders of een vervanger. Dit versterkt vertrouwen en veiligheid, een kernwaarde van PROSA, en muzikale verhalen kunnen deze band verdiepen – bijvoorbeeld door samen het verhaal te beleven. Artikel 5 benadrukt zorg die stress en pijn minimaliseert, en betrokkenheid bij beslissingen. Muzikale verhalen als afleiding bieden controle, en sluiten aan bij PROSA's a-traumatische aanpak. Artikel 9 garandeert recht op spel, zelfs in het ziekenhuis. Muzikale verhalen combineren creativiteit, keuzemogelijkheden en afleiding, waardoor procedures minder klinisch aanvoelen.

Deze rechten rechtvaardigen waarom PROSA en muzikale verhalen samen een meerwaarde hebben. Ze benadrukken dat kindgerichte zorg niet alleen een praktische, maar ook een ethische noodzaak is (EACH, 2025).

2.5.2 PROSA (Procedurele Sedatie en Analgesie)

De integratie van muziek, specifiek muzikale verhalen in de PROSA-aanpak kan een belangrijke rol spelen bij het verbeteren van de ervaring van kinderen tijdens medische procedures. Mijn onderzoek richt zich op hoe deze verhalen een veilige en comfortabele omgeving kunnen creëren voor kinderen van 4 tot 8 jaar in het Mariaziekenhuis, in lijn met PROSA's streven naar zorg zonder angst, pijn of trauma. Voordat ik inga op de specifieke toepassing van muzikale verhalen, is het essentieel om eerst te begrijpen wat de PROSA-methodiek precies inhoudt en hoe deze kinderen ondersteunt.

De PROSA-methodiek is een kindgerichte aanpak die comfort biedt en pijn en angst vermindert bij kinderen tijdens medische procedures. Deze methode combineert farmacologische interventies, zoals sedatie en analgesie, met niet-farmacologische technieken om een a-traumatische ervaring te garanderen voor pediatrische patiënten (Kind & Zorg, 2018). De missie van PROSA is het leveren van procedureel comfort waarbij respect, verbinding en vertrouwen tussen zorgverleners, kind en ouders centraal staan. Dit maakt PROSA uniek: het gaat niet alleen om fysieke pijnstilling, maar om een holistische benadering die emotioneel welzijn en langdurige veerkracht bevordert (PROSA Network, 2023).

Farmacologisch gezien helpt sedatie kinderen te ontspannen en vermindert analgesie de pijnperceptie tijdens ingrepen zoals wondverzorging, bloedafnames of kleine operaties. Dit is zeer krachtig voor kinderen van 4 tot 8 jaar, wiens reactie op pijn sterk varieert per ontwikkelingsfase (Stichting Kind en Ziekenhuis, 2019). Maar de kracht van PROSA ligt in de combinatie met niet-farmacologische methoden. Angst en stress kunnen pijn versterken en leiden tot medisch trauma, zoals een blijvende angst voor ziekenhuizen (Kind & Zorg, 2018). Daarom integreert PROSA technieken zoals afleiding, voorbereiding en ouderbetrokkenheid om deze negatieve effecten te minimaliseren.

Een essentieel aspect van PROSA is de focus op vertrouwen, zoals benadrukt door Leroy (2021). Procedureel comfort vereist grondige kennis van hoe pijn, angst en vertrouwen samenhangen. Bijvoorbeeld, in het Mariaziekenhuis, waar PROSA wordt toegepast, mag altijd één ouder aanwezig zijn bij voorbereiding en onderzoeken – een praktijk die het

gevoel van veiligheid versterkt en de emotionele impact van een procedure verzacht (PROSA Network, 2023). Deze ouderlijke aanwezigheid sluit aan bij PROSA's visie van verbinding en helpt kinderen om zich minder overgeleverd te voelen aan een onbekende situatie.

Niet-farmacologische interventies zijn een pijler van PROSA's succes. Afleidingstechnieken, zoals het richten van aandacht weg van pijn, spelen een sleutelrol in het verminderen van stress en het bieden van controle (Leroy, 2021). Dit kan variëren van eenvoudige gesprekken tot gestructureerde methoden zoals spel of verhalen. PROSA erkent dat kinderen beter omgaan met procedures als ze emotioneel voorbereid en afgeleid worden, wat trauma voorkomt en hun vertrouwen in de zorg behoudt (Stichting Kind en Ziekenhuis, 2019). In deze context komt mijn onderzoek naar voren: muzikale verhalen als afleidingstechniek kunnen deze aanpak verrijken door een speelse en emotioneel ondersteunende ervaring te bieden.

De PROSA-methodiek streeft ernaar om medische procedures te transformeren van een bron van angst naar een beheersbare ervaring. Door farmacologische precisie te combineren met empathische, kindgerichte zorg, biedt PROSA een kader waarin kinderen niet alleen fysiek, maar ook psychisch worden ondersteund (Kind & Zorg, 2018). Dit maakt het een ideale basis voor mijn onderzoek naar hoe muzikale verhalen deze doelen kunnen versterken.

2.6 Wat zijn muzikale verhalen?

Muzikale verhalen zijn vertellingen voor kinderen waarbij het gesproken woord wordt aangevuld met muziek en geluiden om de verhaallijn te versterken, emoties op te roepen, educatieve vaardigheden te ondersteunen en de fantasie te prikkelen door auditieve prikkels die mentale beelden oproepen, wat de verbeelding en creativiteit van kinderen bevordert. Het gaat om verhalen waarin een gebeurtenis, personage of handeling wordt ondersteund door muziek, bestaande uit twee elementen: het vertellen en het verklanken van het verhaal. Instrumenten zoals de bellenkrans, handtrom en xylofoon worden ingezet om het verhaal levendig te maken (Moens, 2008).

2.6.1 Muzikale verhalen als afleidingstechniek tijdens medische procedures

Binnen de PROSA-methodiek kan muziek een belangrijke rol spelen als afleidingstechniek. Muziek heeft de kracht om kinderen te kalmeren en hun aandacht af te leiden van de medische procedure (Kind & Zorg, 2018). Dit draagt bij aan een veiligere ervaring en kan zelfs de effectiviteit van sedatie versterken (Stichting Kind en Ziekenhuis, 2019). Muzikale verhalen bouwen hierop voort door muziek te combineren met een verhaallijn met herkenbare personages (Hallam & Himonides, 2022). De aandacht wordt verschoven naar een prettige luisterervaring, wat stress en angst vermindert, gevoelens zoals blijdschap of rust versterkt, en vertrouwen opbouwt in plaats van spanning (Hallam, & Himonides, 2022; Aitken et al., 2002; Leroy, 2021). Dit vertrouwen helpt niet alleen tijdens de ingreep, maar versterkt ook de band tussen kind, ouders en zorgverleners, wat essentieel is voor procedurele comfortzorg (Leroy, 2021). In de context van afleiding binnen PROSA is het belangrijkste doel om met muziek en verhalen een veilige en rustige sfeer te creëren, waarin angst afneemt en emotionele stabiliteit wordt bevorderd.

De invloed van muzikale verhalen op de angst- en stressbeleving van kinderen is veelbelovend. Onderzoek toont aan dat muziek fysiologische stressreacties, zoals een verhoogde hartslag, verlaagt en positieve emoties oproept, wat trauma kan voorkomen (Hallam & Himonides, 2022). Binnen PROSA kan dit leiden tot een meetbare afname van angst, bijvoorbeeld via observaties van gedrag of fysiologische metingen, en een subjectieve verbetering van de ervaring, zoals gerapporteerd door kinderen en ouders (Stichting Kind en Ziekenhuis, 2019). Dit maakt muzikale verhalen een waardevolle aanvulling op PROSA's niet-farmacologische pijler.

Daarnaast benadrukt Ruyschaert (2024) dat angst de pijndrempel verlaagt en de pijngevoeligheid verhoogt. Door kinderen te helpen rustiger te blijven met helpende woorden, suggesties en imaginaties – zoals het oproepen van beelden die rust en vertrouwen brengen – kan de pijnervaring positief worden beïnvloed. Het verschuiven van de focus naar iets dat het kind in zijn kracht zet, doorbreekt de vicieuze cirkel van angst, stress en pijn. Afleiding helpt om het kind uit de negatieve focus te halen. De patiënt in een medische setting is namelijk zeer vatbaar voor wat gezegd wordt, hoe het gezegd wordt, en subtiele tekenen in mimiek of stem. Dit geeft zorgverleners de kans en verantwoordelijkheid

om zorgvuldig te communiceren en de patiënt te helpen de focus te verschuiven naar iets dat rust en vertrouwen brengt. Gericht taal, specifieke imaginatie en een sterke focus kunnen samen de vicieuze cirkel van angst, stress en pijn doorbreken (Ruysschaert, 2024).

Tot slot biedt de structurele integratie van muzikale verhalen in de PROSA-aanpak kansen voor duurzaamheid. Door zorgverleners te trainen in het gebruik van deze methode en ze op te nemen in protocollen, kunnen ze consistent worden toegepast op de pediatrische afdeling van het Mariaziekenhuis (Leroy, 2021). Dit vereist samenwerking tussen medische teams, ouders en eventueel muziektherapeuten, zodat de verhalen een vast onderdeel worden van de zorg, passend bij PROSA's missie van respect en vertrouwen (PROSA Network, 2023).

2.6.2 Muzikale verhalen afstemmen op de ontwikkelingsfasen van jonge kinderen

Muzikale verhalen kunnen worden afgestemd op de ontwikkelingsfasen van kinderen van 4 tot 8 jaar. Het inzetten van muzikale verhalen waarin kinderen zelf thema's en instrumenten kiezen, sluit naadloos aan bij hun ontwikkelingspsychologie. Volgens Feldman (2020), die de basisprincipes van Piaget's theorie samenvat, bevinden kinderen van 4 tot 7 jaar zich in een pre-operationele fase. In deze fase zijn ze sterk gericht op concrete, visuele en zintuiglijke prikkels. Kleuters worden bijvoorbeeld gefascineerd door eenvoudige thema's als dieren, seizoenen of kleuren, die direct aansluiten bij hun dagelijkse beleving. Het actief zelf kiezen van een thema en bijbehorende instrumenten – zoals een kleine trommel of xylofoon – geeft hen een gevoel van autonomie en controle, wat cruciaal is voor hun motorische en taalontwikkeling.

Kinderen van 7 tot 8 jaar bevinden zich in de concreet-operationele fase. Ze beginnen logischer en gestructureerder te denken. Voor hen zijn thema's die rijker en avontuurlijker van aard zijn zeer passend. Zij kunnen nu verbanden leggen en abstractere verhaalelementen deels begrijpen. Verhalen over avontuurlijke helden of mysterieus ingeklede personages sluiten uitstekend aan op hun groeiende cognitieve en sociale vaardigheden. De mogelijkheid om zelf te bepalen welk instrument, bijvoorbeeld een sprankelende xylofoon of een ritmische drum, past bij een bepaald moment in het verhaal, versterkt hun betrokkenheid en ondersteunt hun zelfexpressie.

Deze leeftijdsgerichte aanpak sluit aan bij PROSA's streven naar gepersonaliseerde zorg en versterkt de band tussen kind, ouders en zorgverleners – een kernwaarde van procedureel comfort (Leroy, 2021).

2.6.3 Thema's die aansluiten bij de interesses van kinderen van 4-6 – 6-8 jaar:

Op basis van de ontwikkelingspsychologie en de theoretische indeling in sectie 2.6.2 zijn muzikale verhalen ontwikkeld die aansluiten bij de interesses van kinderen. Voor dit onderzoek zijn de leeftijdsgroepen 4-6 en 6-8 jaar gebruikt, waarbij kinderen van 6 jaar zijn toegewezen aan de groep 4-6 jaar als ze pas 6 jaar zijn, en aan de groep 6-8 jaar als ze bijna 7 jaar zijn. Deze indeling weerspiegelt de graduele overgang naar concreet-operationeel denken, die vaak rond 6 jaar begint (Feldman, 2020). Een volledige verantwoording van deze onderzoeksindeling is opgenomen in de methodologie.

Voor kinderen van 4 tot 6 jaar blijken thema's zoals dieren, prinsessen en ridders, magische werelden en voertuigen (zoals brandweerwagens, ambulances of treinen) bijzonder geliefd. Deze thema's bieden herkenbaarheid, activeren de fantasie en sluiten aan bij hun spelbeleving. Ze creëren een vertrouwde setting waarin spanning en plezier kunnen worden gecombineerd, wat de effectiviteit van afleiding verhoogt.

Bij kinderen van 6 tot 8 jaar werd een duidelijke verschuiving opgemerkt naar iets complexere en meer doelgerichte interesses. Thema's zoals avontuur en ontdekking, ruimte en wetenschap, sporthelden, de onderwaterwereld, detectives en mysteries en vriendschap blijken sterk aan te slaan. Deze onderwerpen geven ruimte aan probleemoplossend denken, nieuwsgierigheid en sociale interactie, wat ook aansluit bij hun dagelijkse leefwereld en groeiende behoefte aan autonomie en samenwerking.

De muzikale verhalen die ik heb uitgewerkt, zijn gebaseerd op deze bevindingen. Door kinderen zelf thema's te laten kiezen uit een aanbod dat inspeelt op hun interesses, en hen actief te betrekken bij het kiezen van geluiden of instrumenten die passen bij specifieke momenten, handelingen of personages in het verhaal, wordt hun gevoel van controle versterkt. De kinderen krijgen de kans om zelf mee te bepalen in welke richting het verhaal gaat. Deze betrokkenheid maakt de ervaring betekenisvoller en draagt bij aan het verminderen van stress en angst tijdens medische procedures.

3 Methodologie

In dit praktijkgericht kwalitatief onderzoek werd vertrokken vanuit de centrale onderzoeksvraag: *“Hoe kunnen muzikale verhalen bijdragen aan het creëren van een veilige ervaring voor kinderen van 4 tot 8 jaar tijdens medische procedures, uitgevoerd volgens de PROSA-aanpak, op de pediatrische afdeling van het Mariaziekenhuis?”*

Om deze onderzoeksvraag te beantwoorden, werden vijf deelvragen geformuleerd. Elke deelvraag werd benaderd met een geschikte kwalitatieve dataverzamelmethode, afgestemd op het type informatie dat nodig was om een rijk en betekenisvol inzicht te verwerven in de ervaringen van de betrokken kinderen en hun ouders. De keuze voor een kwalitatieve benadering komt voort uit de wens om diepgaande, context gebonden informatie te verzamelen over percepties, gevoelens en gedrag – eerder dan cijfermatige uitkomsten. De verzamelde data bestaat uit tekst: observatieverslagen en bevestigingen.

Doelgroep en leeftijdsindeling

De doelgroep van dit onderzoek bestaat uit kinderen van 4 tot 8 jaar die medische procedures ondergaan op de pediatrische afdeling van het Mariaziekenhuis. In het theoretische kader (bijv. secties 2.2 en 2.6) is Piaget's indeling gevolgd, waarbij kinderen van 4 tot 7 jaar in het pre-operationele stadium zitten en kinderen van 7 tot 8 jaar in het concreet-operationele stadium (Feldman, 2020). Voor de dataverzameling (bevestigingen, observaties en gesprekken) en de keuze van de muzikale verhalen zijn echter de subgroepen 4-6 en 6-8 jaar gebruikt. Kinderen van 6 jaar zijn toegewezen aan de groep 4-6 jaar als ze pas 6 jaar zijn, en aan de groep 6-8 jaar als ze bijna 7 jaar zijn, vanwege de graduele overgang naar concreet-operationeel denken die vaak rond 6 jaar begint (Feldman, 2020).

Deze indeling sluit aan bij de onderzoeksbehoeften, waarin verschillen in cognitieve capaciteiten, interesses en emotionele reacties op muzikale verhalen zijn geanalyseerd, en zorgt ervoor dat de verhalen zijn afgestemd op de ontwikkelingsfase van de kinderen.

Voor de eerste deelvraag, *“Wat zijn muzikale verhalen?”*, werd een verkennend literatuuronderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek bracht in kaart wat precies onder het begrip ‘muzikale verhalen’ wordt verstaan, hoe deze methodisch kunnen worden opgebouwd en welke rol deze kunnen spelen als afleidings- en comfortmiddel voor jonge kinderen in stressvolle situaties, zoals tijdens medische procedures. Deze literatuurinzichten vormden de basis voor het verdere ontwerp van de muzikale verhalen in dit onderzoek.

Voor de tweede deelvraag, *“Hoe kunnen muzikale verhalen worden afgestemd op de ontwikkelingsfasen van kinderen van 4 tot 8 jaar in een PROSA-context?”*, werd literatuuronderzoek uitgevoerd naar ontwikkelingspsychologische theorieën, met name Piaget’s fasering zoals beschreven door Feldman (2020). Dit onderzoek richtte zich op de pre-operationele fase (4-7 jaar) en de concreet-operationele fase (7-8 jaar) om de cognitieve en emotionele behoeften van kinderen te begrijpen. Voor de dataverzameling en de keuze van muzikale verhalen zijn de subgroepen 4-6 en 6-8 jaar gebruikt, zoals verantwoord onder “Doelgroep en leeftijdsindeling” (Feldman, 2020). Om inzicht te krijgen in de interesses en belevingswerelden van kinderen, werd aanvankelijk geprobeerd thema’s en voorkeuren te verzamelen via basisscholen in een klascontext, maar door gebrek aan respons werd overgestapt naar observaties en informele gesprekken met kinderen op de pediatrische afdeling van het Mariaziekenhuis en hun ouders. Deze laagdrempelige gesprekken leverden waardevolle informatie op over herkenbare thema’s, favoriete personages en muzikale voorkeuren, die werden gebruikt om de verhalen af te stemmen op de PROSA-context.

Bij de derde deelvraag, *“Welke invloed hebben muzikale verhalen op de meetbare angst- en stressreacties van kinderen binnen de PROSA-aanpak, zoals waargenomen via fysiologische indicatoren of gedragsobservaties?”*, werd gekozen voor directe observatie tijdens de medische procedure. Tijdens deze momenten observeerde de onderzoeker zelf, of een pedagogisch medewerker die deze hierin ondersteunde, het gedrag van het kind (en de ouder) terwijl de muzikale verhalen werden ingezet. Hierbij werd gebruik gemaakt van een vooraf opgestelde observatielijst. Via deze lijst werden onder andere signalen van spanning, rust, betrokkenheid en afleiding systematisch genoteerd. Deze observaties vormden een belangrijk onderdeel van het onderzoek, omdat ze objectieve gedragsinformatie

aanleverden, los van de eigen beleving van kind of ouder. Ze boden zo een complementair perspectief op de subjectieve gegevens die via de bevragingen werden verzameld.

Bij de vierde deelvraag, *“Welke invloed hebben muzikale verhalen op de subjectieve angst- en stressbeleving van kinderen binnen de PROSA-aanpak, zoals ervaren en gerapporteerd door henzelf en hun ouders?”*, werd gebruikgemaakt van zelf ontwikkelde bevragingen.

Zowel kinderen als ouders werden gevraagd naar hun gevoelens, ervaringen en waarnemingen voor, tijdens en na de medische procedure waarbij de muzikale verhalen werden ingezet. De bevraging voor ouders werd bewust opgesteld in de stijl van de bestaande interne patiëntenpeiling op de pediatrieafdeling, zodat de vragen herkenbaar en vertrouwd aanvoelden binnen de context van het ziekenhuis.

In functie van de vijfde en laatste deelvraag van dit onderzoek, namelijk *“Hoe kunnen muzikale verhalen op een structurele en duurzame manier worden geïntegreerd als afleidingsmethode binnen de PROSA-aanpak op de pediatrieafdeling van het Mariaziekenhuis?”*, werd onderzocht op welke manier deze methodiek verankerd kan worden binnen de bestaande werking van het ziekenhuis. Om te waarborgen dat de muzikale verhalen ook na het afronden van dit onderzoek zelfstandig en duurzaam ingezet kunnen worden door pedagogisch medewerkers, werd een draaiboek ontwikkeld dat hen op een systematische en toegankelijke wijze begeleidt bij het toepassen van deze afleidingsmethode tijdens medische procedures.

Het draaiboek biedt een uitgebreide en stapsgewijze leidraad waarin de toepassing van muzikale verhalen binnen de PROSA-aanpak helder wordt uitgelegd. Allereerst worden de doelstellingen van het muzikaal verhaal tijdens een medische ingreep toegelicht. De methode beoogt het verminderen van spanning, angst en stress bij het kind door middel van ontspanning, afleiding en het activeren van de verbeelding. Daarnaast wordt uitgelegd hoe de interventie werkt en welke rol de ouders hierin spelen. Zij worden gezien als belangrijke partners in het proces; hun aanwezigheid en betrokkenheid kunnen het gevoel van veiligheid bij het kind versterken.

Om het muzikaal verhaal correct en vlot te kunnen inzetten, wordt in het draaiboek een overzicht gegeven van alle benodigde materialen. Daarbij gaat het onder meer om de

projectieapparatuur, een reeks eenvoudig bespeelbare muziekinstrumenten, en de digitale bestanden die gebundeld zijn op een USB-stick. Deze bevat de achtergrondafbeeldingen en ondersteunende muziekfragmenten die bij de muzikale verhalen aansluiten.

De verhalen zelf zijn zorgvuldig afgestemd op de ontwikkelingsfase van de doelgroep. Voor kinderen van vier tot zes jaar zijn de verhalen eenvoudig en concreet, aansluitend bij de pre-operationele fase volgens Piaget, met thema's die speels en herkenbaar zijn. Voor kinderen tussen zes en acht jaar zijn de verhalen meer complex en avontuurlijk, passend bij de concreet-operationele fase, wat tegemoetkomt aan hun groeiende cognitieve en emotionele behoeften (Feldman, 2020).

De uitvoering van de methodiek wordt in het draaiboek uitgewerkt in vier fasen. De eerste fase bestaat uit een voorbereidend gesprek tussen de pedagogisch medewerker, het kind en de ouders. Tijdens dit gesprek worden het doel en de werking van de muzikale verhalen toegelicht, en wordt samen een passend verhaal gekozen. De beschikbare thema's worden besproken, waarbij wordt gekeken welk verhaal het beste aansluit bij de interesses en voorkeuren van het kind. Op deze manier wordt het verhaal zorgvuldig afgestemd op wat het kind aanspreekt, wat de kans op een positieve en betrokken beleving vergroot. Dit gesprek draagt bij aan een sfeer van vertrouwen en bereidheid bij zowel het kind als de ouder.

In de tweede fase wordt de onderzoekskamer voorbereid, waarbij praktische aanwijzingen worden gegeven over het opzetten van de projector, het selecteren van de juiste achtergrondafbeelding, en het plaatsen van de instrumenten binnen handbereik van het kind, waarbij hygiëne en gebruiksklaarheid worden gewaarborgd.

De derde fase richt zich op het daadwerkelijk vertellen van het verhaal, waarbij de pedagogisch medewerker het kind introduceert in het verhaal en de muzikale elementen, zoals het bespelen van instrumenten, toegankelijk maakt. Het draaiboek geeft hierbij richtlijnen voor stemgebruik, tempo en betrokkenheid, en hoe de muzikale elementen op een natuurlijke wijze geïntegreerd kunnen worden.

In de vierde en laatste fase wordt het verloop van de procedure nauwlettend gevolgd. De pedagogisch medewerker observeert de reacties van het kind om zo nodig de aanpak aan te

passen, bijvoorbeeld door het verhaal te vertragen, het ritme te veranderen, of het kind actiever te betrekken. Dit garandeert dat de afleiding effectief blijft gedurende de hele procedure.

Tot slot is het draaiboek voorzien van een motiverende boodschap gericht aan de pedagogisch medewerker. Hierin wordt benadrukt dat het werken met muzikale verhalen niet alleen een professionele taak is, maar ook een creatieve en empathische bijdrage levert aan het welzijn van het kind en diens ouders. Door verhalen, muziek en verbeelding te combineren, ontstaat een veilige en ondersteunende omgeving die bijdraagt aan een positieve beleving van de medische procedure. Deze aanpak sluit aan bij de visie van kindgerichte zorg binnen het Mariaziekenhuis en biedt een duurzame, structurele meerwaarde voor de pediatrische afdeling.

Naast het draaiboek voor pedagogisch medewerkers werd ook een aparte folder ontwikkeld die specifiek gericht is op ouders. Deze folder functioneert als een laagdrempelig en informatief communicatiemiddel dat ouders op een toegankelijke manier inzicht geeft in de werking en het doel van de muzikale verhalen als afleidingsmethode. Door deze folder aan ouders te overhandigen, worden zij op een ondersteunende wijze betrokken bij het proces en krijgen zij handvatten om actief deel te nemen aan de zorgervaring van hun kind.

4 Resultaten

In dit onderdeel worden de resultaten van het onderzoek gepresenteerd. Eerst volgt een samenvatting van de belangrijkste bevindingen uit het literatuuronderzoek. Daarna worden de resultaten besproken van de praktijktoepassing van de muzikale verhalenmethodiek, uitgevoerd bij drie kinderen (4 jaar, bijna 6 jaar en 8 jaar) tijdens PROSA-procedures. De praktijkgegevens zijn verzameld via doelgerichte, systematische zelfobservaties met behulp van een vooraf opgestelde observatielijst (gericht op fysiologische en gedragsindicatoren), aangevuld met gestructureerde bevestigingen van zowel ouders als kinderen, direct na afloop van de interventie. Tot slot volgt een overkoepelende analyse waarin gemeenschappelijke patronen en eventuele verschillen tussen de casussen worden besproken.

4.1 Literatuuronderzoek

In het literatuuronderzoek is allereerst diep ingegaan op de brede effectiviteit van muziek als therapeutisch middel. Studies tonen aan dat muziek stresshormonen kan verlagen en de pijnbeleving kan verminderen door zowel fysiologische ontspanning te bevorderen als het beloningssysteem te activeren (Van Hooren et al., 2014; HAN University of Applied Sciences, 2019). Deze muzikale effecten vormen de ruggengraat van de verhalenmethodiek: door rustgevend achtergrondmuziek te combineren met de emotionele waarde van instrumentkeuzes, worden bewezen mechanismen benut om angst en spanning tijdens medische procedures te reduceren. Vanuit de PROSA-aanpak—waarbij comfort, veiligheid, verbinding en het ervaren van controle voor het kind vooropstaan—werd vervolgens de stap naar muzikale verhalen gezet. Hierbij ligt de nadruk op inhoud en keuzemomenten die aansluiten bij die kernwaarden.

Op basis van de ontwikkelingspsychologische inzichten (Feldman, 2020) werd duidelijk dat kinderen tussen 4 en 6 jaar zich doorgaans bevinden in de pre-operationele fase. In deze fase staat symbolisch spel centraal, zijn fantasie en beleving belangrijk, en reageren kinderen sterk op visuele en zintuiglijke prikkels. Ze voelen zich vaak aangetrokken tot eenvoudige, herkenbare thema's zoals dieren, voertuigen, prinsessen of magische werelden.

Kinderen rond 7 jaar bevinden zich in de overgang naar de concreet-operationele fase. In deze fase neemt het probleemoplossend vermogen toe, kunnen kinderen logische verbanden leggen, en tonen ze meer interesse in complexere thema's zoals avontuur, mysterie, wetenschap of vriendschap.

Om aanvullend zicht te krijgen op de thematische voorkeuren en muzikale belevingswereld van kinderen tussen 4 en 8 jaar, werd naast literatuuronderzoek ook gebruikgemaakt van praktijkgerichte gegevensverzameling. In eerste instantie werd geprobeerd om via lokale basisscholen informatie te verzamelen over populaire thema's binnen een klascontext. Hiervoor werden meerdere scholen in de regio gecontacteerd met het verzoek om thema's en voorkeuren van hun leerlingen te delen. Omdat hier geen respons op kwam, werd gekozen voor een alternatieve benadering binnen het ziekenhuis zelf. Op de pediatrische afdeling werden informele gesprekken gevoerd met kinderen die op dat moment waren opgenomen, evenals met hun ouders. Deze aanpak maakte het mogelijk om op een laagdrempelige en kindgerichte manier informatie te verzamelen over interesses, herkenbare figuren, favoriete verhalen en muzikale voorkeuren. De gesprekken werden niet systematisch geregistreerd, maar dienden als inspiratiebron voor de thematische invulling van de verhalen.

De verzamelde input vormde een concrete leidraad bij het ontwikkelen van de muzikale verhalen. Thema's, personages en muziekfragmenten werden gekozen op basis van deze voorkeuren. De verhalen bevatten herkenbare elementen uit de leefwereld van de kinderen, zodat zij zich aangesproken en betrokken konden voelen.

De mogelijkheid om als kind op meerdere momenten in het verhaal zelf een muziekinstrument te kiezen, bleek in de gesprekken een aantrekkelijk en motiverend element. Ouders gaven aan dat dergelijke keuzemomenten hun kinderen een gevoel van controle konden geven tijdens onzekere of spannende ziekenhuiservaringen.

De literatuur onderstreepte verder het belang van inspraak en keuzevrijheid bij kinderen in stressvolle situaties. In de medische context, waar controle vaak ontbreekt, blijkt het bieden van keuzemogelijkheden een belangrijke beschermende factor (Leroy, 2021; Stichting Kind en Ziekenhuis, 2019; PROSA Network, 2023). De keuzemomenten in het muzikale verhaal

sluiten aan bij de kernwaarden van de PROSA-aanpak: comfort, veiligheid, verbinding en kindgerichte zorg. Door kinderen actief te betrekken en hun autonomie te versterken, draagt het verhaal bij aan een veilige, betekenisvolle beleving van medische handelingen.

4.2 Uitvoering van de methodiek

De methodiek werd toegepast bij drie kinderen van verschillende leeftijden: een kind van 4 jaar, een kind van bijna 6 jaar en een kind van 8 jaar. Tijdens elke uitvoering vulden de onderzoeker of de ondersteunende pedagogisch medewerker een observatielijst in. Direct na afloop van de muzikale verhaleninterventie vonden gestructureerde bevragingen plaats met de kinderen en hun ouders om te onderzoeken hoe deze methode werd ervaren. Het doel was enerzijds na te gaan in hoeverre ouders vonden dat de methode hun kind hielp tijdens de procedure, en anderzijds te ontdekken hoe de kinderen zelf reageerden op het verhaal, de muziek en de interactieve keuze-elementen. De bevragingen bestonden uit een oudervragenlijst en een kindvriendelijke evaluatie met behulp van smileys.

In de volgende paragrafen worden eerst de drie casussen kort geschetst. Daarna volgen de observatiegegevens en de bevindingen uit de ouder- en kindbevragingen, die vervolgens gezamenlijk worden geanalyseerd.

4.2.1 Casus 1 (4-jarig jongetje)

Context

Het vierjarige jongetje had als peuter een traumatische ziekenhuiservaring: tijdens een bloedafname, twee jaar eerder, hadden vier medewerkers hem vast moeten houden. Hierdoor schoot hij op de ochtend van de geplande bloedafname direct in paniek, en mislukten de eerste pogingen om bloed af te nemen. Op verzoek van de verpleegkundigen werd op een later moment de muzikale verhalenmethodiek ingezet als alternatieve afleiding. Kort voor de procedure werd aan hem en zijn ouders de methode uitgelegd en koos hij enthousiast het verhaal van “Dino Tiko,” omdat hij gek is op dinosaurussen.

Observatielijst

Fysiologische indicatoren

- **Hartslag:** gedurende het begin van de procedure leek de hartslag normaal (geen tekenen van versnelde polsslag of snelle borstkasbewegingen), maar na verloop van tijd – toen het bloedprikken langer duurde en er moest worden gewisseld van arm – versnelde de hartslag zichtbaar.
- **Ademhaling:** aanvankelijk was de ademhaling rustig en regelmatig; tegen het einde van de procedure werd de ademhaling versneld (zichtbaar aan snellere borstkasbewegingen).
- **Spierspanning:** in de beginfase hield het kind een ontspannen houding aan (ledematen losjes, geen zichtbare spanning), maar naarmate de procedure voortduurde toonde hij spierspanning en onrustige bewegingen (opgetrokken schouders, friemelen met handen en benen).
- **Transpiratie:** gedurende de gehele procedure was er geen zichtbare transpiratie (droog voorhoofd, nek en handen).

Observeerbaar gedrag

- **Gezichtsuitdrukking:** tijdens het eerste deel van het verhaal was zijn gezichtsuitdrukking neutraal (enkel een lichte concentratie), maar bij de laatste prikmomenten werden lijnen in het gezicht zichtbaar die op spierspanning en pijnindicatie wezen (samentrekken van wenkbrauwen, samengeknepen mond).
- **Lichaamshouding:** aanvankelijk zat hij ontspannen (open houding, geen zichtbare spanning); naarmate het bloedprikken langer duurde, ontstond een stijvere lichaamshouding, waarbij hij zich soms van de tafel afdraaide en zijn hoofd wegdraaide.
- **Vocalisaties:** in de beginfase gaf hij geen geluiden of sprak hij normaal; later in de procedure waren er duidelijke distress-signalen zoals huilen, korte kreetjes en jammergeluiden.

- **Interactie met ouder/zorgverlener:** in de eerste fase zocht hij actief contact met zijn ouder en de begeleider (hand vasthouden, aankijken, reageren op aansporingen); naar het einde toe vermeed hij contact (kijkte weg of trok zich terug).
- **Focus op het muzikale verhaal:** hij wisselde af tussen luisteren en afgeleid raken; in het eerste deel volgde hij het verhaal aandachtig, maar rond de laatste prikmomenten raakte hij vaker afgeleid door de handeling zelf.
- **Observatie van de ouder**
De ouder bleef grotendeels rustig (ontspannen lichaam, gelijkmatige stem) en hield actief oogcontact met zowel het kind als met de zorgverlener. Naarmate het kind onrustiger werd, bleef de ouder actief troosten, maar toonde zij duidelijk spanning vanwege de terugkerende paniek van haar zoon.

Algemene observatie

Gedurende de procedure was er een duidelijke toename van stresssignalen: fysiologische en gedragsmatige indicatoren gaven aan dat de spanning opliep toen de prik langer duurde en er moest worden gewisseld van arm. Ondanks de vroege rust, leidde de moeilijkheidsgraad van het bloedprikken ertoe dat de afleiding tegen het einde minder effectief was.

Bevraging ouder(s)

In de vragenlijst werden de ouders van het jongetje in vier thema's bevraagd, plus een eindoordeel:

1. Informatie over de methodiek (Deel A):

De ouders gaven bij verschillende beweringen "helemaal eens" aan. Ze omschreven dat zij een duidelijke uitleg kregen over hoe het muzikale verhaal hun zoon zou helpen tijdens de prik en dat deze uitleg gemakkelijk te begrijpen was. Ze voelden zich goed voorbereid. Bij de volgende stellingen duidden de ouders "eens" aan. Hun zoon kreeg op een eenvoudige manier te horen wat er ging gebeuren, zodat hij wist wat hij van het verhaal kon verwachten en wat zijn eigen rol was.

2. Ervaring van het kind met het muzikale verhaal (Deel B):

Bij de stelling dat de afbeelding op de muur en de muziek goed aansloten en de aandacht van hun zoon trokken gaven de ouders “helemaal eens” aan. Ook bij “het kiezen van muziekinstrumenten maakte mijn kind meer betrokken” vulden ze “helemaal eens” in. Voor de vier beweringen die gaan over minder bang zijn, rustiger lijken, minder gericht zijn op de medische handeling en het verhaal leek mijn kind te helpen om de pijn minder erg te vinden, stelden zij “eens” in. Zij merkten dat hun zoon dankzij het verhaal minder angstig was, dat hij rustig oogde, en dat het hem hielp om de pijn minder intens te ervaren, maar dat dit effect niet elk moment even sterk aanwezig was.

3. Rol en gevoel als ouder (Deel C):

Op de beweringen “Het muzikale verhaal gaf mij het gevoel dat ik mijn kind beter kon helpen tijdens de procedure” en “Door het gebruikte muzikale verhaal voelde ik me betrokken bij het gebeuren”, antwoordden de ouders “helemaal eens.” Voor “Ik voelde me rustiger doordat mijn kind werd afgeleid door het muzikale verhaal” en “Ik wist hoe ik mijn kind kon troosten of ondersteunen tijdens het verhaal” gaven zij “eens” aan. Ze vertelden dat de interventie hun spanning weliswaar verminderde, maar dat ze alsnog nerveus werden toen de prik langer duurde en hun zoon tegen het einde opnieuw in paniek raakte, waardoor uiteindelijk lachgas nodig was om de procedure af te ronden.

4. Effectiviteit en verbetering (Deel D):

De ouders stelden “helemaal eens” bij de beweringen “Het muzikale verhaal zorgde ervoor dat de procedure prettiger verliep voor mijn kind” en “Ik vond het fijn dat het verhaal was afgestemd op de interesses van mijn kind.” Voor “Er was genoeg tijd om mijn kind voor te bereiden op het verhaal” en “Het muzikale verhaal hielp om de procedure korter of makkelijker aan te laten voelen” gaven ze “eens” aan. Bij “Ik denk dat mijn kind minder pijn of ongemak voelde door de afleiding van het verhaal” stelden ze eveneens “eens” in.

5. Algemene indruk (Deel I)

Als eindoordeel gaven de ouders een cijfer van 9 op 10 voor de afleidingsmethodiek. Zij zouden deze aanpak “zeker wel” aanbevelen aan andere ouders. Op de vraag “Hoeveel verschil maakte het muzikale verhaal voor de ervaring van uw kind?” vulden zij in dat het

een “merkbaar verschil” had gemaakt, in vergelijking met eerdere pogingen zonder afleiding.

6. Open vragen (Deel F)

Op de open vraag “Wat vond je het sterkste punt van het muzikale verhaal tijdens de procedure?” gaven de ouders aan dat het vooral de betrokkenheid van hun zoon was. Ze benadrukten dat hij zich in het begin volledig kon verliezen in het verhaal, waardoor zijn aandacht volledig afgeleid werd van de ingreep.

Bevraging van het kind

Na afloop mocht het jongetje per vraag een van drie smileys aanduiden (blij, neutraal of droevig). Zijn antwoorden waren:

- Bij de vraag of hij het verhaaltje leuk vond, koos hij de blij smiley.
- Bij de vraag hoe hij het vond om zelf instrumentjes te kiezen, koos hij de neutrale smiley (het was niet vervelend, maar ook niet het allerleukst).
- Bij de vraag hoe hij het vond om muziek te maken, koos hij de blij smiley.
- Bij de vraag hoe hij zich tijdens het verhaal voelde, koos hij de blij smiley (hij voelde zich goed en ontspannen).
- Bij de vraag hoe hij zich na afloop voelde, koos hij de blij smiley.

Deze respons toont aan dat hij de meeste aspecten van het verhaal en de muziek als plezierig ervoer.

4.2.2 Casus 2 (bijna 6-jarig meisje)

Context

Het zesjarige meisje reageerde normaliter wat gespannen bij ziekenhuisbezoek, maar stond niet bekend om zware traumatische ervaringen. Bij haar werd een verhaal over een prinses in een betoverd kasteel gekozen.

Observatielijst

Fysiologische indicatoren

- **Hartslag:** Gedurende de gehele procedure bleef de hartslag van het meisje constant normaal, zonder zichtbare versnellingssignalen zoals snelle borstkasbewegingen of een snelle polsslag.
- **Ademhaling:** Haar ademhaling bleef van begin tot eind rustig en regelmatig, zonder hoorbare inspanning of oppervlakkige ademhalingen.
- **Spierspanning:** De spierspanning bleef laag; ze nam een ontspannen houding aan, zonder zichtbare tekenen van stijve spieren of opgetrokken schouders.
- **Transpiratie:** Er was geen zichtbare transpiratie gedurende de procedure; voorhoofd, nek en handen bleven droog, wat aangeeft dat haar lichaam niet merkbaar onder stress stond.

Observeerbaar gedrag

- **Gezichtsuitdrukking:** Haar gezicht bleef bij aanvang en gedurende de hele interventie neutraal en ontspannen, zonder spierspanning rond de ogen of mond en zonder tekenen van pijnindicatie zoals tranende ogen of samenknijpen van kaken.
- **Lichaamshouding:** Ze hield van begin tot eind een ontspannen en open houding aan, met geen enkele afwerende of wegdraaiende beweging. Haar rug en schouders waren los.
- **Vocalisaties:** Er waren geen hoorbare ongemaksgeluiden tijdens de interventie; ze sprak af en toe normaal of bleef stil, zonder zuchten, kreten of jammeren.
- **Interactie met ouder/zorgverlener:** Ze hield contact met haar moeder, reageerde op opmerkingen en greep de hand van haar moeder telkens ze opnieuw een instrument mocht kiezen. De ouder en zorgverlener hielden een rustige, ondersteunende houding aan, passend bij de ontspannen staat van het meisje.

- **Focus op het muzikale verhaal:** Ze luisterde de hele tijd aandachtig en volgde het verhaal zonder tekenen van afleiding. Haar blik bleef gericht op de projectie en de verteller, wat aantoont dat de muzikale verhaallijn haar volledige aandacht had.
- **Observatie van de ouder:** De moeder bleef kalm (ontspannen lichaam, zachte stem) en nam een actieve rol door alert oogcontact en korte geruststellende aanrakingen. De ouder bleef tijdens de gehele procedure betrokken, maar toonde geen zichtbare spanning.

Algemene observatie

Er was geen merkbare verandering in stresssignalen; het kind bleef constant rustig en geconcentreerd op het verhaal, wat impliceert dat de muzikale verhaalmethode in haar geval zeer effectief werkte om haar complete aandacht te behouden.

Bevraging ouder(s)

In de vragenlijst werd de ouder van het meisje in vier thema's bevraagd, plus een eindoordeel:

1. Informatie over de methodiek (Deel A):

De ouder beantwoordde alle vijf stellingen met "helemaal eens." Volgens haar was de toelichting over het muzikale verhaal helder en voelde zij zich volledig voorbereid. Haar dochter kreeg op een eenvoudige manier uitleg over wat er zou gebeuren en wat haar rol in het verhaal was.

2. Ervaring van het kind met het muzikale verhaal (Deel B):

Bij alle zes beweringen vulde de ouder "helemaal eens" in. Ze zag dat de afbeelding op de muur en de muziek perfect aansloten bij de interesse van haar dochter en dat zij daardoor volledig in het verhaal opging. Ook merkte ze dat het kiezen van instrumenten haar dochter extra betrokken maakte. Volgens de ouder verminderde het verhaal de angst van haar dochter, oogde ze rustiger (minder huilen of spanning), en merkte ze dat haar dochter tijdens het verhaal nauwelijks aan de prik dacht en de pijn daardoor minder intens ervoer.

3. Rol en gevoel als ouder (Deel C):

Bij “Ik voelde me rustiger doordat mijn kind werd afgeleid”, “Door het gebruikte muzikale verhaal voelde ik me betrokken bij het gebeuren” en “Het muzikale verhaal gaf mij het gevoel dat ik mijn kind beter kon helpen tijdens de procedure” beantwoordde de ouder de stellingen met “eens.” Verder vulde ze “helemaal eens” in bij “Ik wist hoe ik mijn kind kon troosten of ondersteunen tijdens het verhaal.” Ze gaf aan dat zij dankzij de opzet van het verhaal precies wist wat ze kon doen om haar dochter gerust te stellen en dat zij zelf daarbij merkbaar minder spanning voelde.

4. Effectiviteit en verbetering (Deel D):

De ouder gaf bij alle vijf beweringen “helemaal eens.” De procedure verliep duidelijk prettiger door het verhaal, de thema’s sloten perfect aan bij de interesses van haar dochter, er was voldoende voorbereidingstijd, de afleiding liet de procedure korter aanvoelen en haar dochter ervoer minder pijn of ongemak.

5. Algemene indruk (Deel I):

De ouder gaf een 9 op 10 als eindoordeel en gaf aan deze aanpak “zeker wel” te zullen aanbevelen aan andere ouders. Op de vraag “Hoeveel verschil maakte het muzikale verhaal voor de ervaring van jouw kind tijdens de procedure?” noteerde ze “een groot verschil,” omdat haar dochter bij eerdere prikmomenten duidelijk spanning toonde, zoals ze mij achteraf mondeling toelichtte.

6. Open vragen (Deel F):

Op de vraag “Wat vond je het sterkste punt van het muzikale verhaal tijdens de procedure?” antwoordde de ouder: “instrumenten.” Ze lichtte toe dat haar dochter zo gefocust bleef op het kiezen en bespelen van instrumenten dat ze niet doorhad dat de verpleegkundige de kamer al had verlaten toen de prik voorbij was. Ze vroeg zelfs: ‘Is het al gebeurd?’ omdat ze helemaal in het verhaal zat. Er waren geen aanvullende opmerkingen of suggesties.

Bevraging van het kind

Na afloop mocht het meisje per bevragingsvraag een van drie smileys aanduiden (blij, neutraal of droevig). Haar antwoorden waren:

- Bij de vraag of ze het verhaal leuk vond, koos ze de blij smiley.
- Bij de vraag hoe ze het vond om zelf instrumentjes te kiezen, koos ze de blij smiley.
- Bij de vraag hoe ze het vond om muziek te maken, koos ze de blij smiley.
- Bij de vraag hoe ze zich tijdens het verhaal voelde, koos ze de blij smiley.
- Bij de vraag hoe ze zich na afloop voelde, koos ze de neutrale smiley, omdat ze enige draaierigheid ervoer door de prik, niet door het verhaal zelf.

Deze resultaten laten zien dat ze tijdens de interventie volledig positief reageerde op het muzikale verhaal en de bijbehorende activiteiten. De enige neutrale keuze had betrekking op de fysieke bijwerking van de prik en niet op de methode zelf.

4.2.3 Casus 3 (8-jarig meisje)

Context

Het achtjarige meisje was bij aankomst vrij kalm. Ze gaf meteen aan het leuk te vinden om naar een verhaal te luisteren. Tijdens de procedure bleef ze ontspannen, en achteraf vertelde ze dat het verhaal haar hielp om niet op de verpleegkundige te letten. Hierdoor verliep de prik voor haar een stuk makkelijker.

Observatielijst

Fysiologische indicatoren

- **Hartslag:** Gedurende de gehele procedure bleef de hartslag van het meisje constant normaal, zonder zichtbare versnellingssignalen zoals snelle borstkasbewegingen of een snelle polsslag.

- **Ademhaling:** Haar ademhaling bleef van begin tot eind rustig en regelmatig, zonder hoorbare inspanning of oppervlakkige ademhalingen.
- **Spierspanning:** De spierspanning bleef laag; ze nam een ontspannen houding aan, zonder zichtbare tekenen van stijve spieren of opgetrokken schouders.
- **Transpiratie:** Er was geen zichtbare transpiratie gedurende de procedure; voorhoofd, nek en handen bleven droog, wat aangeeft dat haar lichaam niet merkbaar onder stress stond.

Observeerbaar gedrag

- **Gezichtsuitdrukking:** Haar gezicht bleef bij aanvang en gedurende de hele interventie neutraal en ontspannen, zonder spierspanning rond de ogen of mond, en zonder tekenen van pijnindicatie zoals tranende ogen of samenknijpen van kaken.
- **Lichaamshouding:** Ze hield van begin tot eind een ontspannen en open houding aan, met geen enkele afwerende of wegdraaiende beweging. Haar rug en schouders waren los.
- **Vocalisaties:** Er waren geen hoorbare ongemaksgeluiden tijdens de interventie; ze sprak af en toe normaal of bleef stil, zonder zuchten, kreten of jammeren.
- **Interactie met ouder/zorgverlener:** Ze zocht geen extra contact, aangezien ze zelf volledig ontspannen bleef. De ouder en zorgverlener hielden een rustige, passieve houding aan, wat passend was bij de ontspannen staat van het meisje.
- **Focus op het muzikale verhaal:** Ze luisterde de hele tijd aandachtig en volgde het verhaal zonder tekenen van afleiding. Haar blik bleef gericht op de projectie en de verteller, wat aantoont dat de muzikale verhaallijn haar volledige aandacht had.
- **Observatie van de ouder:** De vader nam een ontspannen, passieve houding aan: hij maakte weinig beweging, sprak met een rustige stem en hoefde niet in te grijpen. Omdat het meisje zelfverzekerd en ontspannen bleef, hoefde hij geen extra troost of geruststelling te bieden.

Algemene observatie

Tijdens de gehele procedure bleef het meisje voortdurend ontspannend en gefocust. Er was geen enkele toename van stresssignalen, fysiologisch noch gedragsmatig. Dit bevestigt dat de interventie bij een achtjarige zonder grote spanningsachtergrond effectief was om haar focus op het verhaal te houden en de medische handeling zonder verzet te laten verlopen.

Bevraging ouder(s)

In de vragenlijst werd de ouder van het meisje in vier thema's bevraagd, plus een eindoordeel:

1. Informatie over de methodiek (Deel A):

De vader gaf bij alle vijf stellingen "helemaal eens" aan. Hij vond de uitleg over de muzikale verhalenmethodiek zeer duidelijk en voelde zich volledig voorbereid. Zijn dochter kreeg daarnaast heldere informatie over wat er zou gebeuren en wat haar rol in het verhaal was.

2. Ervaring van het kind met het muzikale verhaal (Deel B):

Bij alle zes beweringen vulde de vader "helemaal eens" in. Hij had gezien dat de afbeelding op de muur en de muziek heel goed aansloten bij de interesses van zijn dochter en dat dit haar aandacht vasthield. Ook merkte hij dat het kiezen van instrumenten zijn dochter extra betrokken maakte. Volgens de vader hielp het verhaal om zijn dochter minder bang te maken, dat ze rustiger werd en dat ze nauwelijks aan de prik dacht, waardoor de pijn minder intens leek.

3. Rol en gevoel als ouder (Deel C):

Bij "Ik voelde me rustiger doordat mijn kind werd afgeleid" en "Ik wist hoe ik mijn kind kon troosten of ondersteunen tijdens het verhaal" antwoordde de vader beide stellingen met "helemaal eens." Bij "Het muzikale verhaal gaf mij het gevoel dat ik mijn kind beter kon helpen tijdens de procedure en "Door het gebruikte muzikale verhaal voelde ik me betrokken bij het gebeuren" vulde hij "eens" in, omdat zijn dochter tijdens het verhaal zelfstandig opging in de verhaallijn en hij daarom niet heeft ingegrepen.

4. Effectiviteit en verbetering (Deel D):

De vader gaf bij alle vijf beweringen “helemaal eens.” Hij merkte op dat de procedure aanzienlijk prettiger verliep, dat het verhaal aansloot op de interesses van zijn dochter, dat er genoeg tijd was voor voorbereiding, dat het verhaal de procedure korter liet aanvoelen en dat zij daardoor minder pijn of ongemak leek te ervaren.

5. Algemene indruk (Deel I):

Als eindoordeel gaf de vader een 9 op 10. Hij zou deze methodiek “zeker wel” aanbevelen aan andere ouders. Op de vraag “Hoeveel verschil maakte het muzikale verhaal voor de ervaring van uw kind?” noteerde hij “merkbaar verschil,” omdat zijn dochter normaliter bij bloedafnames een beetje gespannen was, maar nu ontspannen bleef.

6. Open vraag (Deel F):

Op de vraag “Wat vond je het sterkste punt van het muzikale verhaal tijdens de procedure?” antwoordde de vader: “keuze van thema en interactie.” Hij benadrukte dat zijn dochter door die momenten optimaal werd betrokken bij het verhaal. Er waren geen aanvullende suggesties of verbeterpunten.

Bevraging van het kind

Na afloop mocht het achtjarige meisje per bevragingsvraag een van drie smileys aanduiden (blij, neutraal of droevig). Haar antwoorden waren:

- Bij de vraag of ze het verhaaltje leuk vond, koos ze de blij smiley.
- Bij de vraag of de muziek haar hielp om zich minder zorgen te maken, koos ze de blij smiley.
- Bij de vraag of ze het leuk vond om instrumenten te kiezen en te bespelen, koos ze de blij smiley.
- Bij de vraag of de afbeelding op de muur haar hielp om niet aan de ingreep te denken, koos ze de blij smiley.

- Bij de vraag of ze minder aan de verpleegkundige dacht dankzij het verhaal, koos ze de blijde smiley.
- Bij de vraag of ze bij een volgend ziekenhuisbezoek weer een muzikaal verhaal zou willen, koos ze de blijde smiley.

Deze antwoorden geven aan dat zij het hele proces als zeer plezierig ervoer en dat het verhaal haar hielp ontspannen, zowel tijdens als na de procedure.

4.3 Overkoepelende analyse: gemeenschappelijke patronen en verschillen

Wanneer de drie casussen naast elkaar worden gelegd, valt op dat de muzikale verhalenmethodiek in elk van de situaties tot een merkbare verbetering leidde in de beleving van de medische procedure. Bij elk kind – ongeacht leeftijd of eerdere ervaringen – werd een vorm van betrokkenheid, ontspanning of afleiding waargenomen, zowel via subjectieve bevragingen als via gedragsmatige observaties. Toch waren er duidelijke nuanceverschillen.

Bij het vierjarige jongetje, dat voorafgaand aan de interventie reeds angst en paniek had ontwikkeld door een vroegere negatieve ziekenhuiservaring, had het muzikale verhaal een gedeeltelijk rustgevend effect. Aanvankelijk leidde het verhaal hem goed af, maar zodra de procedure langer duurde en er moest worden overgeschakeld van arm, nam zijn spanning opnieuw sterk toe. Dit toont aan dat bij kinderen met een belaste medische voorgeschiedenis afleiding alleen niet altijd volstaat, zeker niet bij ingrepen die complex of langdurig verlopen.

Het bijna zesjarige meisje, dat bij eerdere prikmomenten milde spanning had ervaren, bleef tijdens de volledige procedure opvallend ontspannen. Zowel haar antwoorden als de observaties bevestigden dat het verhaal, de projectie en het zelf mogen kiezen van instrumentjes haar aandacht vasthielden en haar angst verminderden. Opvallend was dat zij zelfs niet had opgemerkt dat de verpleegkundige al klaar was met prikken en de kamer had verlaten; pas bij het afronden van het verhaal vroeg ze verbaasd: “Is het al gebeurd?” Deze reactie wijst op een diepe betrokkenheid bij het verhaal en benadrukt hoe krachtig de

afleiding werkte. Dit suggereert dat de methodiek bijzonder geschikt is voor kinderen in deze overgangsleeftijd die gevoelig zijn voor betrokkenheid via spel en keuzevrijheid.

Het achtjarige meisje, dat van bij de start positief stond tegenover de methodiek, bleef doorheen de hele procedure kalm en geconcentreerd. Ze gaf aan dat het muzikale verhaal haar hielp om minder te focussen op wat de verpleegkundige deed, wat haar beleving van de prik duidelijk vergemakkelijkte. Tijdens de observatie vertoonde zij geen enkele fysiologische of gedragsmatige stressreactie. Haar ervaring bevestigt dat muzikale verhalen ook voor iets oudere kinderen doeltreffend kunnen zijn, op voorwaarde dat de inhoud voldoende aansluit bij hun belevingswereld en dat ze voldoende keuzevrijheid ervaren binnen het verhaal.

Wat opvalt over alle casussen heen, is de belangrijke rol van de keuzemomenten: het zelf kunnen kiezen van instrumentjes gaf de kinderen niet alleen een gevoel van betrokkenheid, maar ook van controle, wat binnen de PROSA-aanpak cruciaal is. Zowel ouders als kinderen gaven aan dat dit een versterkend effect had op hun gevoel van veiligheid en rust. De observaties bevestigden dit: in alle drie de gevallen bleven de kinderen geconcentreerd op het verhaal zolang zij actief betrokken bleven.

Samenvattend blijkt uit deze drie casussen dat muzikale verhalen een waardevolle niet-farmacologische aanvulling kunnen zijn binnen de PROSA-aanpak. Ze dragen bij aan een gevoel van veiligheid, autonomie en comfort, met name wanneer ze thematisch goed afgestemd zijn op het kind en wanneer ze ruimte bieden voor actieve participatie. De effectiviteit lijkt deels afhankelijk van eerdere ervaringen, de complexiteit van de procedure en de mate waarin het kind gevoelig is voor verbeelding en auditieve prikkels.

5 Conclusie

In dit deel worden de bevindingen geformuleerd aan de hand van de vijf deelvragen. Aan de hand van de literaire inzichten, de observaties en de bevestigingen wordt er een antwoord gegeven op de centrale onderzoeksvraag:

Hoe kunnen muzikale verhalen bijdragen aan het creëren van een veilige ervaring voor kinderen van 4 tot 8 jaar tijdens medische procedures, uitgevoerd volgens de PROSA-aanpak, op de pediatrische afdeling van het Mariaziekenhuis?

5.1 Conclusie deelvraag 1

“Wat zijn muzikale verhalen?”

Uit het literatuuronderzoek komt naar voren dat muzikale verhalen geen vrijblijvende combinatie zijn van een verhaaltje met muziek, maar doelgericht opgebouwde interventies die pedagogische meerwaarde combineren met ondersteunende functies op het vlak van emotionele begeleiding en stressregulatie. Door het samenbrengen van verbeelding, muziek en actieve betrokkenheid bieden muzikale verhalen jonge kinderen houvast en afleiding tijdens ingrijpende of spannende momenten, zoals medische procedures.

Pedagogisch gezien creëren muzikale verhalen een betekenisvolle context waarin kinderen zich kunnen identificeren met herkenbare personages en thema's. De opbouw van het verhaal sluit aan bij hun cognitieve ontwikkelingsfase, en de visuele en auditieve prikkels versterken de betrokkenheid. Deze verhalende structuur biedt kinderen een symbolische ruimte waarin ze zich kunnen 'verplaatsen' en even loskomen van de reële omgeving waarin de medische handeling plaatsvindt.

Daarnaast blijkt uit de literatuur dat muziek een aantoonbaar effect heeft op het verlagen van spanning: rustige melodieën dragen bij aan ontspanning, reguleren hartslag en ademhaling, en bevorderen een gevoel van welbevinden (Van Hooren et al., 2014; HAN University of Applied Sciences, 2019). Door kinderen de mogelijkheid te geven om op verschillende momenten een muziekinstrument te kiezen en bespelen, wordt niet alleen

hun aandacht verlegd, maar ervaren ze ook een gevoel van keuzevrijheid en betrokkenheid – twee elementen die in het PROSA-kader als essentieel worden beschouwd.

Kortom, muzikale verhalen zijn een kindgerichte interventie die:

- **Pedagogisch waardevol** zijn doordat ze aansluiten bij de ontwikkeling, leefwereld en expressievormen van jonge kinderen (Moens, 2008; Hallam & Himonides, 2022);
- **Emotioneel ondersteunend** zijn doordat ze stress reduceren en het kind ruimte geven voor betrokkenheid en autonomie in een kwetsbare context (Locsin, 1981; Music396, 2023).

Muzikale verhalen combineren op een geïntegreerde manier verhaal, spel en muziek om kinderen comfort, structuur en afleiding te bieden binnen de medische setting. Ze sluiten daarmee nauw aan bij de PROSA-principes van comfort, veiligheid, verbinding en controle.

5.2 Conclusie deelvraag 2

“Hoe kunnen muzikale verhalen worden afgestemd op de ontwikkelingsfasen van kinderen van 4 tot 8 jaar in een PROSA-context?”

Uit de literatuurstudie, aangevuld met praktijkervaring tijdens de uitvoering van de methodiek, blijkt dat een zorgvuldige afstemming van muzikale verhalen op de ontwikkelingsfase van het kind essentieel is voor de effectiviteit van de interventie. Vertrekkend vanuit de ontwikkelingspsychologie (Feldman, 2020), werd duidelijk dat kinderen tussen 4 en 6 jaar zich in de pre-operationele fase bevinden, waarin fantasie, beleving en symbolisch denken centraal staan. Kinderen van 6 tot 8 jaar maken de overstap naar de concreet-operationele fase, waarbij logischer denken, meer focus en interesse in complexere thema's naar voren komen.

Voor kinderen tussen 4 en 6 jaar werd gewerkt met eenvoudige verhaallijnen en herkenbare thema's, zoals een dinowereld of een prinses in een kasteel. De structuur van de verhalen werd bewust eenvoudig gehouden, met duidelijke opeenvolging en beperkte keuzemomenten. Elk kind in deze leeftijdsgroep kreeg op vijf momenten de keuze uit vier

muziekinstrumenten, zorgvuldig geselecteerd op klankkleur en gebruiksgemak. Deze beperkte keuze-opties boden voldoende ruimte voor actieve betrokkenheid zonder risico op overprikkeling of verwarring. Net als bij de oudere kinderen, had elke instrumentkeuze een concreet gevolg in het verhaal; deze koppeling werd op een eenvoudige en visueel herkenbare manier gepresenteerd, zodat ook jongere kinderen het verband goed konden volgen.

Voor kinderen van 6 tot 8 jaar waren de verhalen inhoudelijk rijker en afgestemd op hun toegenomen cognitieve mogelijkheden. Thema's zoals avontuur, vriendschap of mysterie vormden de verhaalkaders. Zo volgde het 8-jarige meisje een verhaal over een astronaut die op ruimtereis ging. Zij kreeg bij elk keuzemoment de mogelijkheid om te kiezen uit zes verschillende instrumenten. Deze bredere keuze vergrootte haar gevoel van autonomie en maakte de ervaring betekenisvoller. Net als bij de jongere kinderen werd elke gekozen klank gekoppeld aan een specifiek effect of gebeurtenis in het verhaal, maar hier gebeurde dat op een iets complexere en verhalend opgebouwde manier, passend bij de leeftijd en het denkvermogen van het kind.

De praktijkervaring met drie kinderen van verschillende leeftijden sluit duidelijk aan bij de ontwikkelingspsychologische inzichten. Het vierjarige jongetje koos vol enthousiasme voor het verhaal over een dino-avontuur en toonde een hoge mate van betrokkenheid bij zowel de verhaallijn als de keuzemomenten met instrumenten. Het bijna zesjarige meisje werd volledig meegezogen in het prinsessenverhaal; haar focus was zo sterk dat ze pas na afloop beseftte dat de prik al had plaatsgevonden. Het achtjarige meisje bleef gedurende het volledige astronautenverhaal – waarin ze op ruimtereis ging – opmerkelijk rustig en aandachtig. Ze volgde de vertelling nauwgezet en leek nauwelijks beïnvloed door de medische handeling.

Op basis van deze bevindingen kan geconcludeerd worden dat muzikale verhalen het meest doeltreffend zijn wanneer ze qua thema, lengte, woordgebruik en keuzemomenten aansluiten bij de ontwikkelingsfase van het kind. Deze leeftijdsspecifieke aanpak ondersteunt niet alleen de concentratie, maar versterkt ook het gevoel van controle en betrokkenheid – twee centrale pijlers binnen de PROSA-aanpak.

5.3 Conclusie deelvraag 3

“Welke invloed hebben muzikale verhalen op de meetbare angst- en stressreacties van kinderen binnen de PROSA-aanpak, zoals waargenomen via fysiologische indicatoren of gedragsobservaties?”

Bij de drie kinderen waarbij deze methode werd uitgetoetst, blijkt dat muzikale verhalen binnen de PROSA-aanpak tijdens bloedafname leiden tot duidelijke verlagingen van zowel fysiologische als gedragsmatige stressreacties. Bij het zesjarige kind bleven hartslag, ademhaling en spierspanning gedurende de gehele ingreep op een constant, normaal niveau; er trad geen transpiratie op en er waren geen ongemaksvocalisaties. Haar gezichtsuitdrukking en lichaamshouding bleven ontspannen, terwijl haar aandacht ononderbroken op de muziek en het verhaal gericht was. De ouder merkte op dat er door deze rustige sfeer geen aanleiding was om in te grijpen en dat zij met vertrouwen ondersteuning kon bieden.

Ook het achtjarige kind vertoonde een aanhoudend laag stress- en spanningsprofiel: hartslag, ademhaling en spierspanning bleven van begin tot eind rustig en regelmatig, zonder zichtbare tekenen van pijn of ongemak in gezichtsuitdrukking, lichaamstaal of vocalisaties. Dit kind bleef geheel gefocust op het muzikale verhaal en toonde geen enkele angst tijdens de procedure. De ouder gaf aan dat deze kalmte ervoor zorgde dat hij zelf ontspannen bleef en niet de behoefte voelde om tussentijds bij te sturen.

Bij het vierjarige kind met een diepgewortelde traumatische voorgeschiedenis nam het muzikale verhaal in de eerste fase eveneens de spanning weg en zorgde het voor een ontspannen start van de ingreep. Zodra echter een tweede prik in de andere arm nodig was, waren er duidelijke stijgingen waarneembaar: hartslag en ademhaling versnelden, spierspanning nam toe en het kind vertoonde gedragsmatige tekenen van angst (gespannen gelaatsuitdrukking, wegdraaien, huilen). Dit suggereert dat het verhaal en de muziek in de aanloop tot de procedure weliswaar kalmerend werken, maar dat bij jonge kinderen met een onderliggende, traumatische angst extra ondersteuning – bijvoorbeeld in de vorm van lachgas – nodig kan zijn om ook tijdens een langdurige of complexere behandeling een acceptabel laag stressniveau te behouden.

Op basis van deze casuïstiek kan worden gesteld dat de inzet van muzikale verhalen binnen de PROSA-aanpak voor jonge kinderen in de meeste gevallen voldoende is om tijdens medische handelingen een laag en stabiel stressniveau te realiseren. Daarbij blijkt echter dat kinderen met een bestaande, diepgewortelde traumageschiedenis in sommige situaties baat hebben bij aanvullende of intensievere afleiding om ook bij ingrijpendere of langdurige procedures de angstreactie te onderdrukken. Binnen de beperkingen van deze drie casussen toont het gebruik van muzikale verhalen aan dat het de emotionele beleving van medische procedures bij jonge kinderen aanzienlijk verbetert, mits er zorgvuldig rekening wordt gehouden met hun individuele achtergrond en specifieke behoeften.

5.4 Conclusie deelvraag 4

“Welke invloed hebben muzikale verhalen op de subjectieve angst- en stressbeleving van kinderen binnen de PROSA-aanpak, zoals ervaren en gerapporteerd door henzelf en hun ouders?”

In deze studie is de subjectieve beleving van zowel kinderen als ouders onderzocht aan de hand van ouder vragenlijsten (onderverdeeld in vier thema's met een eindoordeel) en smiley-evaluaties bij de kinderen zelf.

Uit de verzamelde gegevens blijkt dat muzikale verhalen binnen de PROSA-aanpak leiden tot een duidelijke vermindering van subjectieve angst- en stressbeleving bij kinderen tijdens medische ingrepen. Zowel kinderen van jonge leeftijd (vanaf vier jaar) als oudere kinderen (tot acht jaar) geven aan dat de combinatie van verhaal en muziek hun aandacht zodanig vasthoudt dat zij minder of geen angst ervaren. Ouders bevestigen dat zij door de heldere uitleg en de zichtbare ontspanning van hun kind zelf minder spanning ondervinden en beter weten hoe zij hun kind kunnen ondersteunen. De smiley-evaluaties en de ingevulde vragenlijsten tonen aan dat kinderen doorlopend positieve emoties rapporteren (plezier en ontspanning) en ouders aangeven dat de interventie de angst gereduceerd heeft ten opzichte van eerdere behandelingen zonder afleiding.

Hoewel bij jonge kinderen met diepgewortelde traumatische ervaringen de interventie niet altijd volledig voldoende is om angst compleet te elimineren, is ook in deze gevallen sprake

van een duidelijke verbetering in vergelijking met een standaardbehandeling zonder afleiding. Dit impliceert dat muzikale verhalen weliswaar niet alle traumatische angsten wegnemen, maar wel significant bijdragen aan het verminderen van acute angst tijdens de ingreep. Ouders ervaren daarnaast dat zij zich gerustgesteld en beter geïnformeerd voelen, wat hun eigen stress verlaagt en het hele proces voor het gezin aangenamer maakt.

Samengevat kan worden vastgesteld dat muzikale verhalen effectief kunnen zijn in het terugdringen van subjectieve angst- en stressniveaus bij kinderen tijdens medische handelingen. Kinderen rapporteren consequent positieve ervaringen—plezier, ontspanning en minder (of geen) angst—ongeacht hun leeftijd binnen de onderzochte leeftijdsgroep. Ouders bevestigen zowel de verbeterde emotionele toestand van hun kind als de toegenomen eigen zekerheid bij het begeleiden van hun kind. De interventie blijkt daarmee een waardevol hulpmiddel om de beleving van medische procedures bij kinderen aanzienlijk te verbeteren.

5.5 Conclusie deelvraag 5

“Hoe kunnen muzikale verhalen op een structurele en duurzame manier worden geïntegreerd als afleidingsmethode binnen de PROSA-aanpak op de pediatrische afdeling van het Mariaziekenhuis?”

Een succesvolle en blijvende implementatie van muzikale verhalen binnen de PROSA-aanpak vraagt om een gestructureerde en toegankelijke aanpak. Om deze methode niet alleen incidenteel maar op lange termijn effectief te kunnen inzetten op de pediatrische afdeling van het Mariaziekenhuis, is het essentieel dat zowel medewerkers als ouders goed worden ondersteund en dat er ruimte is voor voortdurende verbetering.

Om dit duurzaam te verankeren, werd er een draaiboek opgesteld waarin stap voor stap wordt beschreven welke materialen benodigd zijn (zoals een projector, USB-stick met achtergrondmuziek en afbeeldingen, en eenvoudig bespeelbare instrumenten) en hoe pedagogisch medewerkers het verhaal zorgvuldig kunnen voorbereiden, uitvoeren en waar nodig bijsturen. Het draaiboek bevat duidelijke instructies voor het voorbereidend gesprek met het kind en de ouder, adviezen voor een optimale opstelling van de behandelkamer,

praktische tips voor het vertellen van het verhaal om de aandacht vast te houden en spanning te verminderen, en concrete richtlijnen voor het observeren van signalen tijdens de ingreep. Zo kunnen medewerkers consequent en effectief werken, terwijl er voldoende ruimte blijft om flexibel te reageren op onverwachte situaties.

Daarnaast is het belangrijk dat ouders vooraf goed worden geïnformeerd. Een beknopte en toegankelijke folder licht toe wat muzikale verhalen inhouden, wat zij kunnen verwachten en hoe zij hun kind kunnen ondersteunen. Dit kan bijvoorbeeld door het kind een gerichte vraag te stellen tijdens het verhaal, troost te bieden of geruststellende woorden te gebruiken. Door ouders op deze manier actief te betrekken en te ondersteunen, wordt een positieve en ontspannen sfeer gecreëerd nog vóór de ingreep begint.

Om de methode verder te optimaliseren werd er een gestructureerde feedback- en verbetercyclus opgezet. Na elke ingreep worden ouders en kinderen gevraagd hun ervaringen te delen via een korte vragenlijst en suggesties voor verbetering aan te leveren. Deze feedback is verzameld om de methode te evalueren en verder te ontwikkelen. De onderzoeker wil dit proces graag voortzetten wanneer deze opnieuw aan de slag gaat op de kinderafdeling tijdens een vervanging die vanaf midden augustus start, zodat de aanpak nog verder kan worden verfijnd. Daarnaast is het de intentie van de onderzoeker om de resultaten en het draaiboek te delen met de andere teamleden en de hoofdverpleegkundige. Zo kan de inzet van muzikale verhalen ook worden geïntegreerd als een van de standaard afleidingsmethode binnen het team, ook wanneer de onderzoeker er niet meer is.

Door deze drie elementen — een praktisch draaiboek, heldere voorlichting aan ouders en een voortdurende feedbackcyclus — in samenhang toe te passen, kan het gebruik van muzikale verhalen binnen de PROSA-aanpak stevig en duurzaam worden verankerd. Hierdoor krijgen kinderen tijdens medische handelingen de kans om op een veilige en ontspannen manier begeleid te worden, terwijl ouders betrokken blijven en het team zich blijft verbeteren op basis van praktijkervaringen.

5.6 Samenvattende conclusie

Aan de hand van de vijf deelvragen kon stap voor stap onderzocht worden hoe muzikale verhalen functioneren binnen de context van medische procedures volgens de PROSA-aanpak. Op basis van literatuur, praktijkervaring, bevestigingen en observaties, kan nu een gefundeerd antwoord geformuleerd worden op de centrale onderzoeksvraag:

Hoe kunnen muzikale verhalen bijdragen aan het creëren van een veilige ervaring voor kinderen van 4 tot 8 jaar tijdens medische procedures, uitgevoerd volgens de PROSA-aanpak, op de pediatrische afdeling van het Mariaziekenhuis?

Muzikale verhalen blijken een waardevolle en doeltreffende afleidingsvorm die aansluit bij de leefwereld, ontwikkelingsfase en emotionele noden van jonge kinderen. Ze zorgen voor herkenning, houvast, keuzevrijheid en betrokkenheid — allemaal elementen die bijdragen aan een gevoel van controle en veiligheid tijdens medische handelingen. Zowel subjectieve als objectieve bevindingen tonen aan dat angst en stress bij kinderen duidelijk afnemen, en dat ook ouders zich meer betrokken en gerustgesteld voelen.

Deze methodiek kan bovendien flexibel worden ingezet, zowel mét als zonder lachgas. Dit maakt ze breed toepasbaar binnen de PROSA-aanpak, die niet alleen draait om medicamenteuze ondersteuning, maar ook om een kindgerichte houding waarbij veiligheid, comfort, autonomie en verbinding centraal staan.

Daarnaast is gebleken dat muzikale verhalen mits een goede voorbereiding, duidelijke instructies en voortdurende bijsturing op een haalbare en duurzame manier kunnen worden geïntegreerd in het dagelijkse werken op de afdeling. Door middel van een draaiboek, oudercommunicatie en feedbackwerking kan deze methodiek niet alleen nu, maar ook op lange termijn ingezet worden als standaardonderdeel van kindgerichte zorg.

Kortom, muzikale verhalen dragen wezenlijk bij aan het creëren van een veilige en comfortabele ervaring voor kinderen tijdens medische procedures, volledig in lijn met de PROSA-principes.

Discussie

Het onderzoeksproces heeft waardevolle inzichten opgeleverd, maar kende ook onverwachte uitdagingen. De ambitie om het muzikale verhaal bij ten minste twintig kinderen te toetsen kon niet worden waargemaakt. Op basis van de instroom in eerdere maanden leek deze omvang haalbaar, maar tijdens de cruciale weken voldeden opvallend weinig kinderen aan de inclusiecriteria (leeftijd, medische ingreep én bereidheid tot deelname). Deze discrepantie tussen verwachting en werkelijkheid leidde tot teleurstelling en frustratie, alsof de omstandigheden zich op een ongelukkig moment tegen de uitvoering keerden. Bovendien bood het beperkte aantal praktijkmomenten weinig ruimte om de verteltechniek stapsgewijs te verfijnen, wat de effectiviteit en consistentie van de interventie mogelijk heeft geremd.

Toch leverden de drie uitgevoerde sessies zeer bruikbare inzichten op. Tijdens de eerste sessie, met een zesjarig meisje, werd al snel duidelijk dat het vooraf toelichten van de gevolgen van elke instrumentkeuze het verhaal minder overzichtelijk maakte en de aandacht van het kind deed verslappen. Dit werd tijdens het vertellen voelbaar. Na het tweede keuzemoment werd daarom besloten om de aanpak direct aan te passen: de gevolgen van de keuzes werden niet langer vooraf uitgelegd, maar pas onthuld op het moment dat het kind een instrument koos. Deze spontane verandering zorgde onmiddellijk voor een vlottere vertelstructuur en merkbaar meer betrokkenheid. Minder uitleg bleek op dat moment juist méér effect te hebben.

Na de eerste twee sessies werd ook duidelijk dat de verhalen weliswaar aansloten bij de leefwereld van kinderen, maar dat er nog ruimte was om de structuur krachtiger en meeslepender te maken. Hoewel er sprake was van betrokkenheid, waren de verhalen bij momenten te langdradig en misten ze duidelijke actiemomenten of beloningseffecten na het inzetten van een instrument. Die speelse schakels zijn nochtans belangrijk om de aandacht van kinderen vast te houden. Ook de observaties van de pedagogisch medewerker en de verpleegkundige bevestigden dat bepaalde elementen nog versterkt konden worden. Hun waardevolle feedback, in combinatie met eigen intuïtieve bevindingen, vormde het vertrekpunt voor een grondige herwerking van de verhalenbundel.

Een belangrijke aanpassing was het weglaten van de uitgebreide toelichting op alle mogelijke instrumentkeuzes en de bijbehorende gevolgen vóór het keuzemoment in het verhaal. In de oorspronkelijke versie werd, nog vóór het kind een keuze maakte, uitgelegd wat elk instrument zou betekenen voor het verdere verloop van het verhaal. Hoewel dit bedoeld was om duidelijkheid en structuur te bieden, vertraagde het in de praktijk het tempo en nam het de spanning weg.

In de vernieuwde opzet wordt het verhaal eerst verteld tot een natuurlijk kantelpunt, waarop het hoofdpersonage hulp nodig heeft. Op dat moment wordt het kind uitgenodigd om een instrument te kiezen—zonder vooraf te weten wat het gevolg zal zijn. De gevolgen van die keuze worden pas daarna onthuld, tijdens het verdere verloop van het verhaal. Deze aanpak houdt de beleving verrassend en versterkt het gevoel dat het kind écht invloed heeft op het verloop van het verhaal.

De verpleegkundige gaf daarnaast de waardevolle tip om na elk instrumentmoment een actie in te bouwen die als een beloning voelt voor het 'helpen' van het personage. Door na elke keuze een groter actiemoment te creëren, blijft de betrokkenheid van het kind behouden en krijgt het verhaal een speels, levendig ritme.

Dankzij deze aanpassingen zijn de verhalen nu beter afgestemd op de spanningsboog en verbeelding van jonge kinderen. Ze zijn dynamischer geworden, en geven het kind een voelbare rol binnen het verloop. De verhalen nodigen uit tot interactie, zonder dat ze te veel uitleg of voorbereiding vereisen. Ze bieden ruimte voor verbeelding, keuze en verrassing – drie elementen die essentieel zijn voor beleving én ontspanning in een spannende medische context.

De vernieuwde verhalenbundel is op dit moment volledig klaar voor gebruik, maar kon door het uitblijven van kinderen die binnen de inclusiecriteria vielen nog niet in de praktijk worden getest. De onderzoeker krijgt echter de kans om, na afloop van de stageperiode, terug te keren naar de stageplaats en daar een vervanging van drie maanden uit te voeren. Hierdoor ontstaat alsnog de mogelijkheid om de aangepaste versie van de methodiek toe te passen. Het is de verwachting dat uit de reacties van de kinderen straks zal blijken wat de

eerste drie uitvoeringen al lieten zien: dat deze aanpak daadwerkelijk goed werkt en betekenisvol is.

Daarnaast zijn er verbeteringen die de onderzoeker nog wil inzetten om de methodiek verder te versterken. Zo wordt van tevoren, tijdens het gesprek vóór de start van de procedure, een visueel verhalenbord aangeboden waarop kinderen hun favoriete verhaal kunnen kiezen. Dit maakt het gemakkelijker om ook visueel ingestelde kinderen te betrekken en geeft hen al vóór het verhaal begint een gevoel van controle.

Gedurende de vervangingsperiode wordt er nauw samengewerkt met een van de twee pedagogisch medewerkers in het ziekenhuis die enthousiast zijn over de methodiek, maar nog niet volledig vertrouwd met de praktische toepassing. Het doel is om haar actief mee te nemen in het proces, zodat zij de kennis en passie kan overdragen aan haar collega zodra de vervanging voorbij is. Tijdens de stageperiode was er door tijdsdruk nog onvoldoende ruimte voor deze begeleiding, maar hier ligt duidelijk potentieel. Daarom wordt een kort vormingsmoment georganiseerd waarin de methodiek wordt toegelicht, samen wordt geoefend en ervaring wordt opgedaan via rollenspellen. Het zou waardevol zijn als op termijn een pedagogisch medewerker de rol van 'verhalencoördinator' op zich neemt. Deze persoon kan het materiaal beheren, het team begeleiden en successen en aandachtspunten bespreken, waardoor de methodiek zich kan blijven ontwikkelen en waar nodig kan worden bijgestuurd.

In overleg met het PROSA-team wordt een voorstel ontwikkeld voor een protocolwijziging. Hierbij wordt voorgesteld om bij elke kleine procedure, zoals bloedprikken of injecties, standaard aan kinderen van 4 tot 8 jaar te vragen of zij gebruik willen maken van een muzikaal verhaal. Op die manier wordt deze vorm van ondersteuning een vast en vanzelfsprekend onderdeel van medische interventies.

Op termijn kan ook onderzocht worden of deze aanpak aangepast kan worden voor jongere of oudere kinderen, uiteraard op een manier die aansluit bij hun ontwikkelingsniveau. Daarnaast verdient de impact op kinderen met extra zorgbehoeften, zoals kinderen met ASS, verdere verdieping. Hoe ervaren zij deze vorm van storytelling? Wat werkt wel, wat niet? Dit zou in toekomstig praktijkonderzoek verder onderzocht kunnen worden.

Tot nu toe is de methodiek telkens zonder het gebruik van lachgas toegepast, en dit blijkt in de praktijk goed te werken. Het muzikale verhaal heeft op zichzelf al een kalmerend en afleidend effect, waardoor het als eerste middel kan worden ingezet om kinderen te ondersteunen tijdens een medische procedure. Alleen in situaties waarbij er sprake is van een voorgeschiedenis met trauma, zal dit mogelijk niet voldoende zijn. In zulke gevallen kan het verhaal gecombineerd worden met lachgas – als twee krachtige middelen die hand in hand gaan om kinderen op een veilige en zoveel mogelijk traumavrije manier doorheen de procedure te begeleiden. Hoewel het gebruik van lachgas vaak samengaat met de PROSA-aanpak, kan deze methodiek ook perfect los daarvan worden toegepast. PROSA draait namelijk niet alleen om farmacologische ondersteuning, maar vooral om een kindgerichte houding en werkwijze. Niet-farmacologische interventies, zoals afleiding en spel, vormen daarin een essentieel onderdeel. Vanuit die visie sluit deze muzikale verhalentechniek mooi aan bij de principes van PROSA. Het zou in de toekomst interessant zijn om ook de combinatie van deze methodiek met lachgas verder te onderzoeken. Tijdens de vervangingsperiode is er hopelijk gelegenheid om hiermee praktijkervaring op te doen.

Doorheen dit bacheloronderzoek heeft de onderzoeker de kans gekregen om zowel inhoudelijk als in professionele identiteit aanzienlijk te groeien. Het proces maakte duidelijk hoe essentieel het is om voortdurend te reflecteren, bij te sturen en open te staan voor eerlijke feedback. Vaak blijkt de grootste impact te liggen in het kleinste – een eenvoudig contactmoment, een creatieve aanpak, een stukje verbeelding. Door te vertrouwen op observaties, de aanpak waar nodig aan te passen en actief samen te werken met andere professionals, zijn waardevolle stappen gezet in de professionele ontwikkeling.

Deze methodiek heeft het potentieel om het comfort en het emotioneel welzijn van kinderen in het ziekenhuis écht te verbeteren. Niet alleen nu, maar ook voor de toekomst – als een warme, speelse en mensgerichte steun die kinderen helpt zich gezien, gehoord en gerustgesteld te voelen, juist op momenten dat ze het het hardst nodig hebben.

6 Literatuurlijst

Aitken, J. C., Wilson, S., Coury, D., & Moursi, A. M. (2002). The effect of music distraction on pain, anxiety and behavior in pediatric dental patients. *Pediatric Dentistry*, 24(2), 114–118.

Geraadpleegd van

<https://www.aapd.org/globalassets/media/publications/archives/aitken2-02.pdf>

CHIREC Pro. (2020). Kinderen in het ziekenhuis: wat doet CHIREC om de angst bij kinderen te doen dalen [Webpagina]. CHIREC Pro. <https://www.chirecpro.be/nl/home-nl/kinderen-in-het-ziekenhuis-wat-doet-chirec-om-de-angst-bij-kinderen-te-doen-dalen>

European Association for Children in Hospital. (2025). EACH Charter [Webpagina].

<https://each-for-sick-children.org/each-charter/>

Feldman, R. S. (2020). *Ontwikkelingspsychologie*. Pearson.

Hallam, S., & Himonides, E. (2022). *The power of music: An exploration of the evidence*.

Open Book Publishers. <https://doi.org/10.11647/OBP.0292>

HAN University of Applied Sciences. (2019). Muziekinterventies verminderen stress [Webbericht]. <https://www.han.nl/nieuws/2020/12/muziekinterventies-verminderen-stress/>

Kind & Zorg. (2018). Voorkom angst, stress en trauma [Webpagina]. Kind & Zorg.

https://kindenzorg.nl/nieuws_achtergrond/voorkom-angst-stress-en-trauma/

Leroy, P. (2021, 23 september). Procedureel comfort vereist grondige kennis over pijn, angst, focus en vertrouwen [Blogpost]. Kind & Zorg. Geraadpleegd 7 maart 2025, van https://kindenzorg.nl/nieuws_achtergrond/procedureel-comfort-vereist-grondige-kennis-over-pijn-angst-focus-en-vertrouwen/

Levitin, D. J., & Alluri, V. (2011). Music. In J. A. Gottfried (Ed.), *Neurobiology of sensation and reward* (pp. —). CRC Press/Taylor & Francis.

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK92781/>

Locsin, R. G. (1981). The effect of music on the pain of selected post-operative patients. *Journal of Advanced Nursing*, 6(1), 19–25.

Moens, G. (2008). Muziekverhalen voor kleuters van 3-6 jaar [Scriptie, Scriptiebank Vlaanderen]. Geraadpleegd 7 maart 2025, van

<https://scriptiebank.be/scriptie/2008/muziekverhalen-voor-kleuters-van-3-6-jaar>

Music396. (2023). De neurale basis van door muziek geïnduceerde analgesie en pijnverlichting [Online forumbericht]. <https://nl.music396.com/topic/the-neural-basis-of-music-induced-analgesia-and-pain-relief/182148>

PROSA Network. (2023). Missie, visie, waarden [Webpagina].
<https://www.prosanetwork.com/over-ons/missie-visie-waarden/>

Raglio, A., & Oasi, O. (2015). Music and health: What interventions for what results?
Frontiers in Psychology, 6, 230.

Ruysschaert, N. (2024). *Hoe helpende zorgtaal werkt*. Lannoo Campus.

Stichting Kind en Ziekenhuis. (2019). Rapport: Voorkomen van angst, stress en trauma's bij kinderen [Rapport]. <https://www.kindenziekenhuis.nl/wp-content/uploads/2019/05/Rapport-minder-angst-stress-traumas-samen-naar-operatie.pdf>

Van der Heijden, L. (2018). Music in Medicine: The value of music interventions for hospitalised children [Doctoral dissertation, Erasmus University Rotterdam]. EUR Repository.

Van Hooren, S., Vink, A., Poismans, K., Bruggen-Rufi, M., & Hakvoort, L. (2014). De klemtoon op muziek in therapie.

Van Wageningen, N. (2004). *Spelend begeleiden van kinderen in het ziekenhuis: Het werk van de pedagogisch medewerker*. Bohn Stafleu van Loghum.

Waldorp, J. G., van den Akker, S. (Illustrator), & Stöpler, E. (2003). *Muziek* [Boek]. Biblion Uitgeverij.

Inhoud

Muzikale verhalen voor kinderen van 4 tot 6 jaar:	3
1. Het grote bosfeest van eekhoorntje Nootje	5
2. Het magische wolkje en de regenboog	9
3. De reis van het kleine treintje	13
4. De fee's bloementuin	17
5. De Schat van Dino Tiko	21
6. Het Betoverde Kasteel van Prinses Mila	25
Muzikale verhalen voor kinderen van 6 tot 8 jaar:	29
1. De geheime eiland ontdekkers	31
2. De Superhelden van Bliksemstad	35
3. De tovenaars van het Sterrenbos	39
4. De ruimtereis van Astro de astronaut	43
5. De onderwaterwereld van Sara	47
6. Het boerderijavontuur van Lucas	51

Muzikale verhalen voor kinderen van 4 tot 6 jaar:

1. Het grote bosfeest van eekhoorntje Nootje

Thema: Magisch bos, bosdieren

Leeftijd: 4-6 jaar

Duur: Ongeveer 10 minuten (met optie tot verlenging)

Instrumenten beschikbaar voor het kind: Belletjes, schudeitjes, tamboerijn, xylofoon

Inleiding

"Welkom in het magische bos! Kijk eens om je heen... zie je het riviertje glinsteren in het licht? Vandaag gaan we op avontuur met eekhoorntje Nootje. Nootje is een klein, zacht eekhoorntje met een vrolijk rood staartje, en hij woont in een hoge eikenboom. Nootje heeft een superleuk plan: hij wil een groot feest geven voor al zijn vrienden in het bos! Maar... oei, er gaat van alles mis. Help jij Nootje om het feest te redden? Jij mag kiezen hoe het verhaal verdergaat door een instrument te bespelen. Elke keer dat je een instrument kiest, verandert het verhaal, zo spannend! We hebben vier instrumenten: belletjes, schudeitjes, een tamboerijn en een xylofoon. Laten we beginnen!"

Deel 1: Dansen zonder muziek?

"Nootje klimt op de grote, rode paddenstoel met witte stippen en roept: 'Vrienden, vanavond geef ik een super feest in het magische bos! Er komt lekkere honing, dansende vuurvliegjes, en muziek!' Alle dieren juichen: de uil, de vos, de egel, en de kleine muis. Nootje begint enthousiast aan alle voorbereidingen voor het feest. Hij knutselt mooie kaartjes met bloemetjes erop en huppelt door het bos om ze rond te brengen, zodat iedereen zeker weet van het feest. Onderweg denkt hij na over hoe hij het bos wil versieren: met kleurige slingers van bladeren, glinsterende steentjes langs het pad, en misschien een grote bloemkrans boven de dansplek! Maar dan... o nee! Nootje kijkt in zijn boomhuis en ziet dat hij geen muziek heeft voor het feest. 'Hoe kunnen we dansen zonder muziek?' piept Nootje. Hij heeft jouw hulp nodig!"

Keuze 1: Welk instrument kies je om muziek te maken?

"Jij mag een instrument kiezen om een diertje te roepen dat muziek komt maken voor Nootje's feest. Wil je de belletjes, de schudeitjes, de tamboerijn of de xylofoon? Welk instrument vind jij nu het leukst?"

- **Belletjes:** De belletjes klingelen vrolijk, en daar komt Slak Sophie aangeslenterd. Ze zingt een prachtig lied met haar koor van kleine slakjes, dat klinkt als een zachte melodie door het bos. Nootje juicht: "Dit is perfect voor het feest!" Maar Sophie zegt: "Nootje, we kunnen toch niet feesten zonder taart? Dat is geen echt feest!"
- **Schudeitjes:** De schudeitjes rammelen, en Egel Eddie rolt tevoorschijn. Hij speelt een swingend deuntje op zijn kleine piano, met prikkelende noten die iedereen laat wiebelen. Nootje lacht: "Dit wordt een superfeest!" Maar Eddie zegt: "Nootje, we kunnen toch niet feesten zonder taart? Dat is geen echt feest!"
- **Tamboerijn:** De tamboerijn klinkt luid, en Konijn Karel huppelt naar voren. Hij trommelt met zijn poten op een grote trommel, wat een bonkend dansritme maakt. Nootje klapt: "Hier gaan we op dansen!" Maar Karel zegt: "Nootje, we kunnen toch niet feesten zonder taart? Dat is geen echt feest!"
- **Xylofoon:** De xylofoon klingelt als druppels, en Vogel Vaya fladdert omlaag. Ze fluit een vrolijk lied dat klinkt als een lentebries. Nootje roept: "Dit is magisch!" Maar de dieren zeggen: "We hebben nog meer muziek nodig!" Wat nu?

Deel 2: Nootjes taartprobleem

"Nootje slaat zichzelf tegen zijn voorhoofd: 'Oei, een feest zonder taart is geen feest!' Hij rent naar zijn boomhuis en begint druk te zoeken naar ingrediënten. Hij vindt bloem, suiker, en bessen, maar... oh nee! Hij mist één belangrijk ingrediënt om de taart te maken. Nootje heeft jouw hulp nodig om het laatste ingrediënt te vinden. Hij besluit een vriend te vragen door een instrument te bespelen."

Keuze 2: Welk instrument kies je?

"Jij mag een instrument kiezen om een diertje te roepen dat Nootje helpt met het laatste ingrediënt voor de taart. Wil je de belletjes, de schudeitjes, de tamboerijn of de xylofoon? Welk instrument kies je?"

- **Belletjes:** De belletjes klingelen vrolijk, en Bij Babs zoemt tevoorschijn. Ze zegt: "Ik heb honing uit de bloemen voor je taart, Nootje!" Nootje juicht: "Dat maakt de taart zoet!" Maar dan zeggen de dieren: "We hebben nog iets nodig voor het feest!" Wat nu?
- **Schudeitjes:** De schudeitjes rammelen, en Muis Mila trippelt naar voren. Ze zegt: "Ik heb hazelnootjes verzameld voor je taart, Nootje!" Nootje lacht: "Dat maakt de taart knapperig!" Maar dan zeggen de dieren: "We hebben nog iets nodig voor het feest!" Wat nu?
- **Tamboerijn:** De tamboerijn klinkt luid, en Vos Fien rent aan. Ze zegt: "Ik heb bessensap voor je taart, Nootje!" Nootje klapt: "Dat maakt de taart extra lekker!" Maar dan zeggen de dieren: "We hebben nog iets nodig voor het feest!" Wat nu?
- **Xylofoon:** De xylofoon klingelt als druppels, en Uil Ollie zweeft omlaag. Hij zegt: "Ik heb romige melk van de bosbloemen voor je taart, Nootje!" Nootje roept: "Dat maakt de taart romig!" Maar dan zeggen de dieren: "We hebben nog iets nodig voor het feest!" Wat nu?

Deel 3: Een grote en sterke bosvriend roepen

"Nootje heeft nu muziek en een lekkere taart voor het feest, maar de dieren kijken rond en zeggen: 'Nootje, het bos ziet er een beetje saai uit om te feesten. Waar zijn de slingers, ballonnen, lichtjes en een discobal?' Nootje huppelt naar zijn boomhuis en vindt alles wat hij nodig heeft: kleurige slingers, glanzende ballonnen, twinkellichtjes en een grote, glinsterende discobal! Maar... oei! Nootje kan dit niet allemaal alleen ophangen en opzetten. Hij heeft de hulp nodig van een groot en sterk bosdier. Jij mag kiezen wie Nootje vraagt om te helpen door een instrument te bespelen!"

Keuze 3: Welk instrument kiest het kind om eten te kiezen?

"Jij mag een instrument kiezen om een sterk bosdier te roepen dat Nootje helpt met het versieren van het bos. Wil je de belletjes, de schudeitjes, de tamboerijn of de xylofoon? Welk instrument kies je?"

- **Belletjes:** De belletjes klingelen vrolijk, en Beer Bruno komt aangesjokt. Hij gebruikt zijn sterke poten om de slingers hoog in de bomen te hangen. Nootje juicht: "Dit ziet er prachtig uit!"
- **Schudeitjes:** De schudeitjes rammelen, en Wasbeer Wim trippelt tevoorschijn. Hij gebruikt zijn handige pootjes om de twinkellichtjes over de takken te hangen. Nootje lacht: "Dit wordt een schitterend feest!"
- **Tamboerijn:** De tamboerijn klinkt luid, en Das Daan waggelt naar voren. Hij graaft met zijn sterke klauwen gaatjes om de ballonnen stevig vast te zetten langs het pad. Nootje klapt: "Dit ziet er superfeestelijk uit!"
- **Xylofoon:** De xylofoon klingelt als druppels, en Wild Zwijn Wouter snuift en komt aangelopen. Hij gebruikt zijn sterke snuit om de discobal hoog boven de dansplek te hangen. Nootje roept: "Dit is magisch!"

Deel 4: Waar is Nootje's feestoutfit?

De taart staat klaar. De muziek speelt vrolijk. De versiering schittert in de bomen. De gasten staan te trappelen... allemaal in hun mooiste feestoutfits! Beer Bruno draagt een glitterstrik. Wasbeer Wim heeft een feesthoed met sterretjes. Das Daan heeft een gouden das om. En Wild Zwijn Wouter? Die draagt een zonnebril met hartjes! Maar... "Nootje!" roept Uil Ollie. "Jij hebt nog helemaal geen feestkleren aan!" Nootje schrikt. "O nee! Ik ben helemaal vergeten mezelf aan te kleden!" Hij rent naar zijn boomhuis. "Er liggen een paar dingen in de kast, maar ik weet niet wat ik moet kiezen..." Dan kijkt hij naar jou. "Wil jij me helpen? Kies een instrument, misschien weet het bos dan wat ik moet aantrekken!"

Keuze 4: Welk instrument bespeel jij om een feestoutfit tevoorschijn te toveren?

- **Belletjes:** Je laat de belletjes klingelen... De kastdeur zwaait open en er valt een knalgele feestmuts met een rood bolletje op de grond. Nootje zet hem op. "Ha! Nu zie ik eruit als een echte feest-eekhoorn!"
- **Schudeitjes:** Je rammelt met de schudeitjes... Een laatje schuift open en er komt een T-shirt met gekleurde stippen tevoorschijn. Nootje trekt het aan. "Yes! Nu ben ik helemaal klaar om te dansen!"
- **Tamboerijn:** Je slaat op de tamboerijn... Een doos springt open en daarin ligt een broek met sterren erop. Nootje trekt hem snel aan. "Wauw! Nu voel ik me superfeestelijk!"

- **Xylofoon:** Je tikt op de xylofoon... Er rolt een paar grote, gekke brillen uit de lade. Nootje zet ze op en lacht. “Nu zie ik er grappig én feestelijk uit!”

Deel 5: Het magische moment

De dieren klappen en roepen: “Nootje, je ziet er geweldig uit!” Nootje kijkt rond. De taart staat klaar, de muziek klinkt vrolijk, de versiering schittert tussen de bomen, iedereen heeft mooie feestelijke kleding aan... maar toch voelt hij dat er nog iets mist.

“Het feest is bijna perfect,” zegt Nootje. “Maar het heeft nog geen échte start... iets dat zegt: *nu begint het!*”

Dan kijkt Nootje naar jou.

“Misschien weet jij het wel! Jij mag nog één keer een instrument kiezen. Misschien gebeurt er dan iets héél bijzonders...”

Keuze 5: Welk instrument bespeel jij om het feest te laten beginnen?

Wat gebeurt er als jij speelt?

- **Belletjes:** Je laat de belletjes klingelen... Plotseling beginnen de bloemen in het bos zachtjes te dansen. Hun bloemblaadjes gaan open en dicht, en er dwarrelen lekker ruikende stuifmeelwolkjes door de lucht. “Wauw!” roept Nootje. “De bloemen openen het feest met een bloemenregen!” De dieren klappen. Het feest kan beginnen!
- **Schudeitjes:** Je rammelt met de schudeitjes... Opeens komen er glinsterende vuurvliegjes uit de struiken gevlogen. Ze vormen een lichtjesparade door het bos, en dansen in de lucht. “Kijk nu!” roept Nootje. “De vuurvliegjes geven licht alsof het vuurwerk is!” De dieren juichen. Het feest kan beginnen!
- **Tamboerijn:** Je slaat op de tamboerijn... Ineens hoor je een harde klap uit de grond. De bomen beginnen vrolijk mee te wiegen, alsof het hele bos op de muziek beweegt! “Wow!” roept Nootje. “Het bos danst mee met ons feest!” De dieren stampen vrolijk mee. Het feest kan beginnen!
- **Xylofoon:** Je tikt op de xylofoon... Plotseling verschijnen er boven de dansplek magische lichtjes in de lucht. Ze draaien en twinkelen als een fonkelende sterrenhemel. “Wauw!” fluistert Nootje. “Een sterrenregen speciaal voor ons feest!” De dieren staren vol bewondering omhoog. Het feest kan beginnen!

Afsluiting

En dan... gebeurt het écht! Het bos schittert van lichtjes, bloemen dansen, vuurvliegjes zweven, of sterren draaien boven de dansplek — net wat jij hebt gekozen! Alle dieren beginnen te juichen. De muziek speelt harder, iedereen danst, springt en zingt mee. Nootje straalt. “Dankzij jou is dit het mooiste feest ooit! Zonder jouw hulp hadden we dit nooit kunnen doen.” De dieren roepen: “Hoera voor Nootje! En hoera voor jou!” Er wordt taart gegeten, spelletjes gespeeld en samen gelachen tot het langzaam donker wordt in het bos. Uil Ollie sluit zijn ogen en zegt zachtjes: “Wat een feest... wat een dag... dit vergeten we nooit meer.” En Nootje? Die geeft jou een knipoog. “Tot het volgende feestje!”

Optie tot verlenging (+5 minuten)

Een verrassing voor Nootje

“Nootje is zo blij met het feest dat hij zegt: ‘Laten we een verrassing toevoegen! Wat denk je van een magische show?’

Keuze 6: Welk instrument kiest het kind voor de verrassing?

“Kies een instrument, en zie wat er gebeurt!”

- **Belletjes (Tovershow):** De uil hoort de belletjes, en doet een tovershow: hij laat sterren vallen, en alle dieren zeggen: 'Wauw!' Nootje knuffelt je: 'Dit was de beste verrassing!'
- **Schudeitjes (Lichtshow):** De egel hoort de schudeitjes, rolt en zijn stekels lichten op. Alle dieren klappen: 'Zo mooi!' Nootje springt blij: 'Dit was super!'
- **Tamboerijn (Dansparade):** De vuurvliegjes horen het, en leiden vervolgens een dansparade: ze maken regenbogen van licht. Nootje lacht: 'Dit was zo leuk!'
- **Xylofoon (Verhaaltje):** De kikker vertelt een verhaaltje over een magische rivier, en alle dieren luisteren stil. Nootje zucht: 'Dit was zo gezellig!'

Afsluiting extra:

"Het feest eindigt met een grote knuffel van alle dieren. Nootje zwaait nog een keer: 'Tot de volgende keer in het magische bos!'"

2. Het magische wolkje en de regenboog

Thema: Weer, magie, kleuren

Leeftijd: 4-6 jaar

Duur: Ongeveer 10 minuten (met optie tot verlenging)

Instrumenten beschikbaar voor het kind: Belletjes, schudeitjes, tamboerijn, xylofoon

Inleiding

“Welkom hoog in de lucht, waar de wolken zachtjes drijven en de zon af en toe doorbreekt! Daar zweeft Wolkje Pluis. Hij is een klein, zacht wolkje met een gouden randje zonlicht. Pluis heeft een grote wens: hij wil de mooiste regenboog van de wereld maken. Maar hij is zijn kleuren kwijtgeraakt! Zonder zijn kleuren kan hij toch geen mooie regenboog maken? Pluis voelt zich helemaal wit en leeg. Gelukkig sta jij klaar met je belletjes, schudeitjes, tamboerijn of xylofoon. Elke keer dat jij speelt, gebeurt er iets nieuws in het avontuur van Pluis. Klaar om te beginnen?

Deel 1: Rood en blauw smelten

Pluis drijft naar een koude, ijzige wolk. “Rood en blauw zitten vast in een ijsblok,” fluistert hij en hij bibbert een beetje. Hij wijst naar het grote ijsblok dat zachtjes glinstert. Het is er koud en glibberig. Nu mag jij helpen: pak je belletjes, schudeitjes, tamboerijn of xylofoon en speel een mooi deuntje!

Keuze 1: Welk instrument kies jij om het ijs mee te smelten?

- **Belletjes:** Je laat de belletjes rinkelen. Het ijs begint zachtjes te druppelen. Pluis vangt de rode en blauwe druppels. “Hoera! Rood en blauw zijn bevrijd!” juicht Pluis.
- **Schudeitjes:** Je rammelt met de schudeitjes. Het ijs trilt en barst. Pluis schept de stukken rood en blauw op. “Wat fijn, mijn eerste kleuren!” lacht Pluis.
- **Tamboerijn:** Je slaat op de tamboerijn. Het ijs kraakt en smelt. Pluis vangt de druppels in zijn pluizige armen. “Bedankt! Rood en blauw!” roept Pluis.
- **Xylofoon:** Je tikt op de xylofoon... Het ijs trilt in zuivere tonen en valt uit elkaar. Pluis pakt de rode en blauwe parels. “Rood en blauw, geweldig!” juicht Pluis.

Deel 2: Groen en geel uit de storm plukken

Met rood en blauw in zijn wolkendek zweeft Pluis naar een donderende bliksemwolk. “Groen zit in de bladeren en geel in de bliksem,” piept hij. De wind duwt hem heen en weer.

Keuze 2: Welk instrument kies jij om groen en geel te halen?

- **Belletjes:** Je laat de belletjes klingelen. De storm stopt, de bladeren vallen uit de wolk. Pluis pakt de blaadjes en vangt een stukje geel van de bliksem. “Groen en geel, dank je!” roept Pluis.
- **Schudeitjes:** Je rammelt met de schudeitjes. De wolk schudt, bladeren en gele vonkjes vallen. Pluis vangt ze. “Yes, groen en geel!” lacht Pluis.
- **Tamboerijn:** Je slaat op de tamboerijn. De wolk beeft en de storm kalmeert. Pluis schept de groene twijgen en gele flits in zijn wolkje. “Groen en geel erbij!” juicht Pluis.
- **Xylofoon:** Je tikt op de xylofoon. De storm wordt stil en zachte twijgjes groen en gele druppels komen naar beneden. Pluis vangt ze. “Fantastisch!” roept Pluis.

Deel 3: Oranje en paars vangen

Pluis ziet een draaiende ring van wolken. “Oranje zit in het vuur, paars zit in de vallende sterretjes,” zegt hij. De ring draait snel rond.

Keuze 3: Welk instrument kies jij om oranje en paars te vangen?

- **Belletjes:** Je laat de belletjes rinkelen. De ring stopt met draaien en trilt zacht. Pluis pakt de warme oranje gloed en de paarse sterretjes die zachtjes vallen. “Oranje en paars, super!” juicht Pluis.
- **Schudeitjes:** Je rammelt met de schudeitjes... De ring wiebelt en geeft zijn kleuren prijs. Pluis vangt het vurige oranje en de paarse vallende sterretjes. “Dank je wel!” roept Pluis.
- **Tamboerijn:** Je slaat op de tamboerijn... Met elke klap draait de ring langzamer en vallen oranje vlammetjes en paarse sterretjes naar beneden. “Oranje en paars, wat mooi!” lacht Pluis.
- **Xylofoon:** Je tikt op de xylofoon... Heldere tonen laten de ring oplossen en brengen oranje gloed en paarse sterretjes naar Pluis. “Prachtig!” roept Pluis.

Deel 4: Zonlicht roepen om de regenboog te laten schitteren

Pluis zweeft trots rond: hij heeft nu al de kleuren die hij de regenboog wilde geven—rood, oranje, geel, groen, blauw en paars—maar ze zijn nog een beetje dof. “Ik wil dat ze echt gaan stralen!” zegt Pluis. Hij zweeft onder een gat in de wolken waar zonlicht door kan komen.

Keuze 4: Welk instrument kiest jij om de zon te laten schijnen?

“Kies een instrument: de belletjes voor de lichtjes, de schudeitjes voor de sterren, de tamboerijn voor de wind, of de xylofoon voor de stralen. Welk instrument kies je?”

- **Belletjes:** Je laat de belletjes rinkelen. Een zonnestraal glipt door het gat en valt precies op de zes kleuren. Ze gaan meteen fonkelen! “Kijk hoe ze blinken!” roept Pluis.
- **Schudeitjes:** Je rammelt met de schudeitjes. Kleine lichtpuntjes dansen rond de kleuren, en ineens breekt de zon door de wolken. “Zo mooi!” juicht Pluis.
- **Tamboerijn:** Je slaat op de tamboerijn... De zon wordt wakker en werpt een warme gloed over alle kleuren. Ze glanzen als nooit tevoren! “Wauw, wat helder!” roept Pluis.
- **Xylofoon:** Je tikt op de xylofoon... Heldere tonen openen het wolkendak, en zonlicht stroomt over rood, oranje, geel, groen, blauw en paars. “Super, ze stralen alle zes!” lacht Pluis.

Deel 5: Het grote regenbooglied

“De regenboog schittert in de lucht met al zijn kleuren: rood, blauw, groen, oranje, geel en paars! Alle vrienden zijn blij. De vogels fladderen, de vlinders dansen en de sterretjes knippen. Pluis kijkt tevreden naar jou. “Mijn regenboog is helemaal compleet,” zegt hij. “Nu mis ik nog één ding: een feestelijk lied om alles te vieren!”

Keuze 5: Welk instrument kies jij voor het lied?

- **Belletjes:** Je laat de belletjes rinkelen. Je speelt een twinkellied, en alle vrienden dansen. De regenboog schittert. ‘Dit is de mooiste regenboog ooit!’ roept Pluis.
- **Schudeitjes:** Je rammelt met de schudeitjes. Je speelt een sterrendans, en alle vrienden twinkelen mee. De regenboog glinstert. ‘Dit is zo mooi!’ zegt Pluis.
- **Tamboerijn:** Je slaat op de tamboerijn. Je speelt een winddans, en alle vrienden zweven mee. De regenboog straalt. ‘Dit is zo leuk!’ roept Pluis.
- **Xylofoon:** Je tikt op de xylofoon. Je speelt een zonneliid, en alle vrienden zingen mee. De regenboog schittert. ‘Dit is de mooiste regenboog ooit!’ roept Pluis.’

Afsluiting

Alle lucht vrienden klappen en juichen. Pluis maakt een vrolijk kringeltje rond zijn eigen regenboog en zwaait naar jou. Langzaam drijft hij omhoog, een klein glimlachend wolkje in de gouden avondlucht. Hij roept nog één keer: "Dank je wel, vriend! Kom je gauw weer helpen met nieuwe kleuren?" Jij kijkt nog even naar de glinsterende boog en weet: samen kunnen jullie elk avontuur kleurrijk maken!

Optie tot verlenging (+5 minuten)

Een feest in de lucht

"De regenboog schittert nog steeds, en Pluis wil een feestje vieren in de lucht. Jij mag kiezen hoe ze feestvieren door een instrument te bespelen!"

Keuze 6: Welk instrument kiest het kind voor het feest? (1 minuut)

Kies je belletjes, schudeitjes, tamboerijn of xylofoon — en kijk wat er gebeurt!

- **Belletjes (Lichtfeest):** Je laat de belletjes rinkelen. Honderden kleine lichtbolletjes verschijnen om jullie heen en bewegen zacht mee op de muziek. Iedereen strekt zijn armen om ze te vangen terwijl ze om je heen flikkeren. De regenboog fonkelt nog één keer extra helder. Pluis roept: "Dit is zo mooi!"
- **Schudeitjes (Sterrenfeest):** Je rammelt met de schudeitjes...
Kleine sterretjes dalen langzaam neer en dwarrelen als glinsterende confetti om je heen. Je zwaait je armen heen en weer, en elke keer knippert een sterretje als een vrolijk applaus. De regenboog glinstert zacht. Pluis lacht: "Dit is zo leuk!"
- **Tamboerijn (Windfeest):** Je slaat op de tamboerijn. Een zachte bries waait op en tilt je licht van de grond. Je zweeft samen met Pluis tussen de wolken door, zwaait met je benen en lacht van plezier terwijl de regenboog straalt in de wind. Pluis juicht: "Dit is super!"
- **Xylofoon (Zonfeest):** Je tikt op de xylofoon. Warme zonnestralen breken door de wolken en omhullen je als een knuffel. Je voelt de zon op je gezicht en danst vrolijk rond met Pluis terwijl de regenboog glinstert in het licht. Pluis klappt: "Dit is zo gezellig!"

Afsluiting extra:

"Het feest eindigt, en Pluis zwaait: 'Tot de volgende keer in de lucht!' De regenboog vervaagt, en het wordt stil."

3. De reis van het kleine treintje

Thema: Trein, reizen

Leeftijd: 4-6 jaar

Duur: ~10 minuten (met optie tot verlenging)

Instrumenten beschikbaar voor het kind: Belletjes, schudeitjes, tamboerijn, xylofoon

Inleiding

"Welkom in een land vol lange treinsporen en vrolijke treinen! Daar rijdt Puffie, het kleine, rode treintje met een luide toeter. Hij wil naar de grote berg, waar alle treinen feest vieren. Maar onderweg gaat van alles mis... Gelukkig sta jij klaar met je belletjes, schudeitjes, tamboerijn of xylofoon. Elke keer dat jij speelt, gebeurt er iets nieuws in het avontuur van Puffie. Klaar om te beginnen?"

Deel 1: De kapotte toeter

"Puffie rijdt over het spoor en toetert: 'Toet-toet! Ik ga naar de Grote Berg!' De koeien roepen 'boe', de vogels zingen, en de konijntjes huppelen blij. Maar dan... oh nee! Puffie komt bij een hoge heuvel, en zijn toeter doet het niet meer. 'Hoe weten mijn vrienden dat ik eraan kom?' vraagt Puffie sip.

Keuze 1: Welk instrument kiest het kind om geluid te maken?

"Laten we Puffie helpen! Kies maar eens een instrumentje uit!

- **Belletjes:** Je laat de belletjes rinkelen... Uit de bomen komt Eekhoorn Emma gerend met een grote eikelhamer. Ze tikt de toeter weer vast! Puffie toetert luid: "Toet-toet!"
- **Schudeitjes:** Je rammelt met de schudeitjes... Uit het struikgewas komt Muis Mila met een stukje buis. Ze plakt de toeter dicht! Puffie toetert: "Toet-toet!"
- **Tamboerijn:** Je slaat op de tamboerijn... Koe Koos duwt tegen de toeter en zet hem recht. Puffie toetert weer: "Toet-toet!"
- **Xylofoon:** Je tikt op de xylofoon... Vogel Vicky brengt een houten koker en schuift hem op de toeter. Puffie toetert vrolijk: "Toet-toet!"

Deel 2: De steile heuvel

Met werkende toeter komt Puffie bij een hoge heuvel. Hij blijft halverwege hangen. Zijn wieltjes draaien te langzaam. "Wat nu?" zucht Puffie.

Keuze 2: Welk instrument kiest het kind om een vriend te roepen?

- **Belletjes:** Je laat de belletjes rinkelen... Konijn Karel duwt onderaan de heuvel en geeft Puffie een zetje. Hij rolt vrolijk naar boven!
- **Schudeitjes:** Je rammelt met de schudeitjes... Egel Els smeert de rails in met olie. Puffie gaat nu omhoog als een supertrein!
- **Tamboerijn:** Je slaat op de tamboerijn... Das Daan blaast met al zijn kracht stoom in Puffie's ketel. Puffie trekt met een boem de heuvel op!
- **Xylofoon:** Je tikt op de xylofoon... Schaap Sophie bindt een elastiekband om de wielen. Puffie rolt ineens supersnel omhoog!

Deel 3: Het donkere tunneltje

Puffie rijdt verder... maar dan wordt het ineens heel donker. Hij is bij een lange tunnel! 'Oei,' zegt Puffie, 'ik zie niets! Hoe kom ik nu veilig aan de overkant?' Gelukkig weet hij dat licht hem kan helpen. Jij mag kiezen wat hem licht geeft!

Keuze 3: Welk instrument kies jij om licht te maken in de tunnel?

- **Belletjes:** Je laat de belletjes klinken... en vuurvliegjes komen tevoorschijn! Ze vliegen voor Puffie uit en verlichten de hele tunnel. Puffie rijdt vrolijk en veilig door de tunnel.
- **Schudeitjes:** Je rammelt met de schudeitjes... en sterrenstof valt zacht naar beneden! Het spoor begint te glinsteren als een sterrenpad. Puffie roept blij: 'Ik zie alles! Wat mooi!'
- **Tamboerijn:** Je slaat op de tamboerijn... en een lantaarntrein komt uit het niets en rijdt naast Puffie, met grote koplampen. Puffie rijdt zij aan zij met zijn nieuwe lichtvriend.
- **Xylofoon:** Je tikt op de xylofoon... en een groepje glimwormen danst op de muren van de tunnel en maakt licht met hun buikjes. Puffie lacht: 'Wat een lichtshow!'

Deel 4: De laatste bocht naar de berg!

Puffie tuft verder... Dan schrikt hij! Voor hem ligt een hoge houten brug over een diepe kloof. De brug schommelt heen en weer. Puffie piept: "Als ik hierover rij, val ik misschien! Ik durf niet alleen!" Hij kijkt om zich heen. "Als ik mijn vrienden roep, kunnen ze me helpen... maar wie?" Jij kunt helpen! Kies een instrument om een vriend te roepen!

Keuze 4: Wie roep je om te helpen met de brug?

"Kies een instrument: de belletjes voor de lantaarn, de schudeitjes voor de ster, de tamboerijn voor de lamp, of de xylofoon voor de bloem. Welk instrument kies je?"

- **Belletjes:** De belletjes rinkelen vrolijk. De vogeltjes komen aanvliegen en landen op de brug. Ze fladderen slim rond de touwen, maken knopen en houden de brug stil. Puffie lacht: "Dank je! Nu durf ik verder te rijden!"
- **Schudeitjes:** De eitjes rammelen vrolijk. De konijntjes komen aangerend! Ze springen van plank naar plank en duwen alles stevig vast met hun pootjes. Puffie toetert blij: "Wat een slimme huppelaars! "De brug beweegt bijna niet meer!"
- **Tamboerijn (Lamp):** De tamboerijn klinkt diep en krachtig. De koeien loeien luid en komen langzaam aan lopen: Ze gaan aan de zijkanten van de brug staan en houden hem met hun sterke lichamen recht. Puffie lacht: "Jullie zijn zo sterk! Dank jullie wel!"
- **Xylofoon:** De xylofoon tikt als timmerhamertjes. *De bevers* komen aan met planken en takken! Ze repareren de brug razendsnel met hun houten staarten en hamerpootjes. Puffie roept: "Wat een bouwteam! Nu kan ik veilig verder!"

Deel 5: Het lied van de berg

Puffie rijdt langzaam over de stevige brug, met al zijn vrienden om hem heen. Hij is erover! Iedereen juicht: "Goed gedaan!" Puffie is bijna bij de top van de Grote Berg... Maar dan... de lucht trilt! De berg begint zacht te brommen: "Wie komt daar aan zonder lied?" Het is een zingende berg! Hij wil muziek horen voordat Puffie verder mag. Puffie schrikt een beetje. "Ik heb geen lied... wat nu?" Gelukkig ben jij er! Jij mag het lied kiezen. Speel een instrument en kijk wat er gebeurt...

Keuze 5: Welk lied speel jij voor de zingende berg?

- **Belletjes:** Je kiest de belletjes en speelt een vrolijk ritme. De berg glimlacht – echt waar – en zingt terug: “Dat is fijn! Kom maar binnen, kleine trein!”
- **Schudeitjes:** Je schudt de eitjes en een dansend ritme ontstaat. De berg begint mee te wiegen en roept met een diepe stem: “Wat een feest! Laat de trein maar gaan!” Puffie begint bijna te dansen op zijn wielen. “Dit is zó leuk!” roept hij, terwijl hij omhoog zoeft.
- **Tamboerijn:** Je kiest de tamboerijn en speelt een stevig ritme. De berg brult vrolijk terug: “Puffend en krachtig, net als jij, kleine trein!” Puffie toetert trots en rijdt met extra kracht naar boven. “Ik voel me sterk!”
- **Xylofoon:** Je kiest de xylofoon en speelt een melodie die klinkt als een echte treinreis. De berg neuriet mee en zegt: “Je past perfect bij mijn ritme. Kom omhoog, vriend!” Puffie straalt van oor tot oor. “Wat een mooie melodie,” fluistert hij, terwijl hij verder rijdt.

Afsluiting

"Puffie is eindelijk op de Grote Berg geraakt, dankzij jou! Hij toetert: 'Toet-toet! Kom je nog een keer helpen?' Het station wordt stil, de lampen gaan uit, en de muziek wordt zacht... Tot de volgende keer!"

Optie tot verlenging (+5 minuten)

Een feest voor Puffie

Puffie is zo blij dat hij eindelijk op de Grote Berg is en zegt: “Wat een reis! Tijd voor een feest!” Hij kijkt om zich heen en ziet zijn vrienden: de vogels, koeien, konijnen, schapen en zijn treinvrienden natuurlijk. “Maar wat zullen we doen? Kun jij helpen kiezen?”

Keuze 6: Welk instrument kies je voor het feest?

- **Belletjes (Lied):** Je speelt vrolijke belletjes en de vogels beginnen te zingen. Samen maken ze een vrolijk lied dat door de bergen klinkt. Alle dieren zingen mee en Puffie danst van blijdschap. 'Dit is het beste feest!'
- **Schudeitjes (Huppelparade):** Je schudt de eitjes en de konijntjes beginnen te huppelen. Ze maken een vrolijke parade, waarbij iedereen meedoet. Puffie lacht: 'Wat een leuk feest!'
- **Tamboerijn (Dans):** Je speelt de tamboerijn en de koeien beginnen te dansen. De hele berg trilt van het feest en iedereen doet mee. Puffie springt op en neer van plezier. Puffie toetert: 'Zo gezellig!'
- **Xylofoon (Blaatsfeest):** Je speelt de xylofoon en de schapen blaten vrolijk mee. Ze maken muziek en iedereen zingt en lacht. Puffie voelt zich helemaal thuis op de berg. Puffie juicht: 'Dit is super!'

Afsluiting extra:

Het feest eindigt met een grote knuffel van alle vrienden. Puffie toetert nog één keer: “Tot de volgende keer, lieve vrienden!” Langzaam gaat de zon onder, en de sterren beginnen te twinkelen. Het wordt stil op de berg, maar het avontuur gaat altijd door...

4. De fee's bloementuin

Thema: Feeën, magische bloementuin

Leeftijd: 4-6 jaar

Duur: ~10 minuten (met optie tot verlenging)

Instrumenten beschikbaar voor het kind: Belletjes, schudeitjes, tamboerijn, xylofoon

Inleiding

Welkom in de magische bloementuin, waar alles danst en zingt! De zon schijnt, de bloemen geuren, en vlinders fladderen vrolijk rond. Midden in de tuin woont fee Lila. Ze heeft glinsterende vleugels en een toverstokje. Vandaag wil ze haar bloemen laten groeien tot de mooiste van het hele feeënbos. Maar dat lukt niet zomaar... Gelukkig sta jij klaar met je belletjes, schudeitjes, tamboerijn of xylofoon. Elke keer dat jij speelt, gebeurt er iets nieuws in het avontuur van Lila. Klaar om te beginnen?

Deel 1: De bloemen willen niet groeien

Lila vliegt van bloem naar bloem. Ze zwaait met haar toverstokje en zingt: "Bloemetjes, word groot!" Maar de bloemen blijven klein en stil. Lila kijkt verdrietig. "Ze hebben geen water... Zonder regen groeit er niets!" Lila roept jou erbij. "Kun jij regen maken met muziek?"

Keuze 1: Welk instrument kies je?

- **Belletjes:** Je speelt een zacht klingelend ritme. Mist verschijnt, de vlinders dansen door de nevel. Een druppel valt op een bloem! "Het werkt!" roept Lila.
- **Schudeitjes:** Je schudt een regenachtig ritme. Kleine druppeltjes beginnen te vallen, overal! De bloemen wiegen al iets meer.
- **Tamboerijn:** Je slaat een stevig ritme. Donkere wolken rollen aan en laten het zachtjes regenen. Lila springt op van blijdschap.
- **Xylofoon:** Je tokkelt een melodie die klinkt als tikkende druppels. De vijver golft zacht en nevel trekt op uit het water.

Deel 2: Op zoek naar hulp bij de vijver

De bloemen wiegen zacht, maar blijven gesloten. Lila zucht. "We hebben meer water nodig!" Lila vliegt naar de vijver. Daar zitten vier vriendjes: een kikker die hoog springt, een eend die luid kwaakt, een vis die bubbels blaast en een schildpad die traag rondwandelt met een kom water op zijn rug. "Wie wil me helpen water brengen voor de bloemen?" roept Lila.

Keuze 2: Welk instrument speel jij om hulp te vragen?

- **Belletjes:** Je laat de belletjes rinkelen. De vis komt boven, blaast grote bubbels, en laat een bubbelregen los.
- **Schudeitjes:** Je schudt ritmisch en de kikker begint te springen. Een regen van spetters vliegt omhoog, op de bloemen.
- **Tamboerijn:** Je roffelt stevig. De schildpad draait zich om, zijn kom kiepert leeg en water stroomt naar de bloemen.
- **Xylofoon:** Je speelt een vrolijk lied. De eend begint te kwaken en roept de wolken erbij. Regen stroomt naar beneden.

Deel 3: Op zoek naar zon

Lila juicht. De bloemen krijgen nu genoeg water. Maar dan zegt de eend: "Water is niet genoeg. Je bloemen hebben ook zon nodig om te bloeien!" Lila kijkt omhoog. De lucht is blauw, maar waar is de zon? Ze zweeft rond en ziet een gele bloem die licht geeft, een wolk met een zonnestraal, een vlinder met glanzende vleugels en een steen die schittert in het gras. "Eentje van jullie moet me zon geven!" roept ze hoopvol.

Keuze 3: Welk instrument gebruik jij om de zon te vinden?

- **Belletjes:** Je speelt een tintelend ritme. De bloem begint zacht te gloeien en straalt zonlicht uit.
- **Schudeitjes:** Je schudt met een fladderend ritme. De vlinder opent haar vleugels – licht schittert overal!
- **Tamboerijn:** Je slaat stevig en de steen kaatst het licht terug naar de bloemen.
- **Xylofoon:** Je speelt een warme melodie. De zonnestraal glijdt van de wolk en raakt elke bloem.

Deel 4: Op zoek naar bloemenpoeder

Lila lacht: "Ja! Nu groeien mijn bloemen echt!" Lila kijkt trots naar haar bloementuin. Overal staan bloemen: rood, geel, blauw en paars. Ze zijn gegroeid, mooi recht omhoog. Maar... iets klopt niet. Lila kijkt beter. "Wat is er aan de hand?" fluistert ze. De bloemen staan wel recht, maar hun blaadjes hangen een beetje slap. De kleuren zijn flets. De vlinder landt op een bloem en zegt: "Ze missen iets... ze stralen niet." De bij knikt: "Ze hebben bloemenpoeder nodig, dat maakt ze blij vanbinnen. Pas dan kunnen ze echt bloeien." "Natuurlijk! Bloemenpoeder maakt bloemen gelukkig!" zegt Lila. Ze kijkt naar jou. "Wil jij me helpen zoeken? Er zijn vier magische dingen in de tuin... één ervan heeft het juiste bloemenpoeder. Maar welk?"

Keuze 4: Wat kies jij om het bloemenpoeder vrij te maken?

- **Belletjes:** Je speelt op de belletjes. De gouden bloem begint te glanzen. Een wolkje bloemenpoeder zweeft omhoog en dwarrelt neer op de tuin. Lila lacht: "Wat een schitterend poeder!" Maar de bloemen blijven nog een beetje stil...
- **Schudeitjes:** Je schudt de eitjes. De magische wolk begint zacht te glinsteren en laat een zachte regen van bloemenpoeder vallen. Lila danst van blijdschap: "Perfect!" Toch... de bloemen fluisteren: "We missen iets..."
- **Tamboerijn:** Je slaat ritmisch op de tamboerijn. De bij zoemt en draait in het rond. Uit haar vleugels dwarrelt bloemenpoeder. Lila roept: "Wat een vrolijke verrassing!" Maar de bloemen wiegen traag... "Er ontbreekt nog iets."
- **Xylofoon:** Je speelt een zachte melodie. De vlinder fladdert omhoog en laat fonkelend poeder achter. Lila klapt in haar handen. "Mooi!" Maar de bloemen kijken nog steeds een beetje verdrietig.

Deel 5: Het lied van de bloementuin

De bloemen zijn gegroeid, ze hebben water, zon en poeder gekregen... Maar toch... ze stralen nog niet. Hun blaadjes hangen stil, en hun kleuren blijven dof. Lila hurkt naast een bloem. "Wat is er, lieve bloem?" De bloem fluistert zachtjes: "We hebben alles... behalve muziek." Lila begrijpt het meteen. "We hebben geen lied gezongen voor de bloemen!" zegt ze. De bij zoemt: "Zonder een lied kunnen bloemen niet dansen." De kikker roept: "Zonder muziek blijft hun hartje stil!" Lila kijkt naar jou. "Jij hebt ons tot hier geholpen. Wil jij ook het lied voor de bloemen spelen? Laat ze écht bloeien, vanbinnen én vanbuiten!"

Keuze 5: Welk lied speel jij voor de bloemen?

- **Belletjes:** Je speelt een helder liedje met de belletjes. De bloemen beginnen te knippen en lachen zachtjes. Hun kleuren worden feller, en hun blaadjes gaan open. De tuin glanst! Lila danst en roept: "Dit is de mooiste tuin ooit!"
- **Schudeitjes:** Je speelt een ritmisch, zacht ritselend lied. De bladeren gaan bewegen als in een dans, de bloemen draaien zich naar de zon. "Wat een vrolijke tuin!" roept Lila. Alle dieren klappen!
- **Tamboerijn:** Je maakt een zoemend lied met je tamboerijn. De bijen zingen mee, de bloemen dansen op de maat. Ze openen zich helemaal! "Ze leven echt!" roept Lila blij.

- **Xylofoon:** Je speelt een zachte, vrolijke melodie. Plots springen bloemblaadjes omhoog, de kleuren spatten! De bloemen lachen luid! “Dat was het!” roept Lila, “Het lied heeft hun hart geopend!”

Afsluiting

De hele tuin straalt nu in kleuren die je nooit eerder zag. De bloemen dansen zachtjes, de vlinders vliegen in cirkels. Lila kijkt naar jou, haar ogen fonkelen. “Dankzij jou bloeit de tuin écht.” Ze geeft je een knipoog. “Kom je nog eens terug? De tuin zingt altijd voor vrienden zoals jij.” Langzaam worden de bloemen stil, de muziek wordt zacht, en de zon straalt nog één keer over de bloementuin. Tot de volgende keer!

Optie tot verlenging (+5 minuten)

Het bloemenfeest

De bloemen bloeien, de lucht is warm, en Lila wil feestvieren! Ze roept alle dieren: "Wat zullen we doen? Dansen? Spetteren? Vliegen? Zoemen?"

Keuze 6: Wat voor feest maak jij?

- **Belletjes:** Je speelt een vrolijk klingelend ritme. De bloemen lachen, de zon straalt nog harder. “Wat een heerlijk feest,” roept Lila. “Je hebt licht gebracht!” Lila draait een rondje in de lucht. “Dit is de mooiste tuin van allemaal – dankzij jou!”
- **Schudeitjes:** Je laat de eitjes swingen. De bloemen wiebelen op het ritme, de bij zoemt een solo. “Jij bent onze dj!” roept de kikker. Lila draait een rondje in de lucht. “Dit is de mooiste tuin van allemaal – dankzij jou!”
- **Tamboerijn:** Je speelt een stampend ritme. De kikker springt wild in het rond en spettert iedereen nat. Lila draait een rondje in de lucht. “Dit is de mooiste tuin van allemaal – dankzij jou!”
- **Xylofoon:** Je speelt een dromerig melodietje. De bijen zoemen in een cirkel, alsof ze een zon tekenen in de lucht. Alles wordt stil... en dan klinkt zacht gezang van de bloemen zelf. “Jouw muziek is betoverend,” fluistert de vlinder. Lila draait een rondje in de lucht. “Dit is de mooiste tuin van allemaal – dankzij jou!”

Afsluiting extra:

De bloemen sluiten langzaam hun blaadjes. De kikker geeuwt, de vlinder nestelt zich in een bloem. Lila komt naast je staan. “Je hebt echt iets bijzonders gedaan,” zegt ze zacht. De tuin wordt rustig. De kleuren vervagen langzaam naar zachte tinten. “Tot de volgende keer,” fluistert Lila. “En dank je wel, muziekvriend...”

5. De Schat van Dino Tiko

Thema: Dinosaurussen

Leeftijd: 4-6 jaar

Duur: ~10 minuten (met optie tot verlenging)

Instrumenten beschikbaar voor het kind: Belletjes, schudeitjes, tamboerijn, xylofoon

Inleiding

Tiko de dino stampst vrolijk door het oerwoud. Zijn ogen glinsteren van spanning. “Vandaag ga ik de magische schat vinden!” roept hij enthousiast. Hij springt en draait rondjes van plezier. Zijn vrienden vliegen, rennen en brullen vrolijk om hem heen. Het avontuur kan beginnen!

Deel 1: De rivier oversteken

Maar dan... stopt Tiko ineens. Voor hem ligt een brede, snelstromende rivier. Het water bruist en spettert tegen de stenen. Tiko fronst en zegt: “Hoe kan ik aan de overkant komen? De schat wacht daar!” zucht hij. Tiko kijkt jou hoopvol aan: “Kan jij mij helpen? Speel een instrument, dan vinden we samen een weg over de rivier!”

Keuze 1: Kies een instrument om over de rivier te komen

Je speelt een instrument en ineens gebeurt er iets!

- **Belletjes:** De belletjes klinken als zachte ritselende bladeren. Plots verschijnt er een grote, vriendelijke schildpad die rustig de rivier over zwemt. Tiko klimt op haar rug en samen steken ze veilig over.
- **Schudeitjes:** De schudeitjes klinken als vallende stenen. Er rollen grote stenen de rivier in, ze vormen een stapstenenpad. Tiko springt snel van steen naar steen, net als een echte springer!
- **Tamboerijn:** Met de tamboerijn klinken zware stampende tonen. Tiko hoort het en stampst zelf mee — het water kalmeert en er ontstaat een stevige houten brug die uit de oever groeit!
- **Xylofoon:** De xylofoon speelt een vrolijke melodie die de vogels lokt. Ze fladderen naar Tiko en bouwen met takjes een brug. Tiko loopt voorzichtig over de vogelbrug naar de overkant.

Deel 2: Het donkere bos

Tiko juicht blij: “We zijn over! Maar de schat is nog niet in zicht...” Voor Tiko ligt een donker bos vol hoge bomen. “Hier wordt het donker en eng,” zegt hij zacht. “Ik kan bijna niets zien!” Hij kijkt naar jou. “Kun jij muziek spelen om het bos te verlichten of de dieren wakker te maken die mij kunnen helpen?”

Keuze 2: Welk instrument kies je?

Je speelt een instrument... en dan verandert er iets in het bos!

- **Belletjes:** De belletjes klinken als sterrenlicht. Kleine vuurvliegjes ontwaken en dansen om Tiko heen. Ze maken een pad van licht tussen de bomen. “Wauw,” fluistert Tiko, “nu zie ik alles!”
- **Schudeitjes:** Het geritsel van de schudeitjes klinkt als voetjes in bladeren. Plots verschijnt een speelse aap! Hij zwaait van tak tot tak en roept: “Volg mij!” Tiko rent erachteraan, dwars door het donkere bos.
- **Tamboerijn:** De diepe klanken van de tamboerijn laten de bomen trillen. Een holle boom klapt open! Binnenin brandt zacht licht. Tiko stapt naar binnen en vindt een geheime tunnel die naar de andere kant van het bos leidt.
- **Xylofoon:** De vrolijke melodie van de xylofoon wekt de bosvogels. Ze fluiten mee en zingen een wegwijzlied. Tiko volgt hun gezang en vindt de uitgang van het bos.

Deel 3: Tiko zit vast

Als hij uit het bos komt, roept Tiko blij: “We zijn erdoor! Tiko huppelt vrolijk verder. “De schat is niet ver meer!” juicht hij. Maar dan... Zijn pootjes zakken plots diep in de modder. “Oh nee!” roept hij. “Ik zit vast!” Hij trekt aan zijn linkerpoot... Hij trekt aan zijn rechterpoot... Maar hoe hij ook probeert, het lukt niet. “Help! Ik kom er niet uit!” Hij kijkt naar jou. “Misschien weet jij raad... Speel muziek! Misschien komt er hulp als jij speelt!”

Keuze 3: Welk instrument kies je?

Je speelt een instrument... en dan gebeurt er iets magisch!

- **Belletjes:** Je speelt de belletjes. Tussen de bladeren verschijnt een groep vuurvliegjes. Ze zweven om Tiko heen en verlichten de modder. Tiko ziet waar het droog is. Voorzichtig zet hij een stap, en nog één... tot hij weer op vaste grond staat. "Dat heb jij gedaan!" roept hij blij.
- **Schudeitjes:** Je speelt de schudeitjes. Even later schuift een grote schildpad uit het struikgewas. "Heb je hulp nodig?" vraagt hij. Tiko grijpt zich vast aan zijn sterke schild. Met een beetje trekken glijdt hij los uit de modder. "Wat fijn dat jij me riep," zegt hij dankbaar.
- **Tamboerijn:** Je speelt de tamboerijn. Vanuit de verte komt Brommie aangestapt. Hij buigt zich over Tiko en duwt zachtjes met zijn kop. Met één grote duw floept Tiko uit de modder. "Jij wist precies wie ik nodig had," zegt Tiko met een grijns.
- **Xylofoon:** Je speelt de xylofoon. Boven de bomen schuiven wolken samen. Een zachte regen begint te vallen. De modder wordt dunner en soepeler. Tiko wiebelt met zijn poten... en komt langzaam los. "Wat een slimme manier!" zegt hij verrast.

Deel 4: Een berg vol lawaai

Tiko hijgt even na. "Dat was glibberig! Maar we zijn erdoor. De schat is niet ver meer, dat voel ik!" Hij loopt verder door de jungle. De zon piept tussen de bomen door. "We zijn al ver gekomen," fluistert hij. Maar plotseling houdt hij zijn adem in. Voor hem doemt een grote berg op. De stenen zijn steil, de lucht trilt. Vanuit de top klinkt een luid gebrom... alsof de berg zelf boos is. Tiko slikt. "Is dat lawaai de bewaker van de schat?" vraagt hij zacht. Hij zet een poot op de berg, maar dan rollen er stenen naar beneden. "Oei! Als ik zomaar omhoog klim, maak ik alles los!" roept hij geschrokken. Hij kijkt naar jou. "Misschien kun jij het lawaai kalmeren... of de juiste weg laten zien. Met muziek! Durf jij het?"

Keuze 4: Welk instrument kies je?

- **Belletjes:** Je speelt de belletjes. De lucht boven de berg wordt stil. Een groep vlinders fladdert zachtjes naar beneden en landt op de stenen. Ze wijzen met hun vleugels een veilig pad naar boven. Tiko volgt het spoor. "Wat een lieve gidsen," fluistert hij.
- **Schudeitjes:** Je speelt de schudeitjes. De grond trilt lichtjes... en dan verschijnt er een oude, wijze dino uit een grot. Hij tikt met zijn staart tegen de stenen. "Volg mijn ritme," zegt hij. Tiko zet zijn poten neer op de plekken waar het geluid klinkt, helemaal tot boven. "Dankzij jou weet ik waar ik moest stappen," zegt hij.
- **Tamboerijn:** Je speelt de tamboerijn. Het gebrom van de berg stopt plots. In plaats daarvan klinkt een diepe toon van binnenuit. Een geheime trap schuift open langs de rotswand. Tiko kijkt verbaasd. "Die zat gewoon verstopt! Jij hebt hem laten horen!"
- **Xylofoon:** Je speelt de xylofoon. Een zachte melodie zweeft omhoog. De wind begint te draaien en blaast het losse stof van de berg. Onder het stof verschijnt een slingerpad dat in bochten naar de top leidt. "Wat een prachtig geluid," zegt Tiko. "Je hebt het pad zichtbaar gemaakt!"

Deel 5: Een lied maken

Tiko staat stil. Zijn hart bonkt in zijn borst. Voor hem, op een open plek tussen de bomen, staat... een reuzenschatkist! Goud, glinsterend, met grote lianen eromheen gewikkeld. "Wauw..." fluistert Tiko. "Ik heb hem gevonden!" Hij loopt ernaartoe en legt zijn pootjes op het deksel. Maar... het beweegt niet. Geen duw of trek helpt. Op de voorkant fonkelen vreemde tekens. Dan hoort hij zachtjes een stem waaien door de bomen: "Alleen muziek opent het hart van de schat..." Tiko kijkt naar jou. "De schat wil muziek horen. Een lied om open te gaan... Speel jij dat lied voor mij?"

Keuze 5: Welk instrument kies je voor het lied?

"Kies een instrument: de belletjes voor een ritsellied, de schudeitjes voor een steenlied, de tamboerijn voor een stamplied, of de xylofoon voor een brullied. Welk instrument kies je?"

- **Belletjes:** Je speelt de belletjes. De kist begint te tingelen en de bloemen rondom trillen mee. De lianen glijden weg. Het deksel tilt zich langzaam op. Binnenin liggen glinsterende sterrensteentjes. "Wauw!" roept Tiko, "Sterren van goud!"

- **Schudeitjes:** Je speelt de schudeitjes. Het bos wordt stil. Dan begint de grond zacht te ritselen... en *klik!* De kist springt open! Er dwarrelen gekleurde muzieknootjes omhoog. Tiko klapt in zijn pootjes. “Het is een dansende schat!”
- **Tamboerijn:** Je speelt de tamboerijn. Een diepe toon klinkt. *BOEM...* De kist trilt mee en *POEF!* gaat ze open. Binnenin zit een lichtgevend bol die zachtjes zingt. Tiko fluistert: “Die zingt speciaal voor ons...”
- **Xylofoon:** Je speelt de xylofoon. Een lieve melodie zweeft door de lucht. De bladeren zingen mee. De kist opent traag en rustig. Binnenin ligt een klein, glinsterend hartje. Tiko pakt het voorzichtig op. “Dit is een hart vol liefde,” zegt hij zacht.

Afsluiting

"De schat is gevonden, dankzij jou! Tiko brult: 'Kom je nog een keer helpen?' Dino Land wordt stil, en de muziek stopt... Tot de volgende keer!"

Optie tot verlenging (+5 minuten)

Extra deel: Een verrassing voor Tiko

Tiko kijkt naar jou en glimlacht breed. “Dankjewel... zonder jouw muziek was de schat nooit opengegaan.” Tiko heeft de schat veilig in zijn pootjes. Hij is blij, maar ook een beetje moe van het grote avontuur. “Wat een dag,” zucht hij. “Wat een reis!” Hij wil net op een boomstronk gaan zitten... als hij ineens iets hoort. *Zachte voetstapjes... geritsel in de struiken...* En dan: “Verrassing!!!”

Uit het hoge gras springen al zijn dino-vrienden tevoorschijn! Ze lachen, zwaaien en dragen slingers van bladeren en bloemen. “Tiko, jij hebt het hart van de jungle gevonden!” roept één van hen. “Dat moet gevierd worden!”

Tiko lacht verrast. “Echt waar? Een feest? Voor mij?”

Zijn vrienden knikken. Maar dan kijken ze naar jou. “Jij hebt Tiko geholpen... dus jij mag kiezen: wat voor feest gaan we geven?”

Keuze 6: Welk instrument kies je voor het feest?

"Kies een instrument: de belletjes voor de vliegshow, de schudeitjes voor het zwemfeest, de tamboerijn voor de brulwedstrijd, of de xylofoon voor het dansfeest. Welk instrument kies je?"

- **Belletjes:** Je speelt een vrolijk ritme met de belletjes. De dino's springen en draaien in het rond. De lucht vult zich met muziek. Tiko doet een gek dansje en iedereen giechelt. “Dit is het beste feest ooit!” roept hij.
- **Schudeitjes:** Je speelt een zacht ritselend liedje met de schudeitjes. De dino's gaan modder en bloemen schilderen. Tiko krijgt een hartje op zijn buik en een bloemenkroon op zijn hoofd. “Wat zie ik er feestelijk uit!” lacht hij.
- **Tamboerijn:** Je maakt een vrolijk trommelritme met de tamboerijn. De dino's rollen met sappige vruchten en bouwen een fruitentoren. Tiko krijgt een lekkere vruchtensmoothie met een rietje. “Mmm... dit is echt feestelijk!” zegt hij blij.
- **Xylofoon:** Je speelt een zacht, dromerig melodietje met de xylofoon. Iedereen gaat liggen in het gras en kijkt naar de sterren. Tiko zucht gelukkig. “Wat fijn om zo te eindigen, samen met mijn vrienden...”

Afsluiting extra: Tijd om te rusten

Na het feest is het tijd om uit te rusten. Tiko kijkt nog één keer naar de magische schat. Hij glimlacht. “Dankjewel, dat we dit samen hebben gedaan.”

De vrienden gaan langzaam naar huis. De jungle wordt stil.

Tiko sluit zijn ogen en droomt van nieuwe avonturen.

6. Het Betoverde Kasteel van Prinses Mila

Thema: Betoverd kasteel, prinsessen

Leeftijd: 4-6 jaar

Duur: ~10 minuten (met optie tot verlenging)

Instrumenten beschikbaar voor het kind: Belletjes, schudeitjes, tamboerijn, xylofoon

Inleiding

Stel je eens voor: een prachtig oud kasteel, hoog op een heuvel, verborgen tussen bomen en bloemen. Maar er is iets raars... het kasteel is stil. Veel te stil. Geen vogels, geen geluid, geen licht. Alles lijkt vergeten.

Binnen in dat kasteel woont Prinses Mila. Nu ja, ze woonde er. Maar sinds de betovering over het kasteel kwam, is alles veranderd. Mila heeft zich verstopt buiten de muren. Tot vandaag. Want vandaag is de dag dat jij komt helpen. Jij en jouw muziek kunnen het kasteel weer wakker maken. Ben je er klaar voor?

Deel 1: De grote poort openen

Mila staat voor de grote, oude poort van het kasteel. Ze kijkt omhoog naar de torens, dan naar de dikke, houten deuren. Ze duwt met haar schouder... niets. Ze trekt aan het grote, ijzeren handvat... geen beweging. Ze zucht. "Het slot is nog steeds betoverd. Alles is op slot sinds de magie verdween. Maar misschien, als jij muziek maakt, kan de poort luisteren en zich openen!"

Keuze 1: Welk instrument kies je om de poort te openen?

- **Belletjes:** De belletjes rinkelen heel vrolijk. Plop! Eén slotje gaat open! Nog een keer rinkelen... en nog een slotje gaat open! Mila juicht: "De poort gaat open!"
- **Schudeitjes:** Je schudt de schudeitjes zachtjes. De poort begint te wiebelen en piept een beetje. Plots zwaait hij langzaam open. Mila lacht blij!
- **Tamboerijn:** Je trommelt hard. De poort schudt en Mila duwt mee. De poort zwaait open. "We zijn binnen!" roept ze blij.
- **Xylofoon:** Je speelt een mooi liedje. De poort begint te glanzen en gaat langzaam open. Mila zegt: "Dat was magisch!"

Deel 2: Het kasteel in het donker

Kom, we gaan naar binnen! Mila stapt het kasteel in, maar oei... het is er heel donker! Ze kan bijna niets zien en struikelt bijna over een oude, stoffige kist. Het kasteel is zo donker en een beetje eng. Een paar spinnenwebben hangen langs de trap. Alles is in diepe slaap. "Ik denk dat als we licht kunnen maken, ik de geheime kamer kan vinden," zegt Mila. "Daar ligt misschien de sleutel tot de betovering. Wil je helpen met muziek?"

Keuze 2: Welk instrument kies jij?

Je speelt op je instrument en dan gebeurt er iets in het kasteel:

- **Belletjes:** De belletjes rinkelen als kleine lichtjes. Langzaam gaan er overal kleine kaarsjes branden! Het kasteel wordt een beetje lichter en Mila kan weer goed zien. Met het zachte licht ziet Mila een geheime deur openzwaaien... Daarachter ligt de geheime kamer!
- **Schudeitjes:** Het geritsel van de schudeitjes klinkt als bladeren die dansen in de wind. Plots verschijnen er vriendelijke schaduwen van oude kasteelbewoners, die Mila voorzichtig begeleiden. Ze leiden haar naar een geheime deur die naar de geheime kamer gaat!
- **Tamboerijn:** Je trommelt stevig op de tamboerijn. Het geluid weerklinkt krachtig door het kasteel en plots gaan grote lantaarns aan die fel licht geven. Mila ziet een verborgen trap die naar beneden leidt – het is de ingang van de geheime kamer!
- **Xylofoon:** Je speelt een vrolijk deuntje op de xylofoon. Kleine muizen dansen vrolijk op de vloer en maken een lichtjespad met glinsterende voetjes. Mila volgt de muizen vrolijk naar een geheime deur – de geheime kamer!

Deel 3: In de geheime kamer

Ze opent de deur... en stapt naar binnen. De kamer is groot, oud... en vol met vreemde dingen. In het midden staat

een ronde tafel met vier magische voorwerpen: een fonkelende ster, een glanzende bloem, een flinterende kaars, en een gloeiende lamp.

Mila fluistert: "Eén van deze voorwerpen kan de magie wakker maken. Maar ik weet niet welke. Speel jij een instrument om de juiste te vinden?"

Keuze 3: Welk instrument kies jij?

Je speelt op je instrument en dan gebeurt er iets magisch in de kamer:

- **Belletjes:** De ster begint te glinsteren. Lichtstralen schieten omhoog en vullen de kamer. Mila sluit haar ogen. "Ik voel iets... iets sterks... de magie komt terug."
- **Schudeitjes:** De bloem opent zich langzaam. De geur van lente vult de kamer. Bladeren groeien uit de vloer. "Wauw... het leven keert terug," zegt Mila verbaasd.
- **Tamboerijn:** De kaars flakkerd fel op. De vlam groeit en verandert in een dansend vuurtje. De warmte vult de ruimte. Mila steekt haar hand uit. "Zoveel kracht..."
- **Xylofoon:** De lamp straalt zacht. Boven de tafel verschijnt een spreuk in gouden letters. Mila leest fluisterend voor... en de vloer begint te trillen. "Dit is het begin," zegt ze zacht.

Deel 4: De spreuk vinden

Op de vloer verschijnen vier boeken. Elk in een andere kleur: rood, blauw, geel en groen. Mila kijkt ernaar. "Eén boek bevat de spreuk die het kasteel helemaal wakker maakt. Kun je muziek maken om te kiezen?"

Keuze 4: Welk instrument kies je?

- **Belletjes:** Het rode boek springt open. Letters draaien rond in de lucht en vormen een lied. Mila zingt mee. Haar stem klinkt sterker dan ooit.
- **Schudeitjes:** Het blauwe boek begint zachtjes te ruisen. Woorden rollen als golven van de bladzijdes. Mila fluistert ze na, en het kasteel begint te gloeien.
- **Tamboerijn:** Het gele boek pulseert met ritme. Bij elke slag op je trommel lichten de bladzijden op. Een magische melodie komt tevoorschijn.
- **Xylofoon:** Het groene boek opent zich, en een regenboog van klanken vult de kamer. Mila zingt en danst. Haar jurk glinstert. "We zijn er bijna!"

Deel 5: De betovering verbreken

Mila staat nu in de grote balzaal. Alles is stil, alsof het hele kasteel wacht. Ze kijkt om zich heen. "Dit is het moment," zegt ze. "Laat de muziek klinken en breng het kasteel weer tot leven!"

Keuze 5: Welk instrument kies je?

- **Belletjes:** Licht stroomt uit elk hoekje. De muren beginnen te zingen. De ramen schitteren als sterren. Mila lacht. Buiten begint het te glanzen. De magie keert terug. En dan... een zachte wind stroomt door de hal. Je hoort stemmen. Gelach. De bewoners van het kasteel, lang verdwenen, keren langzaam terug. Eerst één voor één, dan steeds meer. Ze voelen de magie... en komen thuis.
- **Schudeitjes:** Een regen van glinsters daalt neer. Alles wat dof was, wordt weer helder. De kleden wapperen vrolijk. Door de ramen zie je de tuin oplichten. Iets is veranderd. En dan... een zachte wind stroomt door de hal. Je hoort stemmen. Gelach. De bewoners van het kasteel, lang verdwenen, keren langzaam terug. Eerst één voor één, dan steeds meer. Ze voelen de magie... en komen thuis.
- **Tamboerijn:** De balzaal trilt op de maat van de muziek. Gordijnen zwaaien op en deuren slaan open. En dan... een zachte wind stroomt door de hal. Je hoort stemmen. Gelach. De bewoners van het kasteel, lang verdwenen, keren langzaam terug. Eerst één voor één, dan steeds meer. Ze voelen de magie... en komen thuis.
- **Xylofoon:** Een zachte melodie stroomt als een rivier door de balzaal. Eerst begint de vloer te gloeien. Dan dansen lichtjes langs de muren. Buiten stijgen vlinders op, vogels fluiten in koor. De bomen rondom het kasteel bewegen lichtjes mee. En ver weg, op de heuvels, voelen de oude kasteelbewoners iets warmes in hun hart. Eén voor één keren ze terug. Lopend, rijdend, vliegend – allemaal vinden ze hun weg naar huis. Als ze binnenkomen, glimlachen ze. De magie is terug. En het kasteel leeft weer.

Afsluiting

Mila kijkt naar je met glinsterende ogen. "We hebben het gedaan!" Mila kijkt om zich heen. Het kasteel leeft weer. De tuinen bloeien, de lichten schijnen, de bewoners zijn thuis, en de magie is terug. Ze draait zich naar jou. "Zonder jou was dit nooit gelukt. Kom je binnenkort terug? Dan maken we er opnieuw een muziekfeest van." Ze zwaait. Het kasteel straalt.

Optie tot verlenging (+5 minuten)

Het feest in het kasteel

Mila kijkt blij naar jou. "Hé... weet je wat ik denk?" zegt ze. "We moeten een feest houden! Het kasteel is weer wakker, de magie is terug, en iedereen is thuis!"

Plotseling verschijnen er tafels vol lekkers: koekjes met glitters, roze limonade, taartjes met sterretjes erop. Slingers dwarrelen uit het plafond. De ramen springen open en frisse lucht waait naar binnen.

"Zullen we samen muziek maken om het feest te beginnen?" vraagt Mila.

"Kies nog één keer een instrument. Dan maken we er het mooiste feest ooit van!"

Keuze 6: Welk instrument kies je om het feest te openen?

- **Belletjes:** Je speelt op de belletjes. Overal verschijnen kleine lichtjes, net als sterren. Ze zweven door de lucht en toveren kroontjes op ieders hoofd. Iedereen begint te lachen en te dansen onder het licht.
- **Schudeitjes:** Je schudt vrolijk met de eitjes. Gekleurde linten vliegen door de zaal. Ze draaien om Mila heen en wikkelen zich als slingers rond de pilaren. Iedereen krijgt een lintje om mee te zwaaien en danst in een kring.
- **Tamboerijn:** Je slaat op de tamboerijn. De vloer begint te bewegen en verandert in een grote dansvloer. De schilderijen op de muur klappen mee op het ritme. Zelfs de oude harnaspakken doen een grappig dansje!
- **Xylofoon:** Je speelt een vrolijk liedje op de xylofoon. Plots komen de dieren uit de tuin naar binnen: fluitende vogels, dansende konijntjes en een muizenkoor. Ze zingen mee en iedereen zingt samen: "Feest in het kasteel!"

Afsluiting extra:

Langzaam wordt de muziek zachter. Iedereen geeuwt een beetje. Mila rekt zich uit en zegt: "Wat een heerlijk feest... Ik ben zo blij dat jij er was." Ze geeft jou een knuffel. "Kom je nog eens terug? Dan maken we nóg meer muziek en magie!" Ze zwaait. Het kasteel schittert van plezier. Einde van het feest. Tot de volgende keer!

Muzikale verhalen voor kinderen van 6 tot 8 jaar:

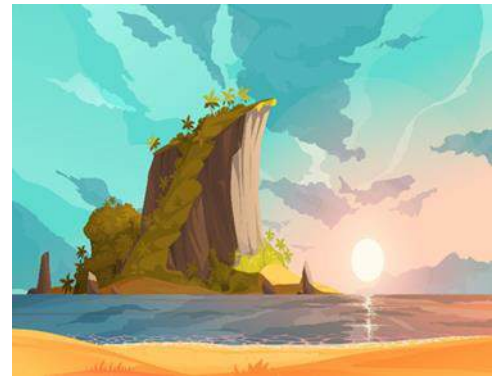
1. De geheime eiland ontdekkers

Thema: Avontuur

Leeftijd: 6-8 jaar

Duur: ~10 minuten (met optie tot verlenging)

Instrumenten beschikbaar voor het kind: Schudeitjes, roltong, xylofoon, djembe, tamboerijn, triangel

Inleiding

"Welkom op een spannend avontuur, waar een geheim eiland op ons wacht! Vandaag gaan we op ontdekkingsreis met Sam en Luna, twee dappere ontdekkers. Sam heeft een verrekijker om zijn nek, en Luna draagt een rugzak vol kaarten. Ze varen in een kleine boot over de zee... tot ze iets zien in de verte: een geheimzinnig eiland! Palmbomen wiegen in de wind, de zon glinstert op het water. "Laten we het ontdekken!" roept Sam. Maar pas op: het eiland zit vol raadsels. Gelukkig ben jij er om te helpen! Speel je mee? Je kunt kiezen uit 6 instrumenten: schudeitjes, roltong, xylofoon, djembe, tamboerijn en triangel. Bij elke keuze verandert het verhaal!"

Deel 1: Het eerste raadsel

Sam en Luna stappen uit hun boot en zetten voet op het strand van het geheime eiland. De zon schijnt, de zee ruist... maar hun voeten zakken diep weg in het zand! 'Help! We komen er niet doorheen!' roept Sam. Net dan zweeft Piko, de papegaai met de rode vleugels, boven hun hoofd. 'Welkom op het eiland!' kraait hij vrolijk. 'Ik zal jullie de weg wijzen naar de geheimen die hier verstopt liggen... maar de raadsels moeten jullie zelf oplossen!' Hij fladdert vooruit en wijst naar het zachte zand. 'Eerste uitdaging: Hoe komen jullie over het strand zonder weg te zakken? Muziek kan wonderen doen... Kies goed!'"

Keuze 1: Welk instrument kies je om het strand over te steken?

- **Schudeitjes:** Je schudt het instrument, en zacht geritsel vult de lucht... Vanuit het zand verschijnen kleine krabben die met hun scharen een stevig pad maken. Luna stapt erop. 'We zakken niet meer weg!' Piko knikt goedkeurend. 'Mooi gedaan. Volg mij – de jungle wacht.'
- **Roltong:** Jij laat de roltong klinken en in de verte laat een zeemeeuw zich horen. Ze zweeft laag over het zand en wijst een vaste route. 'Als we haar volgen, komen we erdoor!' zegt Sam. Piko vliegt voorop: 'Goed gezien. Op naar het volgende raadsel!'
- **Djembe:** Je trommelt stevig. De grond begint te trillen... Een grote schildpad verschijnt en stampt een breed spoor door het zand. Sam en Luna volgen zijn stevige pootafdrukken. 'Dat werkte!' zegt Luna. Piko vliegt vooruit: 'Tijd om de jungle in te gaan!'
- **Tamboerijn:** De tamboerijn rinkelt vrolijk – en uit het zand duikt een grote krab op. Hij maakt een ondiepe tunnel net boven het zand. Sam en Luna kruipen erdoor en komen droog aan de overkant. Piko knikt: 'Slim gekozen. Kom, ik leid jullie verder het eiland in.'
- **Triangel:** Je tikt zacht tegen de triangel. Uit de lucht dwarrelen tientallen vlinders. Over het zand laten ze glinsterende bloemblaadjes vallen – een magisch bloemenpad ontstaat. Sam en Luna lopen er verwonderd overheen. Piko kraait: 'Goed opgelost! Nu naar de jungle, daar wacht het volgende raadsel.'

Deel 2: De jungle in – Wie helpt er gidsen?

'Goed gedaan, ontdekkers... Maar dit was pas het begin. Diep in de jungle wacht het volgende raadsel. Volg mij!' Piko vliegt tot aan de rand van een dichte, groene jungle. Hij draait zich om en zegt: "Hier stopt het pad. De rest van het eiland ligt verborgen achter dit groene doolhof." Sam kijkt naar de struiken. "Daar komen we nooit zomaar doorheen." Luna knikt. "Tenzij iemand ons de weg toont." Dan kijkt Piko naar jou. "Jij kunt helpen. Kies één instrument en speel een stukje muziek. Muziek roept de juiste gids."

Keuze 2: Maak nu muziek met jouw instrument — dan ontdekken we wie hen komt gidsen!

- **Schudeitjes:** Terwijl jij speelt, verschijnt er beweging hoog in de bomen. Een aap met een rode sjaal slingert soepel naar beneden. Hij zwaait aan lianen en wijst de weg. Sam springt meteen op een liaan. "Kom, Luna, we zwieren mee!" Luna lacht. "Dat was een slimme keuze!" Piko vliegt boven hen en wijst verder de weg.
- **Roltong:** Nadat je speelt, schuift plots een grote krokodil uit het struikgewas. Hij knikt rustig en glijdt een moeras in. Sam stapt voorzichtig op zijn rug. "Hij is zo breed als een vlot!" Luna volgt. "We houden ons goed vast." Piko blijft laag over het water vliegen en roept: "Goed bezig, ontdekker!"
- **Xylofoon:** Je muziek weergalmt tussen de bomen. Een lange, glanzende slang kronkelt uit het gras. Ze draait zich even om, knikt en glijdt voor hen uit. Luna fluistert: "Ze weet precies waar we moeten zijn." Sam stapt erachteraan door het dichte groen. Piko knikt goedkeurend. "Jullie zijn echte speurders."
- **Djembe:** Als je begint te spelen, dwarrelt een heldere vlinder uit de lucht. Ze laat een spoor van licht achter tussen de bomen. Sam kijkt omhoog. "Als we haar volgen, raken we niet verdwaald." Luna houdt haar ogen op het licht gericht. Piko roept: "Ze leidt jullie naar iets bijzonders!"
- **Tamboerijn:** Door jouw spel schuift langzaam een stevige schildpad uit het struikgewas. Hij loopt kalm maar vastberaden vooruit. Sam tikt hem op het schild. "Hij maakt het pad plat voor ons!" Luna lacht. "Traag is soms juist goed." Piko volgt hen van tak tot tak.
- **Triangel:** Bij jouw spel glijdt er een stille uil uit de schaduw. Hij zweeft laag voor hen uit, steeds van tak naar tak. Sam kijkt naar boven. "We volgen de uil." Luna fluistert: "Hij weet de weg in het donker." Piko knikt. "Dat was precies de juiste keuze."

Deel 3: De verborgen sleutel van de grot

Na een lange tocht door de jungle, komen Sam, Luna en Piko bij een open plek. Daar staat iets indrukwekkends: een oude stenen grot, helemaal begroeid met klimop en mossen. Sam loopt nieuwsgierig naar de zware poort. "Die zit op slot," mompelt hij. "Geen sleutel te zien," zegt Luna terwijl ze rondkijkt. Piko landt op een dikke tak. "De sleutel ligt hier ergens verstopt... maar je moet hem met muziek oproepen!"

Keuze 3: Welk instrument kies je om de sleutel te vinden?

- **Schudeitjes:** Sam en Luna graven in het zand en vinden een gouden sleutel. "Deze past!" De grot gaat langzaam open. Piko kraait: "Het is donker binnen. We hebben licht nodig!"
- **Roltong:** Ze klimmen naar een nest hoog in de boom. Tussen de takken ligt een zilveren sleutel. Luna pakt hem voorzichtig. "Hij past!" De deur zwaait open. Piko zegt: "Maar het is nog pikdonker binnen!"
- **Xylofoon:** Ze openen een oude houten kist en vinden een bronzen sleutel. Sam steekt hem in het slot – klik! De deur gaat open. Piko kraait: "We hebben licht nodig om verder te gaan!"
- **Djembe:** Onder een grote bloem glimt iets. Luna plukt hem voorzichtig en ziet een glanzende sleutel. Ze probeert hem – en hij past. De grot gaat open. Piko kijkt naar binnen: "Donker, hè? We moeten licht maken!"
- **Tamboerijn:** Ze tillen samen een zware steen op. Eronder schittert een kleine sleutel. Sam pakt hem op. "Yes!" roept hij. De deur opent. Piko fluistert: "Maar zonder licht kunnen we niets zien."
- **Triangel:** In een holle boomstam vinden ze een oude sleutel, verborgen tussen mos. Luna draait hem in het slot – het werkt! De deur kraakt open. Piko zucht: "We moeten licht vinden, snel!"

Deel 4: Licht zoeken voor de grot

Sam en Luna stappen de grot binnen, maar het is pikdonker. "Zonder licht vinden we het geheim nooit," zegt Sam. Luna wijst: "Kijk, daar! Misschien kunnen we iets gebruiken om licht te maken!" Voor hen liggen zes bijzondere dingen... welke zullen ze kiezen?

Keuze 4: Welk instrument kies je om licht te maken?

- **Schudeitjes:** Vuurvliegjes komen tevoorschijn en vliegen in een cirkel. De grot licht op. Sam wijst naar een glinsterende schatkist. Piko kraait: "We hebben een lied nodig om hem te openen!"
- **Roltong:** Een fakkel begint te branden. Het zachte licht verlicht de grot. Ze zien een mysterieuze schatkist staan. Piko zegt: "Alleen muziek kan hem openen!"

- **Xylofoon:** Een kristal begint te stralen. De hele grot baadt in licht. In het midden staat een prachtige kist. Piko fluistert: "We moeten zingen om hem open te krijgen."
- **Djembe:** Een gloeiworm komt tevoorschijn en laat een zacht licht achter. Ze zien de schatkist helder voor zich. Piko zegt: "Tijd voor een speciaal lied!"
- **Tamboerijn:** Een vallende ster schiet voorbij en laat een spoor van licht achter. De grot baadt in sterrenlicht. Sam wijst naar de kist. "Die moeten we openen!" Piko knikt: "Met muziek!"
- **Triangel:** Een glanzende parel begint te schijnen. De grot wordt gevuld met helder licht. Voor hen staat een schatkist te wachten. Piko zegt: "Een lied zal hem openen!"

Deel 5: Het lied om de schatkist te openen

De grot is nu helder verlicht, en voor Sam en Luna staat een grote glinsterende schatkist. "Dit is het grote geheim van het eiland!" roept Luna enthousiast. "Maar er zit een slot op, en alleen een speciaal lied kan het openen," zegt Sam. Ze kijken naar jou. "Welke muziek zullen we spelen om het avontuur af te maken?"

Keuze 5: Welk instrument kies je voor het lied?

- **Schudeitjes:** Jij speelt een zacht ritsellied. Sam en Luna zingen mee. De schatkist gaat langzaam open en onthult een prachtige parel. "Dit is het geheim!" juichen ze blij.
- **Roltong:** Jij speelt een roep-lied, krachtig en vrolijk. De schatkist opent zich en laat een stralende parel zien. Sam lacht: "Wat mooi!"
- **Xylofoon:** Jij speelt een schelpenlied, helder en vrolijk. De kist gaat open en er ligt een schitterende parel in. Luna roept: "Wauw, wat een ontdekking!"
- **Djembe:** Jij trommelt een stevig stamp-lied. Iedereen klapt mee. De schatkist opent zich en binnenin ligt een glanzende parel. Sam juicht: "Dat was het geheim!"
- **Tamboerijn:** Jij speelt een vrolijk danslied. Iedereen danst mee rond de schatkist, die langzaam opent en een magische parel laat zien. Luna lacht: "Zo cool!"
- **Triangel:** Jij tikt een helder bellied. Samen zingen ze mee. De schatkist opent en een prachtige parel verschijnt. Sam en Luna stralen: "We hebben het geheim ontdekt!"

Afsluiting

"Het geheim van het eiland is gevonden, en dat is helemaal dankzij jouw hulp!" zegt Sam terwijl hij blij zwaait. Luna lacht en roept: "Kom je de volgende keer weer mee op avontuur?" Samen stappen Sam en Luna weer op hun kleine bootje. Ze zwaaien nog één keer uitbundig naar Piko. Het eiland glinstert nog één keer in het zonlicht, de golven ruisen zachtjes, en de muziek wordt langzaam stil... Tot de volgende keer!

Optie tot verlenging (+5 minuten) Een verrassing op het eiland

Sam en Luna zijn zo blij dat ze zeggen: "Laten we een verrassing toevoegen! Wat denk je van een feest op het eiland?" Jij mag kiezen welk feest er komt door een instrument te spelen.

- **Schudeitjes:** Je speelt op de schudeitjes, en Swingo start een vrolijk dansfeest. Iedereen danst onder de palmbomen, en Sam en Luna lachen en draaien mee.
- **Roltong:** Je laat de roltong klinken, en Piko nodigt iedereen uit voor een prachtig zangfeest. De vogels en dieren zingen samen terwijl Sam en Luna meezingen.
- **Xylofoon:** Met de xylofoon klinkt een vrolijk deuntje, en Snappy begint een spetterend waterfeest. Iedereen spettert in de zee, en Sam en Luna springen vrolijk mee.
- **Djembe:** Je trommelt op de djembe, en Flutti leidt een spannend vliegfeest. Vrienden fladderen rond, en Sam en Luna proberen mee te vliegen.
- **Tamboerijn:** Met de tamboerijn begint Schildie een vrolijk stapfeest. Iedereen stapt door het zand, en Sam en Luna lachen hardop.
- **Triangel:** Je tikt op de triangel, en Uiltje organiseert een rustig kijkfeest. Iedereen kijkt naar de fonkelende sterren, en Sam en Luna genieten samen van de stilte.

Na het feest stappen Sam en Luna weer op hun bootje. Ze zwaaien nog een keer uitbundig naar Piko, de papegaai die vrolijk meevliegt naast het bootje. "Tot de volgende keer op het geheime eiland!" roepen ze terwijl ze zachtjes over de glinsterende golven varen.

2. De Superhelden van Bliksemstad

Thema: Superhelden

Leeftijd: 6-8 jaar

Duur: ~10 minuten (met optie tot verlenging)

Instrumenten beschikbaar voor het kind: Schudeitjes, roltong, xylofoon, djembe, tamboerijn, triangel

Inleiding

"Welkom in Bliksemstad, een bruisende stad vol hoge gebouwen en flitsende lichten! Kijk eens om je heen... zie je de superheldenbasis die schittert in de zon en een donkere wolk boven een toren? Vandaag gaan we op avontuur met Bliksem Boy en Vlammetje Girl, twee dappere superhelden. Bliksem Boy kan bliksemschichten schieten die sneller zijn dan het geluid, en Vlammetje Girl kan met haar vlammetjes de duisternis verlichten. Plots gaat het alarmsignaal af! 'Er is een gemene schurk die chaos veroorzaakt in de stad!' roept Bliksem Boy. Maar de weg is vol obstakels, en ze hebben jouw hulp nodig om Bliksemstad te redden. Bij elke keuze die jij maakt, verandert het avontuur. Ben je er klaar voor? Pak je instrument en laten we gaan!"

Deel 1: De eerste chaos

"Bliksem Boy en Vlammetje Girl vliegen naar het centrum van Bliksemstad, waar een grote robot, Chaosbot, auto's in de lucht gooit en de stad zo in paniek brengt. 'We moeten Chaosbot stoppen!' zegt Vlammetje Girl. Maar de robot is te snel en ontwijkt hun krachten. Hun helper, Robotvogel Flits, roept: 'Jullie hebben een slimme truc nodig om Chaosbot te vertragen!' Gebruik muziek om hem te stoppen!' Jij mag kiezen welk instrument je gebruikt om Chaosbot te vertragen!"

Keuze 1: Welk instrument kies je om Chaosbot te vertragen?

- **Schudeitjes:** Je schudt het instrument en er ontstaat een trilling die door de grond trekt. Kleine zandkorrels beginnen te trillen en zorgen ervoor dat Chaosbot langzamer wordt. 'Dat werkt!' zegt Bliksem Boy enthousiast. 'Maar de schurk is in de toren. We moeten door!'
- **Roltong:** Je blaast een hard en luid geluid. Het klinkt als een sirene, en Chaosbot stopt verbaasd. 'Goed idee!' zegt Vlammetje Girl. 'Maar de schurk is in de toren. We moeten snel verder!'
- **Xylofoon:** Je speelt een helder melodietje dat aanvoelt als een windvlaag. Chaosbot wordt vertraagd en wankelt een beetje. 'Dat helpt!' roept Bliksem Boy. 'Maar de schurk is al in de toren.'
- **Djembe:** Je trommelt krachtig en stevig. Chaosbot wordt even uit balans gebracht. 'Slim gespeeld!' zegt Vlammetje Girl. 'Maar de schurk zit in de toren!'
- **Tamboerijn:** Je laat vrolijke vonken horen door je ritme. Chaosbot wordt vertraagd door de vonkenwolk. 'Knap!' zegt Bliksem Boy. 'Maar nu naar de toren!'
- **Triangel:** Je tikt zacht en helder. Een lichtflits zorgt dat Chaosbot even stilstaat. 'Goed gedaan!' zegt Vlammetje Girl. 'Maar de schurk is in de toren.'

Deel 2: Een helper voor de toren

Bliksem Boy en Vlammetje Girl vliegen snel naar de toren, maar vlakbij zien ze iets raars: een dikke, donkere wolk hangt vlak voor de ingang. Ze kunnen de deur niet zien, laat staan openen. "Hoe gaan we dit nu doen?" zegt Vlammetje Girl. Ze weten allebei even geen raad. Dan klinkt er een piepend geluid. Het is hun robotvriend, Robo-Tom. "Probeer eens muziek te spelen!" roept hij ineens. Bliksem Boy en Vlammetje Girl kijken naar jou. "Wil jij muziek maken?" vragen ze. Jij pakt een instrument vast en begint te spelen. Welke muziek speel jij?

Keuze 2: Welk instrument kies je?

- **Schudeitjes:** Je schudt het instrument ritmisch. De donkere wolk begint te trillen en kleine glinsterende deeltjes vallen eruit. "De wolk verliest zijn kracht!" roept Bliksem Boy. "Misschien kunnen we zo naar binnen!"

- **Roltong:** Je blaast een lange, diepe toon. De wolk begint te draaien en vormt een zwakke opening. “Kijk, een spleet!” zegt Vlammetje Girl. “We kunnen er misschien doorheen glijpen.”
- **Xylofoon:** Je speelt een licht en vrolijk deuntje. De wolk krimpt langzaam en verandert in een zachte mist. “Dit is het moment om naar binnen te gaan!” zegt Bliksem Boy.
- **Djembe:** Je trommelt een stevig ritme. De wolk bonkt en lijkt geïrriteerd. Dan schieten er vonken uit en de wolk trekt zich terug. “Het werkt, we kunnen door!” zegt Vlammetje Girl.
- **Tamboerijn:** Je laat een snelle, sprankelende beat horen. De wolk begint te trillen en verliest kleur. “De wolk wordt zwakker!” zegt Bliksem Boy. “We moeten snel zijn.”
- **Triangel:** Je tikt helder en precies. Een zachte beltoon verbreekt de stilte. De wolk begint langzaam te vervagen. “Perfect! Nu naar binnen!” zegt Vlammetje Girl.

Deel 3: In de toren

Bliksem Boy en Vlammetje Girl vliegen snel naar de toren. Zodra ze binnenkomen, horen ze een vreemd gebrom en knetteren er vonken rond in de grote hal. “Kijk uit!” roept Bliksem Boy, “Chaosbot heeft een val ingesteld met bewegende stralen en ronddraaiende messen!” Ze weten niet hoe ze dit moeten ontwijken. “Wat nu?” vraagt Vlammetje Girl gespannen. Plotseling piept hun robotvriend Robo-Tom. “Probeer muziek te maken! Het geluid kan Chaosbot’s systemen verstoren!” roept hij. Ze kijken naar jou. “Wil jij ons helpen met je muziek?” vraagt Bliksem Boy. Jij pakt snel een instrument vast en begint te spelen.

Keuze 3: Welk instrument kies je om de val van Chaosbot te stoppen?

- **Schudeitjes:** Je schudt het instrument krachtig. Het maakt een trillerig geluid dat de messen even doet stoppen met draaien. “Goed bezig, nu kunnen we verder!” roept Vlammetje Girl.
- **Roltong:** Je blaast hard op de roltong, een scherp en snerpend geluid vult de hal. De val lijkt te haperen, en de stralen knippen. “Dat helpt echt, nu kunnen we verder!” zegt Bliksem Boy.
- **Xylofoon:** Je speelt een helder, ritmisch deuntje. Het geluid weert de vonken en de stralen lijken te vertragen. “Slim gespeeld, nu kunnen we verder!” roept Vlammetje Girl.
- **Djembe:** Je trommelt stevig, het geluid dreunt door de toren. De val begint te haperen. “Dat is onze kans, nu kunnen we verder!” zegt Bliksem Boy.
- **Tamboerijn:** Je slaat vrolijke ritmes, en er verschijnen kleine lichtflitsen rond de val. “Prachtig!” roept Vlammetje Girl, “We moeten nu door!”
- **Triangel:** Je tikt zacht en helder, het geluid galmt door de ruimte en doet de val stilvallen. “Goed gedaan!” zegt Bliksem Boy, “We moeten snel verder!”

Deel 4: Het gevecht

Klaar voor de volgende kamer? Vlammetje Girl kijkt gespannen naar de deur die langzaam open schuift. Daarbinnen zie je Chaosbot, die bezig is z’n wapen op te laden. “Als hij afvuurt, wordt het gevaarlijk!” zegt Robo-Tom. Jij moet snel muziek maken om hem te stoppen. Welk instrument kies jij?

Keuze 4: Welke instrument kies jij om Chaosbot te stoppen?

- **Schudeitjes:** Je schudt ze snel heen en weer. Het geluid trilt als een elektrische golf door de kamer. Kleine onderdelen van Chaosbot beginnen te trillen en piepen. Chaosbot stopt met laden en begint te sputteren. “Hij hapert!” roept Bliksem Boy. Nu kunnen we aanvallen!
- **Roltong:** Je blaast een harde, scherpe toon. Chaosbot wordt verward door het geluid en draait rond, probeert te zoeken waar het vandaan komt. Daardoor verliest hij zijn focus en het wapen koelt af. “Goed afgeleid!” zegt Vlammetje Girl. Nu kunnen we aanvallen!
- **Xylofoon:** Je speelt een snel en scherp deuntje. Het klinkt als elektrische pulsen die Chaosbot verstoren. Zijn wapen begint te vonken en kortsluiting te maken. “Hij loopt vast!” roept Robo-Tom. Nu kunnen we aanvallen!
- **Djembe:** Je trommelt krachtig en ritmisch. De zware dreunen raken Chaosbot als een schokgolf. Zijn bliksemwapen raakt uit balans en valt uit. “Knock-out!” zegt Bliksem Boy. Nu kunnen we aanvallen!

- **Tamboerijn:** Je slaat een sprankelend ritme. Vonken vliegen van het instrument en zorgen voor een elektrische storing in Chaosbot. Zijn ogen flikkeren en hij stopt met bewegen. “Knap gedaan!” zegt Vlammetje Girl. Nu kunnen we aanvallen!
- **Triangel:** Je tikt helder en snel. Het scherpe geluid veroorzaakt een korte flits die Chaosbot verblindt. Hij wankelt en wordt even kwetsbaar. “Perfect moment om aan te vallen!” roept Robo-Tom. Nu kunnen we aanvallen!

Deel 5: Chaosbot vangen

Bliksem Boy en Vlammetje Girl staan tegenover Chaosbot, die nog steeds woest rondspat in de grote hal van de toren. Zijn metalen armen zwaaien wild heen en weer, vonken vliegen alle kanten op. “We moeten hem stoppen, maar hoe?” vraagt Bliksem Boy, terwijl hij om zich heen kijkt. “We weten het niet,” zegt Vlammetje Girl. “Hij is veel sterker dan wij. Misschien moeten we iets anders proberen... iets onverwachts.” Robo-Tom piept en fluit. “Misschien kan muziek ons helpen! Speel een instrument en misschien vinden we zo een manier om Chaosbot te vangen.” Bliksem Boy en Vlammetje Girl kijken jou hoopvol aan. Jij pakt een instrument vast en begint te spelen. Luister goed: welke kies jij om Chaosbot te stoppen?

Keuze 5: Welk instrument kies je?

- **Schudeitjes:** Je schudt het instrument stevig. De trillingen laten Chaosbot onrustig worden, zijn bewegingen vertragen en hij begint te wankelen. ‘Kijk!’ zegt Bliksem Boy. ‘Hij verliest balans! Misschien kunnen we hem nu vastbinden!’
- **Roltong:** Je blaast een hard, pulserend geluid. Chaosbot lijkt verward en stopt even met bewegen. ‘Dat geeft ons tijd!’ roept Vlammetje Girl. ‘We moeten snel handelen!’
- **Xylofoon:** Je speelt een helder, snel ritme. Een magische klank vult de ruimte en trekt een glimmend energieveld om Chaosbot heen, waardoor hij tijdelijk gevangen zit. ‘Geweldig!’ zegt Robo-Tom. ‘Nu kunnen we hem vastzetten!’
- **Djembe:** Je trommelt krachtig en diep. Het geluid laat de grond trillen en een groot net van energie verschijnt rond Chaosbot. ‘Perfect!’ zegt Bliksem Boy. ‘Hij kan niet meer bewegen!’
- **Tamboerijn:** Je laat een sprankelend ritme horen. Vonken springen van het instrument en binden zich aan Chaosbot’s armen. ‘Slim bedacht!’ zegt Vlammetje Girl. ‘Hij zit vast!’
- **Triangel:** Je tikt helder en snel. Een magnetisch veld ontstaat rond Chaosbot, trekt hem samen en houdt hem stil. ‘Super!’ zegt Robo-Tom. ‘Hij zit gevangen!’

Afsluiting

Chaosbot wordt opgesloten in een speciale kamer, diep onder de grond. Daar kan hij geen lawaai meer maken, geen energie opbouwen, en zeker geen chaos meer veroorzaken. Hij is verslagen. Boven de grond schijnt de zon weer over de stad. De donkere rook is verdwenen. Mensen komen voorzichtig naar buiten, kijken rond... en beginnen te juichen. Ze zijn gered! Bliksem Boy en Vlammetje Girl staan samen op het dak van de toren. Robo-Tom zwaait vrolijk naast hen. “De stad is weer veilig,” zegt Vlammetje Girl met een glimlach. “En dat is dankzij jou,” zegt Bliksem Boy terwijl hij jou aankijkt. “Jij koos precies de juiste muziek, op precies het juiste moment.” Robo-Tom knippert met zijn lampjes. “Misschien moet jij wel onze nieuwe supermuziekheld worden!” Samen kijken jullie uit over de stad. De lucht is blauw, de mensen dansen op straat. De rust is teruggekeerd – en dat allemaal dankzij jou.

Optie tot verlenging (+5 minuten)

Extra deel: Een feest in Bliksemstad

De lucht boven Bliksemstad is helder en vol sterren. Op het plein voor het stadhuis verzamelen mensen zich. Er hangen lichtslingers, tafels met limonade en taart, en een groot podium. Op het dak van het gemeentehuis flitst de discobal van Robo-Tom vrolijk in het rond. “Nu Chaosbot gevangen is, kunnen we eindelijk iets doen wat we al lang wilden,” zegt Bliksem Boy. “Een groot superheldenfeest geven!” roept Vlammetje Girl. Iedereen juicht. Robo-Tom draait in het rond en zegt: “Maar wacht! Een feest zonder muziek? Dat kan niet!” De superhelden draaien zich naar

jou. “Jij hebt ons zo vaak geholpen met muziek,” zegt Vlammetje Girl. “Wil jij nog één keer spelen?” vraagt Bliksem Boy. Je kijkt naar de tafel met instrumenten en kiest er één. En dan... gebeurt er iets bijzonders!

Keuze 6: Welk instrument kies jij voor het feest?

- **Schudeitjes:** Je begint te schudden op het ritme van het feest. Kleine lichtbolletjes komen uit het instrument en zweven omhoog. Boven het plein vormen ze een vuurvliegjesparade die ieders naam in de lucht schrijft.
“Wauw, een lichtshow van muziek!” roept Bliksem Boy.
- **Roltong:** Je blaast een lange, luide toon. Ineens poppen er confettikanonnen open in de hoeken van het plein. Regenbogenconfetti dwarrelt over de mensen. Iedereen begint te dansen onder het gekleurde dak.
“Wat een verrassing!” lacht Vlammetje Girl.
- **Xylofoon:** Je speelt een helder melodietje. Plots beginnen de straatstenen zachtjes te gloeien in regenboogkleuren. Elke stap op de dansvloer licht op! Robo-Tom doet meteen een lichtgevende breakdance.
“De dansvloer leeft!” roept Bliksem Boy.
- **Djembe:** Je slaat een krachtig ritme. De grond begint zacht te trillen — uit de lucht komt een reusachtige ballonnenboog omlaag gezakt. In elke ballon zit een verrassing: een licht, een knuffelrobot, of een mini-vuurwerkje!
“Wat een magisch spektakel!” zegt Vlammetje Girl.
- **Tamboerijn:** Je slaat ritmisch mee met het feest. Op elke tik springen er vuurwerkbloemen uit de lucht: veilig, zacht en glinsterend. Ze dwarrelen als sterrenregen omlaag en veranderen in snoepjes.
“Snoepvuurwerk! Dit is het leukste feest ooit!” roept Robo-Tom.
- **Triangel:** Je tikt een helder geluid. Opeens verschijnen er zwevende bellen vol muzieknoten. Als je er eentje aanraakt, klinkt een ander deuntje. Iedereen springt en danst tussen de muzikale bellen.
“Een muzikaal bubbelfeest!” roept Vlammetje Girl.

Afsluiting extra:

Na het muzikale spektakel verzamelen alle inwoners zich rond jou. Bliksem Boy haalt een glanzende medaille tevoorschijn met een bliksem én een muzieksleutel erop. “Deze is voor jou,” zegt hij plechtig. “Jij hebt vandaag niet alleen de stad gered,” zegt Vlammetje Girl, “...maar ook het mooiste feest ooit gemaakt!” Ze hangen de medaille om jouw nek. Iedereen juicht en klapt. Robo-Tom laat zijn confettimotor draaien, en boven jullie vormen vuurwerksterren een boodschap in de lucht: “DANKJEWEL, MUZIEKHELD!” Het feest gaat nog even door, maar jij weet het al zeker: In Bliksemstad ben jij een echte superheld.

3. De tovenaars van het Sterrenbos

Thema: Tvenaars, magie

Leeftijd: 6-8 jaar

Duur: ~10 minuten (met optie tot verlenging)

Instrumenten beschikbaar voor het kind: Schudeitjes, roltong, xylofoon, djembe, tamboerijn, triangel

Inleiding

Welkom in het Magische Sterrenbos! Een bos waar de bomen fluisteren, de bloemen licht geven en de sterren 's nachts dansen in de lucht. Maar... er is iets mis. Tvenaars Sterrenstof – die al eeuwen over het bos waakt – is zijn toverstok kwijtgeraakt. Zonder zijn toverstok verdwijnen de sterren langzaam uit de lucht, en zonder sterren... verdwijnt ook de magie van het bos. Tvenaars Sterrenstof staat aan de rand van het bos. Hij kijkt omhoog, waar de sterren flauw fonkelen. “Ik voel het,” zei Tvenaars Sterrenstof terwijl hij zijn mantel om zich heen sloeg. “De toverstok ligt diep verborgen... in de oude Sterrentempel.” Maar de weg naar die tempel is vol geheimen, raadsels, en magie die alleen muziek kan oplossen. Tvenaars Sterrenstof kijkt om zich heen. “Wil jij me helpen?” vraagt hij. “Met jouw instrument kunnen we de weg naar de sterren terugvinden...”

Deel 1: Het doolhof van fluisterbomen

Tvenaars Sterrenstof zet zijn eerste stappen in het Sterrenbos. Maar... het is niet zoals hij zich herinnert. De bomen zijn gegroeid, en ze staan zó dicht op elkaar dat ze een doolhof vormen. En ze fluisteren! Niet zomaar geluiden, nee, ze praten echt – zachtjes, geheimzinnig. “Niemand komt hier zomaar langs,” fluisteren de bomen. “Alleen muziek kan ons hart raken.” Tvenaars Sterrenstof knikt. “De bomen willen een lied horen... Een klank die hen in beweging brengt.”

Keuze 1: Welk instrument kies je om de bomen te laten luisteren?

- **Schudeitjes:** Je schudt het ritme van de wind. De bomen wiegen mee, en een smal pad wordt zichtbaar.
- **Roltong:** Je blaast luid. De bomen schrikken op en stappen opzij. “Goed geblazen!” glimlacht Sterrenstof.
- **Xylofoon:** Je speelt een vrolijk melodietje. De bomen beginnen te dansen en geven de doorgang vrij.
- **Djembe:** Je trommelt krachtig. De grond trilt, en de wortels trekken zich terug. Het pad opent zich.
- **Tamboerijn:** Je laat vonken van geluid klinken. Blaadjes dwarrelen opzij en de weg wordt zichtbaar.
- **Triangel:** Je tikt zachtjes. De bomen buigen langzaam alsof ze je begroeten en laten je passeren.

Deel 2: De uitdaging van de rivier

Goed gedaan! Na het doolhof komt Sterrenstof bij een groot, stil meer. Maar het water is nauwelijks zichtbaar – een dikke, zilvergrijze mist hangt eroverheen. Geen brug, geen boot, en geen sterrenlicht. Alleen stilte. Tvenaars Sterrenstof sluit zijn ogen. “De sterren kunnen ons de weg tonen... maar eerst moet de mist verdwijnen.”

Keuze 2: Welk instrument kies je om het meer te helpen onthullen?

- **Schudeitjes:** De mist begint te draaien op het ritme. De sterren weerspiegelen zich langzaam weer in het water.
- **Roltong:** Een krachtige klank blaast een strook mist weg. Het pad over het water wordt zichtbaar.
- **Xylofoon:** Heldere noten dansen over het meer. Als vuurvliegjes verlichten ze de overkant.
- **Djembe:** Je trommelt een stevig ritme. De mist trilt, stijgt op... en lost langzaam op.
- **Tamboerijn:** Vonkelende geluidjes trekken lijnen in de mist. Ze vormen een schitterend muzieklpad.
- **Triangel:** Eén tik, en een straal sterrenlicht breekt door. De mist verdwijnt als sneeuw in de zon.

Deel 3: De brug van geluid

“Nu zie ik het pad...” zegt Tovenaar Sterrenstof. “We zijn op koers.” Tovenaar sterrenstof loopt weer verder. In de verte ziet hij het eindelijk: de oude sterrentempel is in zicht! Bovenop de heuvel schittert hij zacht in het maanlicht. Daarbinnen ligt zijn verloren toverstok, verborgen sinds hij hem jaren geleden kwijtraakte. “Bij de sterren,” fluistert hij. “Ik ben er bijna...” Maar net als hij het pad naar de tempel opstapt, klinkt er plots een schel stemmetje: “Hé! Waar denk jij heen te gaan?” Tovenaar Sterrenstof schrikt op. Uit een steen naast het pad springt een **klein** wezentje met een pluizige baard, puntige oren en felblauwe ogen. Hij draagt een wachtershoed van sterrenstof. “Ben jij... Tovenaar Sterrenstof?” Het wezentje trekt zijn wenkbrauwen op. “Dat maak jij mooi iemand anders wijs! Iedereen zegt dat ze de tovenaars zijn, maar ik laat niemand naar binnen zonder bewijs. Deze tempel bescherm ik al jaren. Jij komt er niet in hoor!” Tovenaar Sterrenstof buigt licht en zegt: “Ik ben het écht. Maar ik begrijp het... ik heb magie nodig om dat te bewijzen. Misschien... kun jij helpen?” Het wezentje zet zijn armen over elkaar. “Alleen muziek kan de waarheid tonen. Iets magisch, iets wat alleen de échte tovenaars kan oproepen. Denk jij dat jouw klanken sterk genoeg zijn?”

Keuze 3: Welk instrument gebruik jij om het bewijs te toveren?

- **Schudeitjes:** Je schudt met ritme en kracht. Uit het niets dwarrelen zilveren sterren rond Sterrenstof, die in de lucht dansen en de naam "Sterrenstof" vormen. Het wezentje knippert met zijn ogen. “Wauw... dat is écht sterrenmagie!”
- **Roltong:** Je blaast een scherp en vrolijk geluid. Een fontein van licht schiet uit de grond, en daarin verschijnt een herinnering: jonge Tovenaar Sterrenstof die zijn staf laat vallen bij de tempel. “Dat... dat was jaren geleden!” roept het wezentje. “Alleen de echte tovenaars zou dat weten!”
- **Xylofoon:** Je speelt een glanzend melodietje. Iedere noot laat een sterretje oplichten op de gewaden van Sterrenstof — zijn oude tovenaarskleed keert terug. “Die gewaden! Alleen de tovenaars kan die dragen!” zegt de wachter vol verbazing.
- **Djembe:** Je trommelt een stevig ritme. Uit de hemel schiet een ster naar beneden en landt in Sterrenstof's hand: een glanzende steen met het wapen van het Sterrenbos. “Wauw!” roept het wezentje. “Dat teken is alleen voor de toverdrager!”
- **Tamboerijn:** Je laat sprankelende klanken klinken. Uit de lucht dalen sterrenstofvlinders neer — dezelfde als uit het bos — en ze vormen een cirkel om Sterrenstof. “Zij herkennen je,” zegt het wezentje stil. “Je bent het echt...”
- **Triangel:** Je tikt een heldere toon. Plots vult de lucht zich met zachte muziek, en een oude stem zegt: “Welkom terug, Sterrenstof.” Het wezentje valt bijna achterover. “De Tempel herkent je! Ga... ga snel naar binnen!”

Deel 4: De oude sterrentempel

Tovenaar Sterrenstof stapt voorzichtig de tempel binnen.

De grote deuren achter hem sluiten zacht, en de tempel is stil — alleen het zachte tikken van zijn stappen weerklinkt tussen de stenen muren. Hij loopt door lange gangen die gevuld zijn met glinsterende sterrenbeelden aan de muren, en oude spreken die zacht licht uitstralen. De lucht ruikt naar magie en mysterie. Na een tijdje komt hij bij een grote deur, gemaakt van oud hout en versierd met gouden sterren en maanbeelden. Sterrenstof legt zijn hand op de deur en voelt een warme gloed. “Aha... hier zit mijn staf,” mompelt hij. “Ik voel zijn kracht achter deze deur... Maar hij zit vast! Alleen een toverspreuk kan de deur openen.” Hij kijkt naar jou en zegt: “Ik heb jouw hulp nodig, vriend! Kies een toverspreuk die we samen kunnen uitspreken. Pak je instrument en zeg de spreuk hardop mee, zodat de deur opengaat!”

Keuze 4: Welk instrument kies je?

- **Schudeitjes:** “Open de deur, geef mij vrij, laat mijn staf nu bij mij zijn.”
- **Roltong:** “Grote deur, ga naarzij, maak het pad voor mij nu vrij.”
- **Xylofoon:** “Licht en klank, breek het slot, maak de weg naar mijn toverstaf tot slot.”
- **Djembe:** “Kracht van trom, breek de band, open nu deze zware wand.”
- **Tamboerijn:** “Rinkel, klingel, deur zo zwaar, ga open nu, ik sta klaar.”
- **Triangel:** “Ding, dong, deur zo dicht, maak het open, geef het licht.”

Deel 5: Het terugvinden van de toverstok

Tovenaar Sterrenstof staat voor de grote open deur, en achter hem schittert de staf, gevangen in een magische holte vol licht. Hij pakt de staf voorzichtig vast. Meteen voel je een warme gloed door de hele tempel stromen. "De staf is terug!" zegt Sterrenstof blij. "Maar om zijn kracht vrij te maken, moeten we samen het magische licht ontwakken." Hij kijkt naar jou en zegt: "Speel nog één keer op je instrument, maar dit keer niet zomaar een melodie. Speel met heel je hart, en laat het licht van de staf groeien."

Keuze 5: Welk instrument kies je?

"Kies een instrument: schudeitjes voor een tril-lied, roltong voor een roep-lied, xylofoon voor een bel-lied, djembe voor een kracht-lied, tamboerijn voor een vonk-lied, of triangel voor een licht-lied. Welk instrument kies je?"

- **Schudeitjes:** Kleine vonkjes dwarrelen uit de staf en verspreiden zich als glinsterende sterrenstof.
- **Roltong:** Een diepe, heldere toon stroomt door de kamer en het licht van de staf wordt sterker en stralender.
- **Xylofoon:** Sprankelende noten dansen als lichtpuntjes door de lucht en brengen de staf tot leven.
- **Djembe:** Trommelritmes maken het licht levendig en krachtig, alsof het pulserend wakker wordt.
- **Tamboerijn:** Ritmisch gerinkel vult de ruimte met vrolijkheid, en de staf straalt helder en warm.
- **Triangel:** Een heldere, zuivere toon doet het licht fonkelen als duizenden kleine sterretjes.

Afsluiting

Langzaam stijgt een warm, schitterend licht uit de staf omhoog en vult het hele sterrenbos. De bomen gaan stralen, de bloemen openen zich en de nacht wordt verlicht door een magische sterrenhemel. Sterrenstof lacht tevreden. "Het Sterrenbos is weer het meest magische ooit, dankzij jou! Sterrenstof zwaait zijn toverstaf: 'Kom je nog een keer toveren?' De lichtjes twinkelen, het bos wordt stil, en de muziek stopt... Tot de volgende keer!"

Optie tot verlenging (+5 minuten)

Extra deel: Een toverfeest in het Sterrenbos

"Sterrenstof roept: 'Laten we een toverfeest geven om dit te vieren!' Terwijl de magische sterren boven jullie fonkelen, komt het bos tot leven: Kleine lichtjes dansen tussen de bomen. Dieren komen nieuwsgierig luisteren. Samen met Sterrenstof en de bosbewoners maak je een vrolijk muziekronkje. Wil je nog een keer muziek maken? Kies maar een instrument!"

Keuze 6: Welk instrument kies je?

- **Schudeitjes:** De blaadjes ritselen en kleine vogeltjes fladderen mee.
- **Roltong:** Een zachte wind waait door het bos en de takken zwaaien ritmisch.
- **Xylofoon:** Glinsterende sterren vallen als een lichte regen op de grond.
- **Djembe:** Dieren kloppen mee met hun poten en veren op de grond.
- **Tamboerijn:** Vrolijke vonken springen van bloem tot bloem.
- **Triangel:** Kleine lichtjes zweven op en neer in de lucht.

Sterrenstof zegt: "Dankzij jouw muziek is het sterrenbos levendiger dan ooit. Dit is een feest dat we nooit vergeten!"

Afsluiting extra

En zo eindigt het avontuur van tovenaar Sterrenstof en jou, met muziek, magie en een bos vol licht en leven. Maar wie weet... misschien wacht het volgende avontuur alweer om de hoek! 'Tot de volgende keer in het Sterrenbos!' roept hij. De toverlichtjes doven, en het wordt stil."

4. De ruimtereis van Astro de astronaut

Thema: Ruimtereis

Leeftijd: 6-8 jaar

Duur: ~10 minuten (met optie tot verlenging)

Instrumenten beschikbaar voor het kind: Schudeitjes, roltong, xylofoon, djembe, tamboerijn, triangel

Inleiding

In een heel ver sterrenstelsel zweeft een glimmende raket door de donkere ruimte. De dappere Astro de Astronaut bereidt zich voor op een spannende reis. Naast hem staat zijn trouwe robotvriend Bliep, die alles kan meten, repareren en heel slim is. “Hallo! Ik ben Astro,” zegt hij opgewekt. “En dit is Bliep. Samen gaan we op zoek naar nieuwe sterren, planeten en avonturen. Maar de ruimte is groot en soms gevaarlijk. Gelukkig kunnen wij rekenen op jóu! Jij mag kiezen welk instrument je pakt om ons te helpen.” Klaar? Laten we beginnen!”

Deel 1: De mist die alles verbergt

De raket zweeft door een dikke, mysterieuze mist die alles verbergt. Astro kijkt bezorgd uit het raam. “Bliep, wat gebeurt hier?” vraagt hij. Bliep piept en knippert met zijn lampjes: “De ruimtemist blokkeert onze weg. We kunnen niet verder zonder het te verdrijven.” Astro draait zich naar jou om. “Kun jij met jouw instrument de mist verjagen, zodat we verder kunnen? Speel je instrument!”

Keuze 1: Welk instrument kies je om de ruimtemist weg te blazen?

- **Schudeitjes:** Bliep analyseert het ritme en gebruikt jouw schuddende geluid om een trillingsveld te maken. De mist begint te bewegen en lost langzaam op. “Goed gedaan!” zegt Astro.
- **Roltong:** Astro en Bliep blazen samen met jouw roltong-geluid een krachtige windvlaag. De mist wijkt terug. “Fantastisch teamwork!” juicht Bliep.
- **Xylofoon:** De heldere tonen van de xylofoon resoneren door de raket. Bliep gebruikt de trillingen om de mist uit elkaar te drijven. “Je bent een echte ster!” zegt Astro.
- **Djembe:** De diepe drumpatronen versterken de raketmotoren, die de mist wegblazen. “Met jouw kracht gaan we snel verder!” zegt Bliep trots.
- **Tamboerijn:** De sprankelende klanken van de tamboerijn maken de mist licht en doorschijnend. “We kunnen weer helder zien!” lacht Astro.
- **Triangel:** De scherpe beltonen verbreken de stilte in de mist. Bliep detecteert open ruimte en zegt: “Perfekte timing!”

Deel 2: Het licht van planeet Glimmer

De mist lost op, maar Bliep knippert bezorgd. “Er is een ander probleem. Op planeet Glimmer is het donker omdat de lichtster is gedoofd.” “Astro en Bliep vliegen naar planeet Glimmer. De raket landt voorzichtig. Astro stapt uit en ziet een sombere wereld zonder licht. “Bliep, hoe kunnen we het licht terugbrengen?” vraagt Astro. Bliep draait zich naar jou: “Er zijn zes ruimtevrienden die ons kunnen helpen. Kies wie je roept door jouw instrument te spelen!”

Keuze 2: Welk instrument kies je om een helper te roepen?

- **Schudeitjes:** Ruimtekat Flits komt aangeschoten met een flonkerende ster op zijn rug. Hij geeft de ster aan Astro. “Dankzij jou kan Glimmer weer stralen!” zegt Astro.
- **Roltong:** Sterrenvis Bubbel zwemt met een stralende ster langs de rivieren. Hij schenkt de ster aan Astro. “Je bent geweldig!” zegt Bliep.
- **Xylofoon:** Maanvogel Vleug fladdert binnen met de ster in zijn snavel. “Dankzij jou is Glimmer verlicht!” zegt Astro blij.

- **Djembe:** Komeetkonijn Sprint huppelt met een gloeiende ster. “Je hebt het fantastisch gedaan!” roept Bliep.
- **Tamboerijn:** Ruimte-egel Prik rolt met een ster die schittert als diamant. “Mooi werk!” zegt Astro.
- **Triangel:** Asteroïde Asto zweeft met een heldere ster aan zijn zijde. “Glimmer straalt dankzij jou!” zegt Bliep.

Deel 3: De stormplaneet in zicht

Astro en Bliep vliegen verder door de ruimte en zien een nieuwe planeet: de Stormplaneet. “Daar gebeurt iets vreemds,” zegt Astro. “Er woedt een grote storm, en de communicatie met onze ruimte vrienden is verbroken.” Bliep piept: “We moeten het Stormhart vinden, een magisch kristal dat de storm kan stoppen. Zonder het blijft de planeet gevaarlijk.” Astro kijkt naar jou. “Speel een instrument om me te helpen door de storm te komen!”

Keuze 3: Welk instrument kies je?

- **Schudeitjes:** Je schudt zachtjes en Astro voelt de storm langzaam afnemen. “Ik kan beter zien waar ik heen moet!”
- **Roltong:** Je blaast een heldere toon en Astro hoort een fluisterstem die hem de juiste weg wijst.
- **Xylofoon:** Je speelt een sprankelend deuntje en Astro ziet lichtflitsen die een veilig pad vormen.
- **Djembe:** Je slaat een stevig ritme en Astro voelt de aarde trillen, wat hem helpt om stevig te blijven staan.
- **Tamboerijn:** Je tikt een vrolijk tempo en Astro merkt dat de wind kalmeert en de storm tijdelijk langzaam wegebt.
- **Triangel:** Je laat een helder ping horen en Astro ziet sterren die de weg verlichten.

Deel 4: De zoektocht naar de verloren kluis

Astro en Bliep vliegen verder door de heldere sterrenhemel. “Volgens de kaart ligt hier ergens de Verloren Kluis,” zegt Astro. “Daar zit het kristal dat de storm kan stoppen!” Astro en Bliep vliegen naar de juiste meteoriet en ontdekken de kluis verborgen achter een grote rots. Maar de kluisdeur zit dicht en is versierd met sterren en symbolen. Astro zegt: “We moeten de deur openen, maar hij reageert alleen op het juiste geluid. Kun jij een instrument spelen om de deur te openen?”

Keuze 4: Welk instrument kies je om de kluis te openen?

- **Schudeitjes:** Je schudt langzaam en de deur begint zacht te trillen, dan zwaait deze open.
- **Roltong:** Je blaast een lange toon en de deur glijdt langzaam opzij.
- **Xylofoon:** Je speelt een helder deuntje en de deur opent met een zachte klik.
- **Djembe:** Je slaat een ritmisch patroon en de deur zwaait open met een donderend geluid.
- **Tamboerijn:** Je tikt vrolijk mee en de deur zwaait langzaam open.
- **Triangel:** Je laat een helder ping horen en de deur opent met een fonkeling van licht.

Deel 5: Het kristal ontwaken

Astro stapt voorzichtig de kluis binnen. In het midden ligt het kristal, groot en prachtig, maar het lijkt slap en zwak te zijn. Bliep piept opgewonden: “Het kristal wacht op jouw speciale energie! Alleen door het juiste geluid zal het ontwaken en de storm stoppen. Kies goed!” Astro kijkt je aan met een glimlach: “Laat het kristal voelen hoe bijzonder jouw muziek is.”

Keuze 5: Welk instrument kies je?

- **Schudeitjes:** Je schudt zachtjes met de schudeitjes. Het kristal begint te glinsteren met kleine lichtjes die als sterren flikkeren. Het licht wordt warmer en de storm wordt zachter. Astro zegt blij: “Wat een zachte en mooie muziek! Het kristal voelt zich blij!”
- **Roltong:** Je blaast met de roltong een lange, vrolijke toon. Het kristal begint te trillen en straalt een kalme blauwe gloed uit. De storm stopt langzaam en de lucht wordt rustig. Astro lacht: “Jouw geluid maakt alles rustig en vredig!”

- **Xylofoon:** Je speelt op de xylofoon een vrolijk melodietje. Het kristal begint te sprankelen met alle kleuren van de regenboog. Sterren lichtjes dansen om het kristal heen. Astro roept enthousiast: “Kijk! Het kristal straalt nu als een regenboog!”
- **Djembe:** Je trommelt stevig op de djembe. Het kristal begint te bonzen en stuurt golven energie de lucht in. De storm zwakt snel af en verandert in een zachte wind. Astro zegt trots: “Wat een krachtig geluid! Jij hebt de storm veranderd!”
- **Tamboerijn:** Je tikt vrolijk op de tamboerijn. Het kristal spuwt fonkelende vonkjes die rondvliegen als kleine vuurvliegjes. Het donker verdwijnt en alles wordt licht. Astro lacht blij: “Wat een magisch licht! Het kristal maakt alles mooi!”
- **Triangel:** Je slaat de triangel zacht aan. Het kristal begint te glanzen met een helder wit licht. Een zachte gong klinkt en alles wordt stil en vredig. Astro fluistert: “Jouw toon brengt rust en vrede in de ruimte.”

Afsluiting

Bliep piept blij: “De storm is weg! Het kristal leeft door jouw muziek!” Astro kijkt je aan met een grote glimlach: “Bedankt voor je hulp! Zonder jou was het nooit gelukt. Klaar om samen terug te vliegen naar huis?” Astro zwaait naar jou terwijl de raket opstijgt. “Wat een avontuur! Dankzij jouw muziek is de storm weg, het kristal leeft, en de sterren stralen weer helder.” Bliep piept vrolijk: “Jij bent mijn held! Bedankt voor het helpen.” De raket zoeft langs de fonkelende sterren terug naar huis. “Tot de volgende ruimtereis!” roept Astro. En zo eindigt dit grote avontuur... maar wie weet, misschien wacht er nog een nieuw verhaal in de sterren!

Optie tot verlenging (+5 minuten)

Een ruimtefeest

Astro kijkt blij naar de sterren. “Nu alles weer in orde is, is het tijd voor een feestje!” zegt hij. “Zullen we samen een feestje maken? Jij kiest het instrument dat het feest speciaal maakt!”

Keuze 6: Welk instrument kies je om het feestje te starten?

- **Schudeitjes:** Je schudt vrolijk met de schudeitjes. Astro en zijn vrienden gaan dansen en springen. De sterren beginnen mee te wiegen op het ritme. “Dit is een feest om nooit te vergeten!” lacht Astro.
- **Roltong:** Je blaast een vrolijke roltong-toon. De sterren flikkeren mee en iedereen zingt vrolijk mee. Astro roept: “Jouw muziek maakt het feest helemaal compleet!”
- **Xylofoon:** Je speelt een vrolijk melodietje op de xylofoon. Vrienden zweven in het rond, vrolijk en blij. Astro glimlacht: “Zo’n mooie muziek maakt iedereen gelukkig!”
- **Djembe:** Je trommelt op de djembe. Iedereen springt en klapt mee. De raket trilt zachtjes van de vrolijkheid. “Wat een energie! Dit feestje is geweldig!” zegt Astro.
- **Tamboerijn:** Je tikt vrolijk op de tamboerijn. Vonkjes dansen rond het feest en verlichten de ruimte. Astro lacht: “Jouw geluid maakt het feestje magisch!”
- **Triangel:** Je slaat de triangel zacht aan. Een zacht licht stroomt door de ruimte en iedereen voelt zich rustig en blij. Astro zegt: “Wat een prachtige afsluiting van het feest.”

Afsluiting extra

Het feest is afgelopen en iedereen is blij en vrolijk. Astro lacht breed en zegt: “Dankjewel dat jij mee hebt gevierd! Met jouw muziek was het het allerleukste ruimtefeest ooit!” Bliep piept blij: “Jij maakt elke reis magisch!” De sterren twinkelen extra fel terwijl de vrienden elkaar uitzwaaien. “Tot de volgende keer!” roept Astro.

5. De onderwaterwereld van Sara

Thema: Onderwaterwereld

Leeftijd: 6-8 jaar

Duur: ~10 minuten (met optie tot verlenging)

Instrumenten beschikbaar voor het kind: Schudeitjes, roltong, xylofoon, djembe, tamboerijn, triangel

Inleiding

“Diep onder de golven, in een wereld vol kleurrijk koraal en zingende vissen, woont Sara, een dappere zeemeermin met een gouden staart. Haar beste vriendje is Zonnetje, een klein geel visje dat altijd vrolijk zwemt en haar op avontuur volgt. Maar vandaag is Zonnetje nergens te zien... Sara voelde een beetje ongerust. Ze zocht overal, tussen de koraalriffen, tussen de zeewierbossen, maar Zonnetje was nergens te zien.

Deel 1: Het geheimzinnige briefje ontcijferen

Sara zwom naar het kleine huisje van Zonnetje toe. Het huisje lag verscholen tussen zacht koraal en wuivend zeewier. Aan een glimmende schelp zag ze iets vastzitten: een briefje! Sara pakte het voorzichtig vast, maar toen ze probeerde te lezen, zag ze alleen dansende, glinsterende tekens en geheimzinnige symbolen. Het briefje was betoverd! “Oh nee,” fluisterde Sara. “Wat zou hierop staan? Ik kan het niet lezen.” Ze keek je aan met grote, vragende ogen. “Misschien kan jouw muziek de betovering verbreken en het briefje ontcijferen? Wil je me helpen?”

Keuze 1: Welk instrument kies jij om het briefje te ontcijferen?

- **Schudeitjes:** Je schudt de schudeitjes zachtjes, en het water trilt van de tintelende geluidjes. Langzaam veranderen de glinsterende tekens in letters. Sara kijkt verbaasd toe terwijl de woorden zichtbaar worden.
- **Roltong:** Je blaast een zachte roepbubbel over het briefje, die zachtjes kietelt en de betovering laat vervagen. De geheimzinnige symbolen veranderen langzaam in leesbare woorden.
- **Xylofoon:** Je speelt sprankelende, heldere noten, als zonnestraaltjes die het briefje verlichten. De magische tekens smelten weg en maken plaats voor letters.
- **Djembe:** Je trommelt ritmisch op het water, de diepe klanken breken door de stilte. Het briefje begint te trillen, en de betovering verbrokkelt. De letters verschijnen.
- **Tamboerijn:** Je speelt een vrolijk ritme. De betovering op het briefje verzwakt en de woorden worden langzaam zichtbaar.
- **Triangel:** Je raakt de triangel aan, en een helder licht breekt door het briefje. De betovering wordt verbroken, en de woorden verschijnen glanzend en duidelijk.

Sara leest nu hardop: “Ik heb Zonnetje meegenomen naar mijn donkere kasteel, waar hij voor altijd zal blijven. Kom maar zoeken, als je durft.” Sara’s ogen worden groot en ze slaakt een zucht. “Oh nee... arme Zonnetje! Mijn lieve visje is gevangen! Wie zou zo iets doen? Dit klinkt eng... het donkere kasteel... Dat moet wel van de zeeheks zijn!” Ze kijkt jou hoopvol aan. “Maar ik wil hem vinden en bevrijden. Wil jij mij helpen? Samen kunnen we het!”

Deel 2: Het pad naar het donkere kasteel

Sara zwemt richting het donkere deel van de oceaan, waar het kasteel van de zeeheks zou liggen. Het water wordt kouder en donkerder. Ze voelt zich een beetje bang, maar ook heel dapper. Voor haar ligt een splitsing met zes verschillende paden, allemaal omgeven door mysterieuze geluiden en lichtjes. “Welke weg zullen we kiezen?” vraagt Sara. “Misschien kan jouw muziek een pad verlichten en me helpen om de juiste kant op te gaan.”

Keuze 2: Welk instrument kies jij om het juiste pad te vinden?

- **Schudeitjes:** Je schudt de schudeitjes en zachte glinsterende bellen vullen het water. Een pad begint zacht te gloeien en leidt Sara veilig verder. Sara zwemt het verlichte pad in, vol moed en nieuwsgierigheid.
- **Roltong:** Je blaast een heldere roepbubbel, die de stilte doorbreekt. Een weg in het donker begint te flikkeren van licht, een teken om die kant op te zwemmen. Sara zwemt het verlichte pad in, vol moed en nieuwsgierigheid.
- **Xylofoon:** Je speelt heldere, fonkelende noten, als sterren in het water. Een pad verlicht en wijst de juiste kant op. Sara zwemt het verlichte pad in, vol moed en nieuwsgierigheid.
- **Djembe:** Je trommelt stevig, als de hartslag van de oceaan. Het water pulseert en een pad komt langzaam tevoorschijn. Sara zwemt het verlichte pad in, vol moed en nieuwsgierigheid.
- **Tamboerijn:** Je speelt een vrolijk ritme, en vrolijke lichtjes dansen vooruit. Sara ziet de weg die voor haar ligt. Ze zwemt het verlichte pad in, vol moed en nieuwsgierigheid.
- **Triangel:** Je laat een helder geluid klinken, als een zilveren bel. Een smalle doorgang licht op en nodigt Sara uit. Sara zwemt het verlichte pad in, vol moed en nieuwsgierigheid.

Deel 3: Langs de bewakers glippen

Sara nadert het donkere kasteel, maar vlak voor de ingang zwemmen twee grote haaien — de bewakers van de zeeheks. Ze houden alles in de gaten en laten niemand zomaar binnen. Sara voelt haar hart sneller kloppen. Hoe kan ze ongemerkt voorbij deze scherpe ogen glippen? “Help me toch! Met jouw muziek kunnen we misschien de haaien afleiden of op een andere slimme manier passeren,” fluistert Sara. “Welk instrument kies jij om me te helpen?”

Keuze 3: Welk instrument kies jij om langs de haaien te glippen?

- **Schudeitjes:** Je schudt zachtjes met de schudeitjes, waardoor kleine sprankelende belletjes uit de diepte opstijgen. De haaien raken afgeleid door de schitterende bellen die rondom hen dansen, en zwemmen nieuwsgierig achter de belletjes aan weg. Sara zwemt snel en stilletjes langs hen heen.
- **Roltong:** Je blaast een reeks zachte roepbubbels die vrolijk fluiten en draaien in het water. De haaien worden nieuwsgierig en gaan de bubbels achterna zwemmen. Ondertussen glipt Sara behendig langs hen, bijna onzichtbaar.
- **Xylofoon:** Je speelt een betoverend, sprankelend deuntje dat klinkt als vallende sterren onder water. De haaien lijken betoverd en kijken omhoog naar het lichtspel dat je muziek maakt. Sara zwemt langzaam en voorzichtig voorbij hen.
- **Djembe:** Je trommelt ritmisch en krachtig op het wateroppervlak, waardoor het lijkt alsof een grote school vissen in paniek wegzwemt. De haaien volgen de golven en het rumoer, nieuwsgierig naar de actie, en Sara gebruikt dit moment om snel voorbij te glippen.
- **Tamboerijn:** Je speelt een vrolijk, speels ritme en laat kleine lichtpuntjes verschijnen die over de zeebodem dansen. De haaien worden afgeleid door het vrolijke spel en zwemmen erachteraan, terwijl Sara geruisloos verder zwemt.
- **Triangel:** Je laat een helder, zingend geluid weerklinken dat door het water trilt als een zachte bel. De haaien luisteren gefascineerd en zwemmen naar het geluid toe. Sara zwemt voorzichtig langs de andere kant, stil en snel.

Deel 4: Zonnetje vinden in de donkere kamer

Sara slaakt een stille zucht van opluchting als ze de haaien voorbij is. “Dank je wel! Zonder jouw muziek was het nooit gelukt.” Ze kijkt je dankbaar aan, en samen zwemmen jullie verder naar de ingang van het kasteel. Sara komt in een grote, donkere kamer vol glinsterende schelpen en glimmende stenen. Ze hoort een zacht piepen. “Dat moet Zonnetje zijn!” zegt Sara blij. Maar hij zit vast in een magische kooi die alleen opent met het juiste geluid.

Keuze 4: Welk instrument kies jij om de kooi te openen?

- **Schudeitjes:** Je schudt zachtjes, het geluid klinkt als kleine glinsterende bellen. De kooi begint te trillen en opent langzaam.
- **Roltong:** Je blaast zachte roepbubbels. De kooi gloeit en de sloten laten los.
- **Xylofoon:** Je speelt heldere, zuivere tonen. De kooi begint te stralen en gaat open.
- **Djembe:** Je trommelt krachtig, de kooi trilt en klapt open.
- **Tamboerijn:** Je speelt een vrolijk ritme, de magische kettingen smelten weg.
- **Triangel:** Je laat helder geluid klinken, de kooi barst open met een zachte klank.

Deel 5: De zeeheks probeert te stoppen

Sara pakt Zonnetje voorzichtig vast. “Je bent veilig! Bedankt dat je me hebt geholpen!” Sara en Zonnetje zwemmen bijna naar buiten, maar plotseling verschijnt de zeeheks! Ze zwaait met haar toverstok en probeert hen te vangen. “Jullie gaan nergens heen!” sist ze. Sara voelt haar hart sneller kloppen. “We moeten haar te slim af zijn, en snel! Jouw muziek kan ons helpen ontsnappen of haar vangen!”

Keuze 5: Welk instrument kies jij om de zeeheks te slim af te zijn?

- **Schudeitjes:** Je schudt de schudeitjes en laat een fonkelende regen van kleine belletjes regenen. De belletjes omringen de zeeheks en maken haar tijdelijk betoverd en verward. Sara zwemt snel langs haar heen en sluit haar op in een grote schelp, waar ze niet meer uit kan!
- **Roltong:** Je blaast zachte roepbubbels die steeds sneller rond de zeeheks draaien. Ze raakt duizelig van de bubbelwerveling en kan Sara en Zonnetje niet bijhouden. Samen zwemmen ze supersnel weg, ver weg van de boze zeeheks.
- **Xylofoon:** Je speelt een magische, sprankelende melodie die een lichtstraal vormt. De lichtstraal vangt de zeeheks in een glinsterend net. Sara doet snel de poort van het kasteel dicht, zodat de zeeheks opgesloten blijft.
- **Djembe:** Je trommelt een krachtig ritme dat golven oproept. De golven vormen een snelle stroom waar Sara en Zonnetje op surfen, veel sneller dan de zeeheks kan zwemmen. Ze laten haar ver achter zich.
- **Tamboerijn:** Je speelt een vrolijk ritme waardoor kleine zeedieren verschijnen. Ze duwen samen de zeeheks in een gevangenis van zeewier. Sara sluit het zeewier stevig zodat ze niet kan ontsnappen.
- **Triangel:** Je laat een helder, stralend geluid horen. Het geluid vormt een magisch schild om Sara en Zonnetje, waardoor de zeeheks niet dichterbij kan komen. Sara glipt langs haar heen en sluit het kasteel achter zich af.

Afsluiting

Sara lacht opgelucht terwijl ze Zonnetje stevig vasthoudt. “Dankzij jouw muziek hebben we de zeeheks verslagen! Nu kunnen we eindelijk veilig naar huis.” Sara en Zonnetje zwommen terug naar het kleurrijke koraalrif. Overal glinsterde het water van vreugde en opgeluchte zeedieren die hadden meegeleefd. De zeevriendjes waren al bij elkaar gekomen om te vieren dat Zonnetje weer veilig was. Sara voelde haar hart warm worden en glimlachte breed. “Bedankt dat je mee bent gegaan op dit avontuur. Zonder jou was het nooit gelukt!”

Optie tot verlenging (+5 minuten)

Het magische zeefeest!

"Sara kijkt je enthousiast aan: “Wil je nog een beetje blijven? Dan geven we een magisch zeefeest, en jij mag kiezen hoe we het vieren!”

Keuze 6: Kies een instrument en het feest krijgt een speciaal thema:

- **Schudeitjes (Dansfeest):** Splash leidt een vrolijk dansfeest waar iedereen springt en draait. De bubbels springen mee en glinsteren in het licht.
- **Roltong (Wiebelfeest):** Wieb nodigt iedereen uit om mee te wiebelen. Het water wiebelt zachtjes heen en weer, alsof het meezingt.
- **Xylofoon (Inktfeest):** Inky spuit inkt in mooie kleuren, en het water verandert in een prachtige regenboog van tinten.
- **Djembe (Zwemfeest):** Schildie organiseert een zwemwedstrijd, waar iedereen meezwemt met snelle slagen en vrolijk gelach.
- **Tamboerijn (Bubbel-feest):** Bubbels blaast grote bubbels, die dansen en knetteren, terwijl Sara magische glans laat zien.
- **Triangel (Zwaaifeest):** Zwaai zwaait met zijn vinnen en nodigt iedereen uit om mee te zwaaien, zodat het hele rif lichtjes begint te fonkelen.

Het feest duurt nog een paar minuten, vol vrolijke muziek en blijde vrienden. Sara lacht: “Wat fijn dat je erbij bent!”

Afsluiting extra

Als het feest ten einde komt, kijkt Sara je met een warme blik aan. “Vriendschap is het mooiste avontuur,” zegt ze zacht. “Jij hebt me geholpen om Zonnetje te vinden en de zeeheks te verslaan. Daarom wil ik je deze bijzondere schelp geven.” Ze overhandigt je een glinsterende schelp die zacht licht uitstraalt. “Bewaar deze, dan weet je dat ik je altijd kan vinden, waar je ook bent.” Langzaam zwemmen Sara en Zonnetje weg, terug naar hun veilige rif, terwijl zonnestralen dansen op het wateroppervlak. “Tot snel,” fluistert Sara. “Want in deze magische onderwaterwereld wachten nog meer avonturen op ons.” En zo eindigt het avontuur, maar de vriendschap blijft voor altijd de mooiste schat van de zee.

6. Het boerderijavontuur van Lucas

Thema: Boerderijavontuur

Leeftijd: 6-8 jaar

Duur: ~10 minuten (met optie tot verlenging)

Instrumenten beschikbaar voor het kind: Schudeitjes, roltong, xylofoon, djembe, tamboerijn, triangel

Inleiding

Welkom op de Zonnebloemboerderij! Overal om je heen zie je vrolijke dieren en kleurrijke bloemen. Daar staat de rode schuur, daar het kippenhok, en zie je die glimmende tractor? Lucas, een stoere jongen met een blauwe pet, loopt rond. Hij zorgt voor de dieren, maar vandaag loopt alles een beetje anders. "Ik heb jouw hulp nodig," zegt Lucas. "Kies een instrument en help mij met dit avontuur: schudeitjes, roltong, xylofoon, djembe, tamboerijn of triangel. Klaar? Dan gaan we op pad!"

Deel 1: De kippen wakker maken

Lucas loopt vrolijk over de Zonnebloemboerderij. Het is ochtend, maar iets is vreemd... Hij kijkt naar het kippenhok en ziet dat de kippen nog rustig slapen. "Hmm," zegt Lucas, "waar zijn de eieren?" Plotseling hoort hij een zacht piepend geluid. Het is Haan Han, de trotse haan van de boerderij, maar hij klinkt niet zoals anders. "Ik ben mijn stem kwijt!" zegt Han met een piepstemmetje. Hij kan niet kraaien en de kippen wakker maken! "Als de kippen niet wakker worden, leggen ze geen eieren," zegt Lucas bezorgd. "We moeten Haan Han helpen om de kippen wakker te maken, want zonder eieren kunnen we geen taart bakken voor het boerderijfeest!" Lucas draait zich naar jou toe: "Ik heb jouw hulp nodig! Kies één instrument dat ons kan helpen om de kippen wakker te maken, want Haan Han kan het zelf niet!"

Keuze 1: Welk instrument kies je om de kippen wakker te maken?

- **Schudeitjes:** Je schudt zachte, tintelende geluiden alsof er een vrolijk wekker-rinkelkje klinkt. De kippen worden nieuwsgierig en gaan voorzichtig hun ogen open doen. Langzaam beginnen ze te kakelen en leggen eieren! Haan Han kijkt blij. "Dank je! Maar nu geven de koeien geen melk..."
- **Roltong:** Je blaast een heldere roltong-roep, net een haan die kraait! Haan Han luistert en probeert mee te doen, zijn stem komt terug! De kippen schrikken wakker en gaan druk kakelen. "Goed zo!" zegt Han. "Maar de koeien geven nog geen melk..."
- **Xylofoon:** Je speelt sprankelende, heldere noten, een vrolijk hooi-liedje dat door de stal klinkt. De kippen gaan dansen en worden wakker, terwijl ze eieren leggen. "Knap gedaan!" lacht Han. "Maar de koeien geven geen melk..."
- **Djembe:** Je trommelt een stoer tractorritme op het water. Het klinkt als een wakker-makende trommel. De kippen springen op, kakelen vrolijk en leggen eieren. "Slim bedacht!" roept Han. "Maar de koeien geven nog geen melk..."
- **Tamboerijn:** Je speelt een vrolijk dansliedje met de tamboerijn. De kippen beginnen mee te wiegen en wakker te worden, terwijl ze eieren leggen. "Mooi zo!" zegt Han. "Maar de koeien geven nog geen melk..."
- **Triangel:** Je laat een helder belletje rinkelen, een zacht en vrolijk geluid. De kippen horen het en openen hun ogen. Ze kakelen blij en leggen eieren. "Super gedaan!" zegt Han. "Maar de koeien geven nog geen melk..."

Deel 2: Waarom geven de koeien geen melk?

Lucas loopt naar de stal en kijkt bezorgd naar de koeien. Ze staan stil en laten hun kopjes hangen. Er komt geen melk uit! Lucas denkt diep na. "Wat zou er toch aan de hand kunnen zijn?" vraagt hij zich hardop af. Dan ziet hij iets raars: vlak naast de stal ligt een grote, glibberige modderplas die normaal vol water staat. Nu is die plas helemaal droog! "De koeien hebben dorst," zegt Lucas zacht. "Zonder water kunnen ze geen melk geven. We moeten snel

water vinden, anders blijven ze dorstig.” Lucas kijkt om zich heen en ziet verschillende plekken waar misschien nog water is. Maar hij kan het niet alleen. Jij moet helpen en kiezen welk instrument Lucas gebruikt om het water weer naar de koeien te brengen.

Keuze 2: Welk instrument kies je?

- **Schudeitjes:** Je schudt zachtjes met de schudeitjes, en het klinkt als stromend water. Het water komt terug in de plas! De koeien drinken en geven weer melk.
- **Roltong:** Je blaast met de roltong een zacht geluid, net als een kabbelend beekje. Het water stroomt terug en de koeien drinken gul. Ze geven weer melk.
- **Xylofoon:** Je speelt een liedje dat klinkt als druppelende regen. De plas vult zich weer met water. De koeien drinken en geven melk.
- **Djembe:** Je trommelt een ritme alsof je regen oproept. Er valt zachtjes water en de koeien drinken. Ze geven melk.
- **Tamboerijn:** Je speelt een vrolijk dansritme. De waterkraan gaat open en de koeien kunnen drinken. Ze geven melk.
- **Triangel:** Je laat de triangel helder rinkelen, als bellen in water. De plas vult zich weer met water. De koeien drinken en geven melk.

Deel 3: De schuur schoonmaken

Lucas loopt naar de schuur. Hij kijkt naar binnen en ziet overal rommel: hooi ligt op de grond, stukken hout liggen in de weg, en het stinkt er een beetje. “De schuur is te vies,” zegt Lucas. “De dieren willen er niet binnen, en dat is niet goed. We moeten de schuur schoonmaken, maar hoe?” Lucas kijkt rond en ziet een grote bezem hangen, maar die hangt hoog, buiten zijn bereik. “Jij kunt me helpen!” zegt Lucas. “Kies een instrument om me te helpen de bezem te pakken en de schuur schoon te maken.”

Keuze 3: Welk instrument kies je om de bezem te pakken?

- **Schudeitjes:** Je schudt de schudeitjes, het klinkt als het ruizen van de wind. Een windvlaag blaast de bezem naar Lucas toe. Hij pakt de bezem en begint te vegen.
- **Roltong:** Je blaast met de roltong een lange, zachte toon. Een vogel hoort dat en komt aanvliegen met de bezem in zijn snavel. Lucas pakt de bezem en gaat aan het werk.
- **Xylofoon:** Je speelt een helder, vrolijk deuntje. Het maakt de dieren vrolijk, en een pony duwt met zijn neus de bezem naar Lucas. Nu kan hij schoonmaken.
- **Djembe:** Je trommelt een stevig ritme. De boerderij lijkt wakker te worden. Een hond rent snel met de bezem in zijn bek. Lucas pakt hem en begint te vegen.
- **Tamboerijn:** Je speelt een vrolijk dansritme. De kippen beginnen te kakelen en pikken de bezem los. Lucas grijpt de bezem en maakt de schuur schoon.
- **Triangel:** Je laat de triangel helder rinkelen. Dat klinkt als een belletje. Een muis rent naar de bezem en duwt hem naar Lucas. Nu kan hij de schuur vegen.

Deel 4: De sleutel van de tractor zoeken

Lucas loopt naar de tractor, maar hij ziet dat de deur van het bestuurdershuisje dicht zit. “Oh nee!” zegt Lucas, “de sleutel van de tractor is kwijt! Zonder sleutel kan ik de tractor niet starten en de boerderij helpen.” Lucas kijkt goed rond en ziet zes kleine dieren die misschien kunnen helpen. Maar ze zijn allemaal een beetje druk bezig en het is niet zo makkelijk om hun aandacht te trekken. Lucas vraagt jouw hulp. “Kies een instrument om me te helpen de sleutel te vinden!”

Keuze 4: Welk instrument kies je om de sleutel te vinden?

- **Schudeitjes (Vogel):** Je schudt de schudeitjes flink, alsof je de wind laat waaien. Een kleine vogel vliegt omhoog en laat een takje vallen... en daaronder ligt de sleutel! Lucas pakt hem blij op.

- **Roltong (Muis):** Je blaast een zachte, rollende toon. Een muis piept en rent tevoorschijn, met de sleutel tussen haar pootjes. Lucas vangt haar voorzichtig en krijgt de sleutel terug.
- **Xylofoon (Kat):** Je speelt een vrolijk deuntje. Een nieuwsgierige kat sluipt langs, duwt met haar poot een oude emmer om, en daar rolt de sleutel tevoorschijn. Lucas lacht blij.
- **Djembe (Eend):** Je trommelt een krachtig ritme. Een eend waggelt snel voorbij en stoot iets aan... de sleutel glijdt uit het gras! Lucas pakt hem snel.
- **Tamboerijn (Konijn):** Je speelt een vrolijk dansritme. Een konijn springt op en neer en stoot tegen een doos. Daar rolt de sleutel tevoorschijn! Lucas pakt hem met een grote glimlach.
- **Triangel (Geit):** Je rinkelt de triangel helder. Een geit komt nieuwsgierig aanlopen en duwt met haar kop iets naar voren... het is de sleutel! Lucas juicht blij.

Deel 5: De verjaardag van Pony Stap

Nu alle problemen op de boerderij zijn opgelost — de kippen leggen eieren, de koeien geven melk, de schuur is schoon en de tractor bromt weer vrolijk — glimlacht Lucas tevreden. Maar ineens herinnert hij zich iets. “Wacht eens even... vandaag is Pony Stap jarig! We moeten een groot feest geven om dat te vieren!” Maar hoe maken we het een onvergetelijk feest? Jij mag met je instrument zorgen voor iets bijzonders dat Pony Stap helemaal blij maakt!

Keuze 5: Welk instrument kies jij om het feest onvergetelijk te maken?

- **Schudeitjes:** Je schudt de schudeitjes zacht, en de dieren beginnen vrolijk te dansen. Het feest wordt een vrolijke dansshow waar Pony Stap de ster van is!
- **Roltong:** Je blaast een heldere roltong-melodie, en alle dieren gaan mee zingen met een vrolijk verjaardagslied. Pony Stap lacht van oor tot oor!
- **Xylofoon:** Je speelt sprankelende xylofoonnoten die de lucht vullen met vrolijke klanken. De bloemen op de boerderij beginnen te bloeien en te stralen voor het feest!
- **Djembe:** Je trommelt een vrolijk djembe-ritme waardoor iedereen in de stal gaat springen en klappen. Pony Stap maakt de mooiste sprongen van blijdschap!
- **Tamboerijn:** Je speelt een vrolijk tamboerijnritme dat iedereen uitnodigt om mee te doen met een vrolijke boerendans. Pony Stap maakt iedereen aan het lachen met zijn dansmoves!
- **Triangel:** Je laat de triangel helder rinkelen en ineens verschijnen er glinsterende lichtjes rondom Pony Stap. Het feest wordt een magische verrassing vol fonkelende sterren!

Afsluiting

Lucas juicht: “Wat een geweldig feest! Dankjewel voor je hulp en muziek. Pony Stap straalt van geluk.” Alle dieren klappen en zingen: “Hoera voor Pony Stap! Hoera voor jou!” De Zonnebloemboerderij bruist van vrolijkheid, en Lucas zwaait naar jou: “Kom je snel weer helpen met nieuwe avonturen?” De zon zakt langzaam onder, de dieren rusten tevreden en de boerderij wordt stil en rustig... tot de volgende keer!

Optie tot verlenging (+5 minuten)

Wij hebben honger!

Na al het dansen zegt Lucas: “Wauw, dat was leuk! Lucas kijkt tevreden rond, maar ineens voelt hij een knorrende maag. Ook de dieren lijken honger te hebben. “We hebben een reden om te vieren én te smullen! Ik ga iets lekkers maken voor iedereen. Maar jij mag kiezen wat we maken. Wat zullen we klaarmaken voor ons grote boerderijfeest?” Kies maar een instrumentje uit, daarmee kan je het feestmaal kiezen!

Keuze 6: Welk instrument kies je?

- **Schudeitjes:** Lucas raapt verse groenten uit de tuin en zegt: “We maken groentetaartjes! Kleine, knapperige taartjes vol heerlijke smaken.” Jij schudt de schudeitjes zachtjes mee, alsof je het deeg kneedt en de groenten roert. De geur van versgebakken taartjes vult de boerderij en alle dieren komen nieuwsgierig dichterbij.

- **Roltong:** Lucas haalt verse eieren uit het kippenhok. “We bakken mini-ei-muffins, luchtig en warm, helemaal feestelijk!” Jij blaast een vrolijk deuntje op de roltong, alsof je het geluid van de oven en het bubbelen van het beslag nadoet. De muffins rijzen mooi en iedereen likt zijn lippen af.
- **Xylofoon:** Lucas verzamelt sappige appels, bessen en ander fruit. “We maken fruitspiesjes met een frisse yoghurt dip!” Jij speelt een sprankelend liedje op de xylofoon, als het zachte geluid van tikkende spiesen en het vrolijke kleurenfeest van het fruit. De dieren smullen van de zoete spiesjes.
- **Djembe:** Lucas klopt vrolijk beslag voor pannenkoekjes. “Pannenkoekjes met honing en bessen, heerlijk zacht!” Jij trommelt een vrolijk ritme op de djembe, net alsof de pannenkoekjes dansen in de pan. De dieren springen blij rond en smullen van elke hap.
- **Tamboerijn:** Lucas roostert groenten en rolt ze in warme wraps. “We maken geroosterde groentewraps, lekker en gezond!” Jij speelt een vrolijk danslied op de tamboerijn, en iedereen danst mee terwijl ze smullen van de warme wraps. De geur van geroosterde paprika en courgette verspreidt zich door de lucht.
- **Triangel:** Lucas snijdt honing-notenrepen in stukjes. “Knapperige honing-notenrepen, heerlijk zoet!” Jij laat een helder belletje klinken op de triangel, als een feestelijk signaal dat het eten klaar is. De dieren knabbelen tevreden en bedanken jou voor de hulp.

Afsluiting extra:

Nu het feestmaal klaar is, zitten Lucas en de dieren samen onder de grote boom. Er klinkt gelach en vrolijke muziek, en iedereen geniet van het eten en elkaars gezelschap. Lucas zegt blij: “Dankzij jou was dit avontuur een groot succes. Kom je snel weer helpen op de Zonnebloemboerderij?” De zon gaat onder en de boerderij straalt van geluk en gezelligheid.

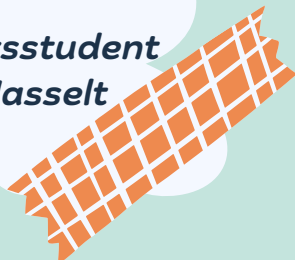
Muzikale verhalen

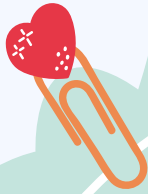
Afleiding **via** Muziek
en Verhaal **volgens de**
principes van PROSA

**Draaiboek voor pedagogisch
medewerkers**

*Kim Van Vlaenderen, laatstejaarsstudent
PBA Orthopedagogie UCLL Hasselt*

Inleiding

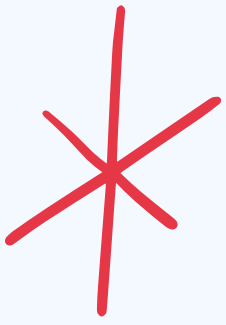
Dit draaiboek beschrijft hoe je muzikale verhalen kunt gebruiken als afleidingstechniek voor kinderen van 4 tot 8 jaar tijdens medische procedures, in lijn met de PROSA-aanpak. Het kind kiest op geplande momenten zelf welk geluid het wil maken. De begeleider vraagt: "Welk geluid past hier voor jou bij?" en past het verhaal aan op basis van het gekozen geluid. Dit geeft het kind controle en maakt het verhaal persoonlijk en spannend.

Doelen muzikaal verhaal

Het kind afleiden met een interactief, fantasierijk verhaal.

Het kind controle geven door hen vrij geluiden te laten kiezen die het verhaal beïnvloeden.

Een veilige en rustgevende sfeer creëren met verhalen en geluid.

Hoe werkt een muzikaal verhaal?

De pedagogisch medewerker vertelt een kort verhaal waarbij:

- Het verhaal is afgestemd op de interesses van het kind dat a.d.h.v. een gesprekje van tevoren wordt gekozen
- Dit wordt ondersteund met muziek en instrumenten
- Het kind zelf kan kiezen welk instrument past bij het moment/personage
- Het kind naar een andere wereld wordt gebracht, met bijpassende muziek en een projectie op de muur

Wat wordt er van de ouder verwacht?

- De ouder blijft dicht bij het kind, biedt rust en vertrouwen met een kalme aanwezigheid en troost.
- De ouder doet mee met het verhaal om samen een warme, ondersteunende ervaring te creëren.

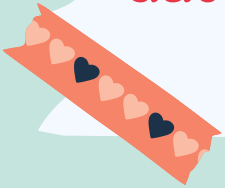

Benodigdheden

Materialen: Zorg dat er verschillende manieren zijn om geluid te maken (instrumenten zoals een xylofoon, shaker, tamboerijn,...) Het kind kiest zelf wat het gebruikt.

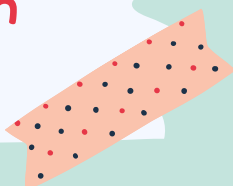
Verhalen: Kies samen met het kind een verhaal dat past bij de leeftijd en de interesses.

Achtergrondafbeelding: Projecteer een afbeelding die bij het verhaal past (terug te vinden op de USB-stick)

Achtergrondmuziek: Speel rustgevende muziek op de achtergrond die aansluit bij het thema van het verhaal (terug te vinden op de USB-stick)

De verhalen

Terug te vinden in de verhalenbundel!

- **4-6 jaar:** Eenvoudige, concrete verhalen passen bij de pre-operationele fase en speelse interesses, ideaal voor afleiding in de PROSA-aanpak.
- **6-8 jaar:** Complexere vertellingen sluiten aan bij de concrete operationele fase en avontuurlijke interesses, voor effectieve afleiding in de PROSA-aanpak.

1. Het initiële gesprek met kind en ouders

Doelen:

- Het kind en de ouders op hun gemak stellen.
- Interesses van het kind achterhalen (bijv. prinsessen, dieren, superhelden).
- Het proces van het muzikale verhaal uitleggen aan kind en ouders.

Aanpak:

Voor het kind:

Vragen naar interesses:

- "Wat vind je leuk? hou je van verhalen over prinsessen, dieren, of superhelden?"
- Uitleg van het proces:
 - "We gaan samen een leuk verhaal beleven met muziek.
 - Jij mag geluid maken met instrumenten, zoals een bel of een trommel. Dat wordt heel leuk!"

Voor de ouders:

Leg uit hoe het muzikale verhaal werkt:

- "We gebruiken een verhaal met muziek om uw kind af te leiden en te kalmeren. Uw rustige aanwezigheid helpt enorm."
- Benadruk hun rol:
 - "U hoeft niets speciaals te doen, gewoon er zijn is al genoeg. Als u wilt, kunt u meedoen door uw kind aan te moedigen."

Tips:

Laat het kind zich gehoord voelen door hun antwoorden te bevestigen (bijv. "Oh, je houdt van dieren? Wat leuk!").

Houd het gesprek kort en positief, zodat het kind/de ouder niet overweldigd raakt.

2. Het opzetten van de kamer

Doel:

- Een rustgevende, thematische omgeving creëren die het kind direct bij binnenkomst afleidt.

Instructies:

- Projector:
 - Zet de projector aan en selecteer de afbeelding die past bij het gekozen verhaal.
 - Zorg dat de afbeelding scherp en goed zichtbaar is op de muur tegenover het bed.
 - Sluit de draagbare speaker aan en start de achtergrondmuziek die past bij het gekozen verhaal.
 - Zorg dat de muziek zachtjes speelt en niet te overheersend is.
- Instrumenten:
 - Leg de muziekinstrumenten klaar, binnen handbereik van het kind, zodat het ze gemakkelijk kan pakken of aanwijzen.
 - Controleer of de instrumenten schoon en klaar voor gebruik zijn.

3. Het vertellen van het verhaal

Doel:

- Het kind actief betrekken en afleiden met een interactief verhaal dat gebruikmaakt van muziek en geluiden.

Stappen:

- Start van het verhaal:
 - Begin met een rustige, vriendelijke stem, en lees de inleiding van het verhaal voor, die ook duiding geeft bij het gebruik van de muziekinstrumenten.
- Integreren van de instrumentmomenten:
 - Op verschillende specifieke momenten in het verhaal krijgt het kind de kans om zelf een instrument te kiezen en hier muziek mee te maken.
 - Deze keuze stuurt het verhaal in een bepaalde richting, waardoor het verhaal persoonlijk wordt en het kind een gevoel van controle ervaart.
- Tips:
 - Lees langzaam en pauzeer voor interactie, zodat het kind tijd heeft om te reageren.
 - Pas het tempo aan als het kind onrustig lijkt (verkort een passage of herhaal een kalmerend deel).

4. Monitoring en aanpassingen tijdens de procedure

Doel:

- **Zorgen dat de afleiding effectief blijft door het kind te observeren en de aanpak indien nodig aan te passen.**

Observatie:

- Let op signalen van stress of onrust, zoals:
 - **Verhoogde hartslag (indien meetbaar).**
 - **Snelle of onregelmatige ademhaling.**
 - **Bewegingen van het kind (bijv. wiebelen, wegdraaien).**
 - **Gezichtsuitdrukkingen (bijv. fronsen, huilen).**

Aanpassingen:

- Als het kind afgeleid raakt:
 - **Stel een vraag die aansluit bij de keuzemomenten in het verhaal om de aandacht terug te brengen. Bijvoorbeeld:**
 - **"Nootje wil nog meer muziek maken. Wil je een ander instrument proberen?"**
 - **Laat het kind actief meedoen door het gekozen instrument te bespelen: "Speel maar mee, zodat Nootje's vrienden kunnen dansen!"**
- Bij spanning of onrust:
 - **Vertraag het tempo van het verhaal en voeg een kalmerend element toe.**
 - **Zeg bijvoorbeeld: "We gaan even rustig verder. Luister naar de zachte kling-kling van de vuurvliegjes. Jij doet het zo goed!"**
 - **Laat het kind actief meedoen door het gekozen instrument te bespelen: "Speel maar mee, zodat Nootje's vrienden kunnen dansen!"**
 - **Herhaal een deel van het verhaal dat het kind leuk vond, zoals: "Laten we de kikker weer laten kwaken met de xylofoon: pling-plong-kwaak!"**
 - **Betrek de ouder!**

Samen een magische ervaring creëren!

Beste pedagogisch medewerker,

Met dit draaiboek heb je de sleutel in handen om kinderen van 4 tot 8 jaar een veilige en rustgevende ervaring te bieden tijdens (PROSA-)procedures. Door middel van muzikale verhalen neem je hen mee naar een wereld vol avontuur, muziek en verbeelding – een plek waar spanning plaatsmaakt voor plezier en vertrouwen. Jouw rustige stem, creatieve aanpak en betrokkenheid maken het verschil voor zowel het kind als de ouder.

Elk verhaal dat je vertelt, elke klingelende bellenkrans of stampende handtrom, bouwt aan een moment van troost en afleiding. Samen met de ouders creëer je een warme, ondersteunende omgeving waarin kinderen zich dapper en geborgen voelen. Dit werk laat zien hoe krachtig kleine gebaren kunnen zijn.

Dank je wel voor je toewijding om deze methode tot leven te brengen. Laten we blijven samenwerken om de verhalenbundel uit te breiden, nieuwe thema's te ontdekken en deze aanpak nog verder te verfijnen. Samen maken we van elke procedure een magisch moment.

Met warme groeten,
Kim Van Vlaenderen
Laatstejaarsstudent PBA Orthopedagogie, Hasselt

Medische procedures kunnen spannend zijn. Met PROSA en muzikale verhalen:

Voelen kinderen minder angst

Ervaren ze meer comfort

Krijgen ze een veilige sfeer

Ieder kind verdient deze zachte aanpak!

Uw mening telt!

Ik zou het enorm appreciëren als u achteraf uw kind en uzelf de bevraging zou willen invullen.

Dit helpt mij in mijn onderzoek en naar het verbeteren van de methodiek toe.

Op deze manier kan de methodiek structureel worden ingezet bij medische procedures voor kinderen.

Muzikale verhalen

Afleiding **via** Muziek en Verhaal **volgens de principes van PROSA**

Kim Van Vlaenderen, laatstejaarsstudent
PBA Orthopedagogie UCLL Hasselt

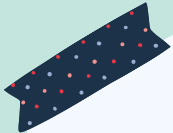

Wie ben ik?

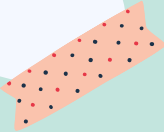
Ik ben Kim Van Vlaenderen, laatstejaarsstudent Orthopedagogie aan de UCLL in Hasselt. Ik loop stage op de pediatrie van Noorderhart Mariaziekenhuis. Voor mijn bachelorproef onderzoek ik hoe muzikale verhalen een veilige ervaring kunnen creëren voor kinderen van 4 tot 8 jaar tijdens PROSA-procedures. Hiervoor ga ik aan de slag met afleiding en comfort.

Als toekomstige orthopedagoog geloof ik in de kracht van verbeelding, muziek en verbinding

Wat is PROSA?

PROSA (Procedurele Sedatie en Analgesie) is een kindgerichte aanpak die zich richt op het voorkomen van angst, stress, pijn en trauma tijdens medische procedures.

Het combineert:

Sedatie en pijnstilling

Afleiding en voorbereiding

Met respect, vertrouwen en verbinding zorgt PROSA voor een veilige, holistische ervaring.

Door deze methodiek wil ik me focussen op afleiding met muzikale verhalen, wat hand in hand kan gaan met sedatie en pijnstilling, maar ook los daarvan als afleidingsmethodiek kan worden gebruikt.

Hoe werkt een muzikaal verhaal?

Ik vertel een kort verhaal dat:

- Is afgestemd op de interesses van uw kind
- Wordt ondersteund met muziek en instrumenten
- Uw kind laat kiezen welk instrument past bij het moment/personage
- Uw kind naar een andere wereld brengt, met bijpassende muziek en een projectie op de muur

Wat wordt er van u als ouder verwacht?

Uw aanwezigheid geeft uw kind rust en vertrouwen.
Blijf dichtbij, bied troost, en straal kalmte uit.
U mag gerust mee opgaan in het verhaal of de muziek.
Zo maken we er samen een warme ervaring van.

Bevraging ouders afleidingsmethodiek muzikale verhalen

Beste ouder,

Deze bevraging maakt deel uit van mijn bachelorproef, waarin ik onderzoek hoe muzikale verhalen kunnen bijdragen aan een veilige en rustige ervaring voor kinderen van 4 tot 8 jaar tijdens medische procedures op de pediatrische afdeling van het Mariaziekenhuis. Met deze vragen wil ik uw ervaring met deze afleidingsmethodiek in kaart brengen: wat ging goed, wat kan beter, en hoe u en uw kind dit hebben beleefd. De informatie die u deelt, helpt mij om de methodiek te evalueren en te verbeteren. Daarnaast wordt uw feedback gebruikt om het zorgteam te adviseren over hoe deze methodiek in de toekomst structureel kan worden ingezet, zodat kinderen en ouders zich nog beter ondersteund voelen. Uw mening is daarom van grote waarde. Het invullen duurt ongeveer 10 minuten.

Hartelijk dank voor uw medewerking.

Algemene informatie

Leeftijd en geslacht van uw kind:

Wat moeten we weten over de medische voorgeschiedenis, huidige situatie, eerdere ervaringen (zoals ziektes, behandelingen, of medische procedures) van uw kind?

Zijn er nog andere dingen die we moeten weten om uw kind beter te begrijpen?

A. Informatie over de methodiek

	Helemaal eens	Eens	Matig eens	Oneens	Helemaal oneens
1. Ik kreeg duidelijke uitleg over hoe het muzikale verhaal mijn kind zou helpen tijdens de procedure.					
2. De uitleg over het muzikaal verhaal was makkelijk te begrijpen voor mij.					
3. Mijn kind kreeg op een eenvoudige manier uitgelegd wat er zou gebeuren met het verhaal.					
4. Mijn kind begreep goed wat er ging gebeuren en wat hij moest doen.					
5. Ik voelde me goed voorbereid op wat er tijdens de procedure met het verhaal zou gebeuren.					

B. Ervaring met het muzikale verhaal					
	Helemaal eens	Eens	Matig eens	Oneens	Helemaal oneens
6. Het muzikale verhaal leek mijn kind te helpen om minder bang te zijn tijdens de procedure.					
7. Mijn kind leek rustiger door het verhaal (bijv. minder huilen of spanning).					
8. De afbeelding op de muur en de muziek pasten goed bij het verhaal en trokken de aandacht van mijn kind.					
9. Het kiezen van muziekinstrumenten maakte mijn kind meer betrokken bij het verhaal.					
10. Ik merkte dat mijn kind minder aan de medische procedure dacht door het verhaal.					
11. Het verhaal leek mijn kind te helpen om de pijn minder erg te vinden.					
C. Jouw rol en gevoel als ouder					
	Helemaal eens	Eens	Matig eens	Oneens	Helemaal oneens
12. Ik voelde me rustiger doordat mijn kind werd afgeleid door het muzikale verhaal.					
13. Ik wist hoe ik mijn kind kon troosten of ondersteunen tijdens het verhaal (bijv. door mee te praten of te helpen).					
14. Het muzikale verhaal gaf mij het gevoel dat ik mijn kind beter kon helpen tijdens de procedure.					
15. Door het gebruikte muzikale verhaal voelde ik me betrokken bij het gebeuren.					

D. Effectiviteit en verbetering					
	Helemaal eens	Eens	Matig eens	Oneens	Helemaal oneens
16. Het muzikale verhaal zorgde ervoor dat de procedure prettiger verliep voor mijn kind.					
17. Ik vond het fijn dat het verhaal was afgestemd op de interesses van mijn kind.					
18. Er was genoeg tijd om mijn kind voor te bereiden op het verhaal vóór de procedure.					
19. Het muzikale verhaal hielp om de procedure korter of makkelijker te laten aanvoelen voor mijn kind.					
20. Ik denk dat mijn kind minder pijn of ongemak voelde door de afleiding van het verhaal.					

I. Algemene indruk				
21. Welk cijfer zou u deze afleidingsmethodiek geven?				
☐ 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7 ☐ 8 ☐ 9 ☐ 10				
	Zeker niet	Waarschijnlijk niet	Waarschijnlijk wel	Zeker wel
22. Zou u deze methodiek aanraden aan andere ouders?				
	Geen verschil	Klein verschil	Merkbaar verschil	Groot verschil
23. Hoeveel verschil maakte het muzikale verhaal volgens jou voor de ervaring van je kind tijdens de procedure?				

F. Open vragen

24. Wat vond je het sterkste punt van het muzikale verhaal tijdens de procedure?

25. Wat zou volgens jou beter kunnen aan deze methodiek?

26. Heb je nog andere opmerkingen of suggesties (bijv. over het verhaal, de afbeelding, muziek, instrumenten, of jouw rol)?

Vragenlijst kinderen 4-6 jaar: Wat vond je van het muzikale verhaal?

Beste ouder of begeleider,

Met deze vragenlijst wil ik ontdekken hoe het muzikale verhaal kinderen van 4 tot 6 jaar heeft geholpen tijdens hun medische procedure.

Wilt u de vragen in eenvoudige taal hardop voorlezen en uw kind de smiley laten inkleuren die het beste bij hem/haar past: 😊 (fijn), 😐 (oké), of 😞 (niet fijn)?

Gebruik hiervoor kleurpotloden of stiften (bijvoorbeeld groen voor fijn, geel voor oké, rood voor niet fijn). Begin met een korte, vrolijke uitleg: "Hoi! Weet je nog dat je een verhaaltje hoorde met muziek, een mooi plaatje op de muur en instrumenten bij de verpleegster? Ik ben benieuwd hoe dat voor jou was. Kleur de smiley die het beste bij je past!"

Uw hulp en de antwoorden van uw kind zijn heel waardevol voor mijn onderzoek. Ze laten mij zien hoe het muzikale verhaal kinderen rustiger en minder bang kan maken bij medische procedures.

Hartelijk dank voor uw medewerking!

Wat vond je van het verhaaltje?			
Hoe vond je het om zelf instrumentjes te kiezen?			
Hoe was het om muziek te maken?			
Hoe voelde je je na het luisteren naar het verhaaltje?			

Vragenlijst kinderen 6-8 jaar: Wat vond je van het muzikale verhaal?

Beste ouder of begeleider,

Met deze vragenlijst wil ik ontdekken hoe het muzikale verhaal kinderen van 6 tot 8 jaar heeft geholpen tijdens hun medische procedure.

Laat uw kind de vragen zelf lezen en de smiley inkleuren die het beste bij hem/haar past:

😊 (fijn), 😐 (oké), of 😞 (niet fijn). Gebruik kleurpotloden of stiften (bijv. groen voor fijn, geel voor oké, rood voor niet fijn).

Geef deze korte uitleg: "Hoi! Je hebt een verhaaltje gehoord met muziek, een plaatje en instrumenten bij de dokter. Kleur bij elke vraag de smiley die het beste bij je past!" U kunt de vragen voorlezen als dat nodig is.

Dit helpt mij bij mijn onderzoek om te begrijpen hoe het verhaal kinderen rustiger, minder bang en comfortabeler maakt bij medische procedures.

Hartelijk dank voor uw hulp!

Hoe vond je het om het verhaaltje te horen toen je bij de verpleegkundige was?			
Heb je gemerkt of de muziek je hielp om je minder zorgen te maken bij de verpleegkundige?			
Wat vond je van het kiezen van de instrumenten en het bespelen ervan?			
Wat vond je van het plaatje op de muur? Heeft het je geholpen om aan iets anders te denken?			
Dacht je minder aan wat de verpleegkundige deed door het verhaaltje?			
Als je weer naar het ziekenhuis zou moeten, zou je dan willen dat iemand je opnieuw op deze manier een verhaaltje vertelt?			

Observatielijst: Meetbare effecten van muzikale verhalen op angst- en stressbeleving bij kinderen (PROSA)

Datum: _____

Tijdstip observatie: _____

Naam observator: _____

Leeftijd kind: _____

Procedure: _____

Fysiologische indicatoren

1. Hartslag

- ☐ Lijkt normaal (geen zichtbare tekenen van versnelling, zoals snelle borstkasbewegingen)
- ☐ Lijkt versneld (zichtbare snelle polsslag in nek/hals of snelle borstkasbewegingen)
- ☐ Lijkt onregelmatig (onregelmatige bewegingen van borstkas of zichtbare pols)

2. Ademhaling

- ☐ Rustig (regelmatige, onopvallende ademhaling, geen hoorbare inspanning)
- ☐ Versneld ((sneller dan normaal, hoorbaar of zichtbaar aan borstkas/schouders)
- ☐ Onregelmatig / oppervlakkig ((wisselende frequentie, hapjes lucht, zichtbare inspanning)

3. Spierspanning

- ☐ Ontspannen houding (ledematen losjes, geen zichtbare spanning in lichaam)
- ☐ Gespannen lichaam (opgetrokken schouders, gebalde vuisten, stijve houding)
- ☐ Bewegingsonrust (friemelen, schokken, trillen van handen of benen)

4. Transpiratie

- ☐ Geen zichtbare transpiratie (droog voorhoofd, nek, handen)
- ☐ Lichte transpiratie (glimmend voorhoofd, subtiele vochtigheid op zichtbare huid)
- ☐ Duidelijke transpiratie (zweetdruppels op voorhoofd, nek, of handen)

Observeerbaar gedrag

5. Gezichtsuitdrukking

- ☐ Neutraal (geen opvallende spierspanning in het gezicht)
- ☐ Spierspanning in gezicht (bijv. opgetrokken wenkbrauwen, gespannen mond)
- ☐ Pijnindicatie (bijv. tranende ogen, samenknijpen van ogen, tanden op elkaar)

6. Lichaamshouding

- ☐ Ontspannen (open houding, geen zichtbare spanning of afweren)
- ☐ Gespannen (stijve houding, handen vastklemmen, afwerende bewegingen)
- ☐ Wegdraaien (lichaam of gezicht afwenden)

7. Vocalisaties

- ☐ Geen geluid / normale spraak (rustige stem of stilte)
- ☐ Zuchten / snel ademen / korte kreetjes (hoorbare uitingen van ongemak)
- ☐ Huilen / schreeuwen / jammeren (duidelijke distress-signalen)

8. Interactie met ouder / zorgverlener

- ☐ Actief contact (hand vasthouden, aankijken, reageren op aanspreken)
- ☐ Neutraal (geen zichtbare reactie)
- ☐ Vermijden van contact (wegkijken, afwenden, terugtrekken)

9. Focus op het muzikale verhaal

- ☐ Luistert en volgt het verhaal
- ☐ Afwisselend luisteren en afgeleid raken (deels gericht, deels onrustig)
- ☐ Geen betrokkenheid / afgeleid (volledig gericht op procedure)

10. Observatie van de ouder

- ☐ Rustige houding (ontspannen lichaam, gelijkmatige stem, geen zichtbare spanning)
- ☐ Gespannen houding (stijve lichaamstaal, snelle of luide stem, friemelen)
- ☐ Actieve interactie met kind (oogcontact, aanraken, praten met kind)
- ☐ Passieve houding (stil, weinig beweging, minimale interactie met kind)

Algemene observatie

10. Verandering in stresssignalen tijdens de procedure

- ☐ Daling van stresssignalen (zichtbare ontspanning, rustigere ademhaling)
- ☐ Geen merkbare verandering (stabiele signalen, geen duidelijke verschuiving)
- ☐ Toename van stresssignalen (meer spanning, versnelde ademhaling)

Opmerkingen / aanvullende observaties:

(Bijv. specifieke context van het kind bij aankomst, bijzonderheden in reactie op muziek)